

Εξεταστική Επιτροπή για τη διερεύνηση της επιχείρησης πολιτικής χειραγώγησης της κοινής γνώμης, ευτελισμό των θεσμών και κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος.

ΓΝΩΜΗ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΣΥΡΙΖΑ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

A. Η παρούσα Επιτροπή συγκροτήθηκε με απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής των Ελλήνων σύμφωνα με τα άρθρα 68 παρ. 2 του Συντάγματος και 144 παρ. 5 εδ. β' του Κανονισμού της Βουλής, μετά από Πρόταση των Βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ και ψήφισή της από όλα τα Κόμματα της αντιπολίτευσης, προκειμένου να διερευνήσει την επιχείρηση πολιτικής χειραγώγησης της κοινής γνώμης, τον ευτελισμό των θεσμών και κατασπατάληση δημοσίου χρήματος, και ειδικότερα για να διερευνήσει:

- 1.** όλες τις περιπτώσεις ανάθεσης υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών που πραγματοποιήθηκαν κατ' επίκληση της υλοποίησης εκστρατείας για την προστασία της δημόσιας υγείας, των μέτρων αποτροπής της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 και της συμμετοχής των πολιτών στον εμβολιασμό, χωρίς να έχουν τηρηθεί οι αρχές της διαφάνειας και χωρίς αντικειμενικά κριτήρια και συγκεκριμένα η «Λίστα Πέτσα Νο1», η «Λίστα Πέτσα Νο2», η καμπάνια του Υπουργείου Υγείας για τον εμβολιασμό καθώς και η παραπάνω αναφερθείσα ανάθεση στην ENTERPRISE GREECE.
- 2.** κάθε σπατάλη δημοσίου χρήματος από την κυβέρνηση προς τη δημοσκοπική εταιρεία "Opinion Poll", που διενεργεί δημοσκοπήσεις πέραν κάθε δεοντολογίας με μόνο στόχο την εξυπηρέτηση των πολιτικών στόχων της

κυβέρνησης και τη χειραγώγηση των πολιτών, καθώς και η τυχόν ύπαρξη άλλων δημοσκοπικών εταιρειών των οποίων οι ιδιοκτήτες διατηρούν παράλληλη δραστηριότητα μέσω της οποίας άμεσα ή έμμεσα λαμβάνουν χρηματοδότηση από το Ελληνικό Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Β. Κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων της Εξεταστικής Επιτροπής διαπιστώθηκαν οι ακόλουθες θεσμικές παρεκτροπές της κυβερνητικής πλειοψηφίας:

α) Συγκρότηση Προεδρείου

Από τις πρώτες κιάλας συνεδριάσεις έγινε ξεκάθαρη η διάθεση με την οποία προσήλθαν τα μέλη της Επιτροπής που πρόσκεινται στην κυβερνητική πλειοψηφία. Στην εναρκτήρια συνεδρίαση, οι βουλευτές από την πλευρά του ΣΥΡΙΖΑ Προοδευτική Συμμαχία, του Κινήματος Αλλαγής, του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας και του Μέγα 25 ζήτησαν τη συγκρότηση διακομματικού προεδρείου, επικαλούμενοι τόσο τη φύση και το αντικείμενο της επιτροπής όσο και τον σεβασμό στο Σύνταγμα.

Η Νέα Δημοκρατία, ωστόσο, απέρριψε το σχετικό αίτημα με προφάσεις και προσχήματα, τη στιγμή που ούτε ο κανονισμός της βουλής το απαγορεύει (το άρθρο 34 του κανονισμού της Βουλής παρέχει τη δυνατότητα στο κυβερνητικό κόμμα που διαθέτει 15 από τα 29 μέλη της Επιτροπής να επιτρέψει την δημιουργία διακομματικού προεδρείου), αλλά και το αναθεωρημένο Σύνταγμα το επιτάσσει.

β) Λίστα Μαρτύρων – απόκρυψη εγγράφων

Σύμφωνα με το Άρθρο 145 του Κανονισμού της Βουλής *«οι Εξεταστικές Επιτροπές έχουν όλες τις αρμοδιότητες των ανακριτικών αρχών, καθώς και του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, και ενεργούν κάθε αναγκαία, κατά την κρίση τους, έρευνα για την επίτευξη του σκοπού για τον οποίο συστάθηκαν. Η Βουλή μπορεί με απόφασή της να περιορίσει τις εξουσίες της εξεταστικής επιτροπής»*. Εξάλλου, σύμφωνα με το Άρθρο 147, *«η Εξεταστική Επιτροπή έχει δικαίωμα να καλεί και να εξετάζει μάρτυρες, να ενεργεί αυτοψία ή να διατάσσει πραγματογνωμοσύνη με τους όρους και τις διατυπώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας»*.

Βάσει των ανωτέρω, αλλά και του αναθεωρημένου Συντάγματος που διασφαλίζει το δικαίωμα της κοινοβουλευτικής μειοψηφίας να ασκεί ευρύ κοινοβουλευτικό έλεγχο

προς τα κυβερνητικά πεπραγμένα, ο κατάλογος των προς κλήση μαρτύρων δεν θα μπορούσε **βάσει Νόμου** να είναι κλειστός, καθώς σε καμιά διαδικασία του Ποινικού Δικαίου δεν προβλέπεται κάτι τέτοιο, δεδομένου ότι σκοπός είναι η διερεύνηση ακριβώς των κατά περίπτωση πεπραγμένων.

Παρόλα αυτά, η κυβερνητική πλειοψηφία κατ' εντολήν προφανώς της ηγεσίας της Κυβέρνησης και του ίδιου του Πρωθυπουργού προχώρησαν σε ένα άρτια εκτελεσμένο κοινοβουλευτικό πραξικόπημα καταπάτησης του Συντάγματος και του Κανονισμού της Βουλής, απέκρουσαν κρίσιμα έγγραφα από την Εξεταστική Επιτροπή, μολονότι αυτή τα ζήτησε κατ' επανάληψη, ενώ ο κατάλογος των μαρτύρων που εξετάστηκαν στο πλαίσιο των εργασιών της Εξεταστικής Επιτροπής καταρτίστηκε, με απόλυτη ευθύνη των μελών της συμπολίτευσης.

Οι βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, στοχεύοντας απροκάλυπτα στην προστασία όλων των πολιτικών προσώπων που εμπλέκονται στην υπόθεση, προεξάρχοντας του ίδιου του Υφυπουργού παρά τω Πρωθυπουργώ και Κυβερνητικού Εκπροσώπου την υπό εξέταση περίοδο κ. Στέλιου Πέτσα, και του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Κ. Πιερρακάκη, αποφάσισαν να απορρίψουν συνολικά τους προτεινόμενους καταλόγους μαρτύρων των κομμάτων της μειοψηφίας και να συγκροτήσουν ένα κλειστό κατάλογο, με την πρόσκληση προς ακρόαση προσώπων αποκλειστικά της δικής τους επιλογής, χωρίς τη συμμετοχή κανενός εκ των κυβερνητικών στελεχών τα οποία υπέγραψαν τις υπό εξέταση νομοθετικές και διοικητικές πράξεις (ΠΝΠ, απόφαση ανάθεσης, υπογραφή σύμβασης και τροποποίηση αυτής).

II. Από τις εργασίες της Επιτροπής και από την εξέταση των μαρτύρων, που εξετάστηκαν ενωπιόν της, παρά την κατά τα ανωτέρω αντιθεσμική άρνηση των Βουλευτών της πλειοψηφίας της Νέας Δημοκρατίας να εξετάσει τους μάρτυρες που προτάθηκαν από όλα τα Κόμματα της Αντιπολίτευσης, προέκυψαν τα ακόλουθα:

A. Το ιστορικό της υπόθεσης για τις «Λίστες Πέτσα»

1. Η νομοθετική ρύθμιση

Στις 14 Μαρτίου 2020, ενώ η χώρα βρίσκεται ένα βήμα πριν το πρώτο από τα διαδοχικά lockdown που θα ακολουθήσουν, η κυβέρνηση εξέδωσε Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΠΝΠ 14/3 - ΦΕΚ Α'64), με την οποία, εκτός άλλων,

δίνεται η δυνατότητα για «ανάθεση υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών προς τον σκοπό αυτό, καθώς και κάθε συναφούς υπηρεσίας που απαιτείται για την υλοποίηση της εκστρατείας, κατά παρέκκλιση των κείμενων εθνικών διατάξεων» (Άρθρο 30). Η ανάθεση αυτή πραγματοποιείται με **«κοινή απόφαση του μέλους της Κυβέρνησης ή του Υφυπουργού που ασκεί την αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης και του Υπουργού Οικονομικών»** και βάσει της κοινής αυτής απόφασης, **«καθορίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος, καθώς και η διαδικασία διάθεσης των σχετικών πιστώσεων για την κάλυψη της προκαλούμενης δαπάνης»**. Η ως άνω ΠΝΠ κυρώθηκε στις **03 Απριλίου 2020**, με τη ψήφιση του **Άρθρου 3 του Ν. 4682/2020 να προσφέρει το νομοθετικό πλαίσιο προκειμένου να προχωρήσει λίγο αργότερα η απευθείας ανάθεση στην εταιρεία Initiative,**

2. Ήταν απαραίτητη η ΠΝΠ;

Το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο διαφάνειας για τα επικοινωνιακά προγράμματα του δημοσίου (**ΠΥΣ 50/2015, Ν.4339/2015, Ν.4487/2017**) προβλέπει σαφή αναφορά στους στόχους ενός αντίστοιχου επικοινωνιακού προγράμματος, στο περιεχόμενό του, στο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, στους υλικούς και ανθρώπινους πόρους που θα διατεθούν, στις επικοινωνιακές μεθόδους που θα χρησιμοποιηθούν, στις πιθανές συνεργασίες με φορείς, και στα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Παράλληλα, τόσο η Κ.Υ.Α. 1686/1/1.6.2018 (Β'2037) των Υπουργών Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης – Υγείας, όσο και η Υπόδειξη 1/25.07.2018 του ΕΣΡ αποτελούσαν κάτι παραπάνω από επαρκή νομοθετική βάση ώστε οι καμπάνιες «Μένουμε Σπίτι» και «Μένουμε Ασφαλείς», να μεταδοθούν χωρίς τη σπατάλη εκατομμυρίων ευρώ.

Το εγχώριο νομοθετικό πλαίσιο παρείχε λοιπόν όλες τις απαραίτητες προβλέψεις, ώστε η καμπάνια ενημέρωσης του κοινού να γίνει με διαφάνεια στο ελάχιστο δυνατό κόστος, διασφαλίζοντας την ευρεία απήχηση του μηνύματος.

Πέραν ωστόσο του εγχώριου νομοθετικού πλαισίου, το ενωσιακό δίκαιο αλλά και η νομολογία του Δικαστηρίου της Ε.Ε., θέτουν ένα σαφές πλαίσιο κανόνων σε ό,τι αφορά τις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων σε έκτακτες καταστάσεις και καταστάσεις κρίσεων. Σχετικές είναι οι διατάξεις του άρθρου 32 της Οδηγίας

2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 65), που έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με το άρθρο 32 του Ν. 4412/2016.

Επιπλέον, όπως προκύπτει από έγγραφο της **Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων**, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή από τις **18.03.2020** παρέσχε διευκρινίσεις σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων των Οδηγιών περί Δημοσίων Συμβάσεων, σχετικά με την αντιμετώπιση της COVID- 19.

Όπως αναφέρεται στο έγγραφο της **ΕΑΑΔΗΣΥ (ΑΔΑ - ΨΗΦΟΟΞΤΒ-ΓΦΟ)**:

«Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι ενωσιακοί κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις (Οδηγία 2014/24/ΕΕ), προβλέπουν επαρκή μέσα για την κάλυψη των επιτακτικότερων αναγκών των αναθετουσών αρχών υπό τις παρούσες εξαιρετικές περιστάσεις.»

Επισημαίνεται μάλιστα πως *«οι αναθέτουσες αρχές, κατά την ανάθεση συμβάσεων για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19 και την αποτροπή περαιτέρω διάδοσής του, οι οποίες (συμβάσεις) είτε υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια εφαρμογής των Οδηγιών 1 , είτε παρουσιάζουν βέβαιο διασυννοριακό ενδιαφέρον, πρέπει να ακολουθούν τα εξής...(βλ. σημεία 2.2,3,3.1,3.2,3.3,3.4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)».*

Η **Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ)** απέστειλε τις σχετικές, προαναφερθείσες, διευκρινήσεις τις Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κυβέρνηση συμπεριλαμβανομένων του **Υπουργείου Οικονομικών**, τον κατά το διάστημα εκείνο, **Υφυπουργό στον Π/Θ κ. Στυλιανό Πέτσα**, τη **Γενική Γραμματεία Π/Θ**, και **συγκεκριμένα τον Γενικό Γραμματέα κ. Γρηγόρη Δημητριάδη**, καθώς και την **Βουλή των Ελλήνων** στις **20.03.2020**.

Έξι δηλαδή ημέρες μετά την έκδοση της (**ΠΝΠ 14/3 - ΦΕΚ Α'64**) αλλά και έξι ημέρες ΠΡΙΝ την απόφαση της Προεδρίας της Κυβέρνησης για τη *«δέσμευση πίστωσης ύψους έντεκα εκατομμυρίων ευρώ (11.000.000,00€) για την πληρωμή ισόποσης δαπάνης σε βάρος της πίστωσης του προϋπολογισμού εξόδων της Προεδρίας της Κυβέρνησης, Ειδικός Φορέας 1023-611-0000000, λογαριασμός 2420906001, οικ. έτους 2020, για υπηρεσίες επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών που απαιτούνται για την υλοποίηση εκστρατείας στο πλαίσιο της προστασίας της δημόσιας υγείας και των μέτρων για την αποτροπή της διασποράς του κορωνοϊού*

COVID-19.», την οποία υπέγραψε ο **Γενικός Γραμματέας Πρωθυπουργού κ. Γρηγόρης Δημητριάδης**. Υπενθυμίζεται πως τελικά η ΠΝΠ επικυρώθηκε αρκετές ημέρες μετά, στις **03 Απριλίου**.

Από τα ανωτέρω εξάγονται τα εξής συμπεράσματα:

1) Το υφιστάμενο εγχώριο νομοθετικό πλαίσιο, η νομοθεσία της ΕΕ, καθώς και οι διευκρινιστικές εγκύκλιοι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θέτουν ένα συγκεκριμένο, αυστηρό αλλά και επαρκές πλαίσιο για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, ακόμα και σε περιόδους κρίσεων και εκτάκτων αναγκών.

2) Ενώ η ανάγκη ενημέρωσης των πολιτών για την πανδημία ήταν επιτακτική, δεν υφίστατο ΚΑΜΙΑ ανάγκη έκδοσης ΠΝΠ για «ανάθεση υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών». Αν η κυβέρνηση είχε βασιστεί στα ανωτέρω τότε το κόστος της καμπάνιας θα ήταν ελάχιστο. Δεν θα υπήρχε «Λίστα Πέτσα» και εκατομμύρια ευρώ θα είχαν δοθεί σε προγράμματα ουσιαστικής ενίσχυση και όχι απόπειρας χειραγώγησης των πολιτών.

3) Όπως αποδεικνύεται από τις ημερομηνίες α) της ΠΝΠ (14.03.2020), β) της έγκρισης ανάθεσης στην Initiative (26.03.2020), γ) του εγγράφου της ΕΑΑΔΗΣΥ (20.03.2020) δ) της ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκή Επιτροπής (01.04.2020) και ε) της επικύρωσης της ΠΝΠ με τον ν. 4682/2020 (03.04.2020), υπήρχε ικανός χρόνος να τροποποιηθεί ή ακόμα και να ακυρωθεί η ΠΝΠ και να μην προχωρήσει η κυβέρνηση στην απευθείας ανάθεση και τη «Λίστα Πέτσα», συμμορφούμενη με το ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο.

4) Αν η κυβέρνηση είχε βασιστεί στα ανωτέρω τότε το κόστος της καμπάνιας θα ήταν ελάχιστο. Δεν θα υπήρχαν «Λίστες Πέτσα» και εκατομμύρια ευρώ θα είχαν δοθεί σε προγράμματα ουσιαστικής ενίσχυσης και στήριξης των πολιτών. Αντί αυτού επέλεξε να δαπανήσει, με πλήρως αδιαφανή όπως θα αποδειχθεί παρακάτω κριτήρια, 20 εκατομμύρια ευρώ για την απευθείας ανάθεση υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης καθώς και τη μετάδοση κοινωνικών μηνυμάτων από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης που θα μπορούσαν κάλλιστα να έχουν μεταδοθεί άνευ αντιτίμου.

3. Η απευθείας ανάθεση στην εταιρεία Initiative

Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας αποφάσισε, κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας, την απευθείας ανάθεση της εκστρατείας ενημέρωσης στην εταιρεία

Initiative, παρακάμπτοντας ακόμα και την κατεπείγουσα διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση διακήρυξης, όπως προβλέπεται από το εθνικό και το ενωσιακό Δίκαιο σε περιπτώσεις απρόβλεπτων γεγονότων.

Η **Οδηγία 2014/24/ΕΕ** ορίζει σαφώς ότι:

«[...] Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση επιτρέπει στις αναθέτουσες αρχές να διαπραγματεύονται απευθείας με τους δυνητικούς αναδόχους· δεν επιτρέπει την απευθείας ανάθεση σε προεπιλεγμένο οικονομικό φορέα, εκτός αν μόνο ένας τέτοιος φορέας θα είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση εντός των τεχνικών και χρονικών περιορισμών που επιβάλλονται από τον κατεπείγοντα χαρακτήρα τις κατάστασης.

Κάθε αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να αξιολογεί κατά πόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη χρήση της εν λόγω «διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση» και, σε χωριστή έκθεση, θα πρέπει να αιτιολογεί την απόφασή της να επιλέξει τέτοια διαδικασία [...]».

Αλλά και το άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του Ν. 4412/2016 (Α' 147) με τον οποίο ενσωματώθηκε η ως άνω Οδηγία στο εθνικό μας δίκαιο ορίζει ότι :

«2.Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: α) ..., β) ..., γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση».

Στην περίπτωση της καμπάνιας «Μένουμε Σπίτι/Μένουμε Ασφαλείς»:

- Δεν υπήρξε χωριστή έκθεση από την αναθέτουσα αρχή.
- Δεν προέκυψε κατά την ακρόαση των μαρτύρων ότι ο ανάδοχος φορέας που επιλέχθηκε ήταν ο μόνος που ήταν σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση.

Όπως μάλιστα παραδέχθηκε και ο ίδιος ο Διευθύνων Σύμβουλος της Initiative κ. Γκάλγκος, υπήρχαν και άλλες εταιρείες, ικανές να φέρουν εις πέρας το έργο (βλ. πρακτικά εξεταστικής επιτροπής 07.12.2021):

“[...] **ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ:** [...] Κύριε μάρτυρα, η εταιρεία που εκπροσωπείτε, έχει κάτι παραπάνω από τις άλλες ανταγωνίστριες εταιρείες που να δικαιολογεί ότι μόνο η

Initiative μπορούσε να φέρει εις πέρας το έργο και στις προθεσμίες που λέει σύμβαση;

Για αυτό ακολουθήθηκε δηλαδή η διαδικασία της απευθείας ανάθεσης και όχι η διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση που ακολουθήθηκε στις υπόλοιπες λίστες;

Θα ήθελα να μου απαντήσετε εάν είναι η μοναδική εταιρεία.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): [...] δεν είμαι ο κατάλληλος να σας απαντήσω για αυτό, αλλά η αναθέτουσα αρχή.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Εάν είστε οι μόνοι εννοώ.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Σαφώς δεν είμαστε οι μόνοι. Αλλά δεν υπάρχουν και πολλοί στο συγκεκριμένο χώρο που μπορούν να εκτελέσουν ένα τέτοιο έργο με αυτή την ένταση, με αυτό το πλάτσιασμα, με τέτοιες συνθήκες.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Οι εταιρείες για παράδειγμα που ανέλαβαν τις υπόλοιπες καμπάνιες, δεν είναι τέτοιες;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Σαφώς.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Είναι ικανές δηλαδή.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Σαφέστατα. [...]

- Δεν προσκομίστηκε προηγουμένως καμία έγγραφη δήλωση ή εγγύηση από τον ανάδοχο φορέα πως είχε την επάρκεια να αναλάβει την καμπάνια. Όπως προέκυψε από τις συνεδριάσεις της Εξεταστικής Επιτροπής, η κυβέρνηση αρκέστηκε σε μια αόριστη διαβεβαίωση του Ανάδοχου, όπως αναφέρεται στο σημείο «κ» της **σελ.02** της σύμβασης με την **Initiative (ΑΔΑΜ: 20SYMV006820261)**. Εντυπωσιάζει λοιπόν το γεγονός πως η Κυβέρνηση αποφάσισε να αναθέσει ένα έργο 20 εκατομμυρίων ευρώ -εν καιρώ υγειονομικής κρίσης και με το ΕΣΥ να χρήζει επείγουσας ενίσχυσης- με μονή διασφάλιση μια αυτοδιαβεβαίωση από την ίδια την εταιρεία.

Είναι χαρακτηριστικό πως, πέρα από γενικόλογες διαπιστώσεις και την πλήρη έλλειψη επιχειρημάτων από την πλευρά της κυβέρνησης για τους λόγους της επιλογής της απευθείας ανάθεσης στη συγκεκριμένη εταιρεία, η πρώτη έγγραφη αναφορά κυβερνητικού αξιωματούχου σχετικά με τους λόγους επιλογής της Initiative βρίσκεται στις 25.01.2021, σε έγγραφο του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό, κ. Θ. Λιβάνιου προς το Υπ. Οικονομικών και την Προεδρία της Κυβέρνησης.

Ο κ. Λιβάνιος αναφέρει σχετικά ότι «η επιλογή της ανωτέρω Εταιρείας ερείδεται στην εξειδικευμένη τεχνογνωσία στην παροχή υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης καθώς και πολυετή εμπειρία και δράση στο χώρο της διαφήμισης στα μέσα μαζικής επικοινωνίας». Γίνεται αντιληπτό πως πρόκειται για μία προσχηματική αιτιολόγηση με πολύμηνη μάλιστα καθυστέρηση, καθώς τα χαρακτηριστικά που αναφέρονται για να δικαιολογήσουν την επιλογή θα μπορούσαν να αφορούν στην πλειονότητα των εταιρειών του διαφημιστικού κλάδου.

4. Το ποσό της δαπάνης της εκστρατείας ενημέρωσης

Ο Ν. 4412/2016 ορίζει στο άρθρο 45 ότι «1. (...) 3. Ο Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης (...) περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: α) (...) β) τον προϋπολογισμό της σύμβασης και την τεκμηρίωσή του, γ) (...) δ) την περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης (...)».

Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, ερμηνευομένων σύμφωνα με την αρχή της οικονομικότητας (άρθρο 33 Ν. 4270/2014), για να είναι νόμιμη η διαδικασία ανάθεσης σύμβασης υπηρεσιών απαιτείται να προσδιορίζεται, έστω και κατά προσέγγιση, η ποσότητα των εργασιών και προς προμήθεια αγαθών κάθε κατηγορίας ή υποκατηγορίας, καθώς και η επιμέρους τιμή μονάδας, ώστε με βάση τα ως άνω στοιχεία να προκύπτει η επιμέρους δαπάνη κάθε κατηγορίας ή υποκατηγορίας και, συνακόλουθα, και η συνολική προϋπολογιζόμενη δαπάνη. Περαιτέρω, με βάση τα ως άνω καθορισθέντα στη διακήρυξη ουσιώδη στοιχεία (ποσότητα κατηγοριών ή και υποκατηγοριών εργασιών και αγαθών, επιμέρους τιμή μονάδας και προϋπολογισθείσα δαπάνη αυτών) διαμορφώνονται οι υποβληθείσες τεχνικές και οικονομικές προσφορές, η κατακυρωτική απόφαση και καταρτίζεται η σχετική σύμβαση. Ο προσδιορισμός δε των προαναφερόμενων ουσιωδών στοιχείων συνάπτεται με την επίτευξη πλήρους διαφάνειας και την προστασία του ανταγωνισμού, ενώ, περαιτέρω, η διακήρυξη, η κατακυρωτική απόφαση και η σύμβαση που θα υπογράψει καθίστανται ασαφείς και, συνεπώς, μη νόμιμες στην περίπτωση που δεν περιέχουν τα ουσιώδη αυτά στοιχεία (βλ. αποφ. 3492/2012, 1541/2019 VI Τμ. ΕλΣυν). Πέραν τούτων, απαιτείται να προκύπτει από τα έγγραφα της σύμβασης, εκτός των άλλων, ποια συγκεκριμένα στοιχεία ελήφθησαν υπόψη για την εκτίμηση του ύφους της προϋπολογιζόμενης δαπάνης για κάθε μία κατηγορία αγαθών ή υπηρεσιών που ζητούνται. Τούτο είναι απαραίτητο, προκειμένου να

καθίσταται εφικτός ο έλεγχος του τρόπου τεκμηρίωσης και υπολογισμού της προϋπολογιζόμενης δαπάνης και, συνακόλουθα, της νόμιμης διάθεσης του δημοσίου χρήματος, ενώ η έλλειψη σαφήνειάς του καθιστά τη σχετική διαδικασία νομικώς πλημμελή (πρβλ. αποφ. 1436/2012 Τμ. Μείζ. - Επταμ. Συνθ., 23/2012, 301/2019, 1358/2020 VI Τμ. ΕλΣυν και την εκεί παρατεθείσα νομολογία).

Εν προκειμένω, όπως δεν υπήρξε σαφής αιτιολόγηση της επιλογής της αναδόχου, έτσι δεν υπήρξε αλλά ούτε και προέκυψε κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων της Εξεταστικής Επιτροπής και ουδεμία αιτιολόγηση για το ποσό της ενημερωτικής καμπάνιας. Η εκστρατεία ενημέρωσης κόστισε συνολικά **20 εκατομμύρια ευρώ**. Η αρχική σύμβαση (**ΑΔΑΜ: 20SYMV006820261**) ήταν για 11 εκατομμύρια ευρώ και αναθεωρήθηκε προκειμένου να προστεθούν άλλα 9 εκατομμύρια ευρώ (**ΑΔΑΜ: 20SYMV006820413**) στον τελικό λογαριασμό.

Η μόνη αναφορά που υπάρχει σχετικά με τα ποσά είναι η ύπαρξη δύο εισηγήσεων δημοσιονομικών επιπτώσεων, της Γ.Δ Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπ. Οικονομικών με α) **αρ. πρωτ. ΓΔΟΥ 72/20.03.2020** και β) **αρ. πρωτ. 39524/16-4-2020** οι οποίες όμως δεν προσκομίστηκαν στην Επιτροπή.

Βάση της περιγραφής (*«εισήγηση δημοσιονομικών επιπτώσεων»*) μπορούμε βάσιμα να εικάσουμε πως οι συγκεκριμένες εισηγήσεις δεν κοστολογούν το έργο ώστε βάσει αιτιολογημένων δαπανών να προκύπτει σαφώς το ποσό που τελικά πιστώθηκε στον λογαριασμό «Έξοδα προβολής, διαφήμισης και δημοσίων σχέσεων του Ε.Φ. 1023-611-0000000 «Δαπάνες Προεδρίας της Κυβέρνησης» του προϋπολογισμού του Υπ. Οικονομικών.

5. Η αμοιβή της Ανάδοχου Εταιρείας

Ομοίως και υπό το παραπάνω πρίσμα προκύπτει τόσο από τις καταθέσεις των μαρτύρων όσο και από τα έγγραφα που προσκομίστηκαν στην Εξεταστική Επιτροπή ότι δεν υπήρξε υποβολή αναλυτικής πρότασης με προϋπολογισμό εξόδων και δαπανών από την ανάδοχο. Μπορεί βάσιμα να εξαχθεί το συμπέρασμα πως ο ορισμός του 3% +1% ως αμοιβή υπήρξε απολύτως αυθαίρετος.

Επιπλέον, βάσει της κατάθεσης του **κ. Γκάλγκου** στην Εξεταστική Επιτροπή, συνάγεται πως η αμοιβή της ανάδοχου εταιρείας είχε άμεση συνάφεια με το ύψος

της συνολικής δαπάνης της εκστρατείας ενημέρωσης, καθώς και ότι ήταν προς το συμφέρον της η συνολική δαπάνη να είναι όσο το δυνατόν μεγαλύτερη.

Σύμφωνα μάλιστα με την απάντηση του Διευθύνοντος Συμβούλου της αναδόχου σε ερώτηση του βουλευτή ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ Β. Κόκκαλη, προκύπτει πως η Initiative ήταν αυτή η οποία διαμόρφωσε και τη συνολική δαπάνη του έργου, το οποίο μετέπειτα ανέλαβε η ίδια (βλ. πρακτικά εξεταστικής επιτροπής 07.12.2021):

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Σε όλα τα στάδια αν είχατε κάποια επικοινωνία με τον κ. Πέτσα.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Διά ζώσης μία φορά όταν έγινε η επέκταση στην Προεδρία με τον νομικό σύμβουλο της εταιρείας μας παρουσία του νομικού συμβούλου του κ. Πέτσα για την επέκταση και για τον ορισμό του 1% αμοιβή.

(Πρακτικά 07.12.2021, σελ. 157 - 158)

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: Μάλιστα.

Συνεπώς η αμοιβή σας -δεν μου πέφτει λόγος για την αμοιβή σας- εξαρτιόταν από το ύψος της δαπάνης.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Ακριβώς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: Όσο μεγαλύτερη η δαπάνη τόσο μεγαλύτερη και η... Μάλιστα.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: Σε άλλες συμβάσεις που έχετε υπογράψει, δεν υπάρχει αυτός ο όρος;

Εσείς ουσιαστικά, κύριε Γκάλγκο, διαμορφώνετε -καλοπροαίρετα το λέω-...

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Ναι, ναι.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ: ...τη δαπάνη. Μπορούσατε και μέχρι 9 εκατομμύρια, μπορούσατε και μέχρι 8, 11. Σας είχε δώσει, συνεπώς, η αναθέτουσα αρχή απεριόριστα δικαιώματα με τα κριτήρια.

6. Η ρήτρα εμπιστευτικότητας της Σύμβασης

Η ύπαρξη ρήτρας εμπιστευτικότητας σε μια εκστρατεία μαζικής ενημέρωσής κοινής γνώμης από ΜΜΕ για ζήτημα κορυφαίου και επείγοντος υγειονομικού ενδιαφέροντος είναι προβληματική και δημιουργεί πολλά ερωτηματικά. Η εκστρατεία πραγματοποιήθηκε από την Κεντρική Κυβέρνηση (ούτε καν κάποιον φορέα του Δημοσίου), δεν περιελάμβανε ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα πολιτών

και έγινε με χρήματα των φορολογουμένων μέσω του λογαριασμού «Πιστώσεις για δράσεις που σχετίζονται με την υλοποίηση μέτρων προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κορωνοϊό». Τα όποια στοιχεία περιήλθαν σε γνώση της αναδόχου αφορούν στα Μέσα που έλαβαν την χρηματοδότηση και αφορούν ως επί το πλείστον σε δεδομένα τα οποία υπάρχουν δημόσια όπως π.χ. Επωνυμία και ιδιοκτησία/διοίκηση των επιχειρήσεων ΜΜΕ, (κυκλοφορίες εντύπων, ακροαματικότητες και τηλεθεάσεις και επισκεψιμότητα sites κλπ.). Η διαφάνεια και η λογοδοσία θα έπρεπε να είναι αυτονόητες για μια τέτοια καμπάνια.

Η παράγραφος 2.1 της Σύμβασης μεταξύ της Προεδρίας της Κυβέρνησης και της εταιρείας Initiative (ΑΔΑΜ: 20SYMV006820261) αναφέρει πως:

«Καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της παρούσας, αλλά και μετά τη λήξη ή λύση αυτής, ο Ανάδοχος αναλαμβάνει την υποχρέωση να τηρήσει εμπιστευτικά και να μη γνωστοποιήσει σε τρίτους, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συγκατάθεση της Αναθέτουσας Αρχής, οποιαδήποτε έγγραφα ή πληροφορίες που θα περιέλθουν σε γνώση του κατά την εκτέλεση των υπηρεσιών και την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του.

Εν γένει ο Ανάδοχος με την υπογραφή της παρούσας σύμβασης, αναλαμβάνει να τηρεί απόλυτη εχεμύθεια σχετικά με όποια στοιχεία, δεδομένα, διαδικασίες ή υλικό και γενικά με όλες τις πληροφορίες, που αφορούν την Αναθέτουσα Αρχή, που θα περιέλθουν σε γνώση του, ανεξαρτήτως του τρόπου (προφορικά, εγγράφως, ηλεκτρονικά ή με κάποιον άλλο τρόπο) στο πλαίσιο εκτέλεσης της παρούσας σύμβασης.»

Η φράση «...αναλαμβάνει να τηρεί απόλυτη εχεμύθεια σχετικά με όποια στοιχεία, δεδομένα, διαδικασίες ή υλικό και γενικά με όλες τις πληροφορίες, που αφορούν την Αναθέτουσα Αρχή...», φανερώνει με τον πλέον ξεκάθαρο τρόπο, ποιο από τα συμβαλλόμενα μέρη βαραίνει η ευθύνη της ύπαρξης της ρήτρας αυτής. Ηθικά και πολιτικά κρίνεται ως απαράδεκτη και συνιστά σοβαρότατη ένδειξη πως η Κυβέρνηση είχε εξ αρχής την βούληση να μοιράσει εκατομμύρια, μακριά από κάθε έλεγχο και κριτική.

Εξίσου ενδιαφέρον παρουσιάζει και η επόμενη παράγραφος 2.2 της Σύμβασης, σύμφωνα με την οποία: «Ο Ανάδοχος δεν δύναται να προβαίνει σε δημόσιες

δηλώσεις σχετικά με τις Υπηρεσίες χωρίς την προηγούμενη συναίνεση ή έγκριση της Αναθέτουσας Αρχής.»

Το σημείο αυτό έχει ενδιαφέρον, γιατί αποκαλύπτεται πως οι δηλώσεις του Προέδρου και Διευθύνοντα Συμβούλου της αναδόχου στο documentonews.gr (<https://www.documentonews.gr/article/den-xerei-o-gkagklos-giati-edwse-diafhmish-se-anyparkta-sites/> 10/06/2020) έγιναν κατόπιν έγκρισης από την **Αναθέτουσα Αρχή**. Μια εταιρεία δηλαδή, εν προκειμένω η **Initiative**, την ώρα που είχε ξεσπάσει η υπόθεση της «Λίστας Πέτσα» και εγχώριοι αλλά και διεθνείς δημοσιογραφικοί οργανισμοί, οργανώσεις και Σωματεία ζητούσαν διαφάνεια και δημοσιοποίηση του καταλόγου με τα Μέσα που χρηματοδοτήθηκαν και τα ποσά που έλαβαν, λειτουργούσε ως εκπρόσωπος του κ. Πέτσα και της κυβέρνησης, σε πλήρη συνεννόηση με την Προεδρία της Κυβέρνησης. Όπως θα δούμε παρακάτω, δεν ήταν η μόνη φορά που Initiative και Προεδρία της Κυβέρνησης συναποφάσιζαν

7. Η παντελής έλλειψη κριτηρίων της επιλογής των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης που θα συμμετείχαν στην καμπάνια

Κριτήρια βάσει των οποίων μοιράστηκαν τα χρήματα στα ΜΜΕ δεν υπήρξαν ποτέ. Δεν αναφέρονται ούτε στην ΠΝΠ, ούτε στην απόφαση ανάθεσης, ούτε στη σύμβαση αλλά ούτε και σε κάποιο άλλο έγγραφο που πιθανώς να παρείχε διευκρινήσεις ή οδηγίες προς την Ανάδοχο. Είναι πραγματικά πρωτόκουστο σε μια σύμβαση του Δημοσίου να μην αναφέρονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια με τα οποία θα κατανεμηθούν τα χρήματά του.

Το μέγεθος της αδιαφάνειας με την οποία η κυβέρνηση της ΝΔ διαχειρίστηκε 20 εκατομμύρια ευρώ των Ελλήνων πολιτών γίνεται εύκολα αντιληπτό στον οιονδήποτε, εάν προχωρήσει σε μια απλή σύγκριση με τα όσα έγιναν στην καμπάνια εμβολιασμού του Υπ. Υγείας που ακολούθησε λίγους μήνες αργότερα. Την Προεδρία της Κυβέρνησης ως Αναθέτουσα Αρχή εκθέτουν ανεπανόρθωτα τόσο ο **κ. Κικίλιας**, που προχώρησε στη σύναψη σύμβασης του υπ. Υγείας με την εταιρεία **Tempo**, όσο και το **Ελεγκτικό Συνέδριο**, το οποίο με την Πράξη 28/2021 του Ζ' Κλιμακίου του έκρινε ότι δεν κωλύεται η υπογραφή της εν λόγω σύμβασης.

Πιο συγκεκριμένα, στην **παράγραφο Β του άρθρου 2** της Σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και της Ένωσης εταιρειών TEMPO OPTIMUM MEDIA DIRECTION

HELLAS ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ- WAVEMAKER ΕΛΛΑΣ
ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΙ
ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΑ ΜΜΕ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ με ημερομηνία
08/02/2021 (ΑΔΑΜ: 21SYMV008266454 / Τροποποίηση: 21SYMV008266592)
αναφέρεται:

«Το αντικείμενο καταλαμβάνει:

*στη διαμόρφωση του σχεδιασμού και της τοποθέτησης στα Μέσα Μαζικής
Ενημέρωσης με την ενδεδειγμένη παραμετροποίηση, που αφορά όλες τις ομάδες
αποδεκτών και συγκεκριμένα τις πληθυσμιακές ομάδες που ορίζονται στο πλαίσιο της
παρ. 1 του άρθρου 74 του ν.4761/2020, με κριτήρια την τηλεθέαση των τηλεοπτικών
σταθμών, βάσει της διαθέσιμης μέτρησης από ανεξάρτητο φορέα, όπου αυτός
υφίσταται, ή με κριτήρια δημοφιλίας, καθώς και με αναφορά στον βαθμό
ανταπόκρισης και απήχησης σε κάθε ηλικιακή ομάδα, συμπράττοντα φορέα κοκ
ανωτέρω κατά τον αποτελεσματικότερο οικονομικά τρόπο»*

Σε αντίθεση με την «Λίστα Πέτσα», η Σύμβαση για την καμπάνια του εμβολιασμού
περιλαμβάνει ένα μίνιμουμ κριτηρίων, βάσει των οποίων επρόκειτο να
κατανεμηθούν και να διανεμηθούν τα χρήματα προς τα Μέσα. Πρόκειται για μια
συμβασιολογία ενός πλαισίου, χαλαρού μεν αλλά σαφούς δε, μέσα στο οποίο
καλούνται να κινηθούν οι Εταιρείες - οι οποίες ανέλαβαν την καμπάνια - σε ό,τι
αφορά την επιλογή των Μέσων.

**8. Πρόκειται για εκ διαμέτρου αντίθετη πρακτική από εκείνη την οποία
ακολούθησε η Προεδρία της Κυβέρνησης λίγους μήνες νωρίτερα.**

Δεδομένου πως η καμπάνια του εμβολιασμού έπεται εκείνης του «Μένουμε σπίτι»
και «Μένουμε ασφαλείς», εξάγεται αβίαστα το συμπέρασμα πως το πάθημα της
«Λίστας Πέτσα» μάλλον έγινε μάθημα ή/και πως ο κ. Κικίλιας δεν επιθυμούσε να
φορτωθεί ένα βαρύ πολιτικό κόστος μιας στρεβλής, αδιαφανούς και «γκρίζας»
διαδικασίας όπως ο κ. Πέτσας με τις Λίστες του.

Τα κριτήρια εμφανίζονται, με μεγαλύτερη αναλυτικότητα, στο έβδομο πρακτικό της
Επιτροπής Παραλαβής το οποίο αφορά την δεύτερη εκταμίευση ποσού για την
καμπάνια εμβολιασμού. Χαρακτηριστικά αναγράφεται,

«Η επιλογή των μέσων σύμφωνα με την πρόταση του αναδόχου διενεργείται με αναφορά στα ακόλουθα:

- 1) Στα διαθέσιμα μερίδια τηλεθέασης για τους τηλεοπτικούς σταθμούς
- 2) Στις ακροαματικότητες των ραδιοφωνικών σταθμών Αθήνας, Θεσσαλονίκης και Περιφέρειας
- 3) Στη διαθεσιμότητα, τα στοιχεία αναγνωσιμότητας, πωλήσεων και διανομής για τα έντυπα μέσα
- 4) Στη διείδυση ανά site βάσει των *unique users/browsers* όπως αυτοί μετριοούνται και καταγράφονται στα *Google Analytics* των sites.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τη δήλωση του αναδόχου και τους όρους της σύμβασης, η επιλογή των μέσων και η αναλυτική κατανομή του υλικού σε αυτά διενεργείται με τήρηση των ακόλουθων κριτηρίων:

- 1) Στοιχείων διείδυσης μέσων από τις εταιρείες α) *NIELSEN_TV Audience Measurement* για την μέτρηση της τηλεθέασης, β) *MRB Hellas S.A*, για τις συνήθειες κατανάλωσης μέσων και ακροαματικότητας ραδιοφώνου γ) *FOCUS BARI S.A_Bari Report* για την διείδυση των έντυπων μέσων, και για μέσα της περιφέρειας όπου υπάρχουν τέτοιες καταγραφές δ) *Google Analytics & Similar Web*
- 2) Με συνεκτίμηση των ειδικών αναγκών στόχευσής (π.χ. *Program m atic Digital Buying*)
- 3) Με διαθέσιμα δημιουργικά υλικά
- 4) Με αξιολόγηση των Συνθηκών αγοράς (π.χ. τα υπαίθρια μέσα στην παρούσα φάση λόγω των περιορισμών κυκλοφορίας δεν προτάθηκαν).»

Σε αντίθεση λοιπόν με ό,τι συνέβη με την Προεδρία της Κυβέρνησης και την Initiative, η Τριμελής Επιτροπή Οργάνωσης της Εθνικής Εκστρατείας Εμβολιασμού, στηριζόμενη στις προβλέψεις της Σύμβασης, όχι μόνο έθεσε το πλαίσιο που θα έπρεπε να ακολουθήσουν οι Εταιρείες - που ανέλαβαν την καμπάνια - για την επιλογή των Μέσων αλλά και το εξειδίκευσε. Με αυτό τον τρόπο άφησε ελάχιστο χώρο για αυθαίρετες ερμηνείες σχετικά με το πως, σε ποια Μέσα και ποια ποσά θα έπρεπε να δοθούν.

Ως επιβεβαίωση της αναγκαιότητας ύπαρξης σαφών κριτηρίων σε συμβάσης του Δημοσίου που αφορούν στην ενημέρωση των πολιτών μέσω των MME έρχεται η

απόφαση του **Ελεγκτικού Συνεδρίου** με την πράξη **28/2021 του Ζ' Κλιμακίου** η οποία στην **παράγραφο 11** αναφέρει χαρακτηριστικά:

«Επιπλέον, το Κλιμάκιο σημειώνει ότι η τηλεθέαση/δημοφιλία και ο βαθμός ανταπόκρισης/απήχησης σε κάθε ηλικιακή ομάδα του κοινού - στόχου, σε συνδυασμό με το χαμηλότερο δυνατό κόστος, συναχτούν αντικειμενικά και πρόσφορα κριτήρια για την κατανομή της δαπάνης προβολής των μηνυμάτων της εκστρατείας εμβολιασμού μεταξύ των ΜΜΕ, με όρους ισότητας και διαφάνειας. Εξάλλου, κατά την εκτέλεση της σύμβασης, προβλέπεται μηχανισμός ελέγχου της ομαλής υλοποίησης της εκστρατείας εκ μέρους των ΜΜΕ από την αναθέτουσα αρχή, βάσει σχετικής αναλυτικής πληροφόρησής της από τον ανάδοχο, ο οποίος οφείλει, στο πλαίσιο των συμβατικών του υποχρεώσεων, να διενεργεί τους απαραίτητους ποσοτικούς/ποιοτικούς ελέγχους επί των ΜΜΕ.»

Η απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου : α) αναγνωρίζει πως πρέπει να υπάρχουν έστω και κάποια κριτήρια για τέτοιου είδους συμβάσεις και β) πως τα κριτήρια της τηλεθέασης και απήχησης (π.χ μοναδικοί χρήστες/επισκεψιμότητα) αποτελούν και αντικειμενικά αλλά και πρόσφορα κριτήρια για την κατανομή της δαπάνης με όρους ισότητας και διαφάνειας.

ΤΙΠΟΤΑ από όλα αυτά δεν τηρήθηκε στη «Λίστα Πέτσα», όπου μάθαμε ότι Μέσα προστίθεντο στην λίστα χρηματοδότησης μετά από αυτοπρόταση, άλλα Μέσα αποκλείονταν με λογοκριτική λογική, μετά από αυθαίρετη κρίση του περιεχομένου τους και άλλα Μέσα έπεφταν θύματα ανισοκατανομής βάσει ενός ασαφούς αλγορίθμου που κανείς δεν γνωρίζει.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν όλα τα παραπάνω η αυθαίρετη κατανομή του δημοσίου χρήματος σε συγκεκριμένα ΜΜΕ παραβιάζει και το άρθρο 107 παρ. 1 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων. Στο ανωτέρω άρθρο ορίζεται ότι *«Ενισχύσεις που χορηγούνται με οποιαδήποτε μορφή από χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), ή με κρατικούς πόρους, και νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό μέσω της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ των χωρών της ΕΕ συναλλαγές».*

Εφόσον για τη σύναψη της ελεγχόμενης δημόσιας σύμβασης δεν τηρήθηκαν οι ελάχιστες διατυπώσεις και προϋποθέσεις που προβλέπονται στην Οδηγία

2014/24/ΕΕ και στον Ν. 4412/2016, η κρατική αυτή χρηματοδότηση δύναται κάλλιστα να θεωρηθεί ότι αποτελεί μη νόμιμη κρατική ενίσχυση εφόσον ευνόησε συγκεκριμένα ΜΜΕ έναντι άλλων που έλαβαν ιδιαίτερα υψηλή χρηματοδότηση.

9. Χωρίς κριτήρια, αλλά με συναπόφαση και συνεννόηση για εγκρίσεις και αποκλεισμούς ΜΜΕ

Κριτήρια μπορεί να μην υπήρξαν αλλά αυτό που υπήρξε ήταν μια στενή σχέση συνεννόησης και συναπόφασης αλλά και υπαγόρευσης **μεταξύ Αναθέτουσας Αρχής και Αναδόχου εταιρείας**. Αυτό προκύπτει τόσο από έγγραφα, όσο και από την κατάθεση του κ. **Μ. Γκάλγκου** στην Εξεταστική Επιτροπή.

10. Τι λένε τα έγγραφα

Στις **26.06.2020**, η εταιρεία **Initiative** αποστέλλει προς την **Προεδρία της Κυβέρνησης επιστολή**, η οποία περιλαμβάνει τον συνολικό κατάλογο των ΜΜΕ που χρηματοδοτήθηκαν. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το **σημείο 1** της επιστολής και συγκεκριμένα η διατύπωση που αφορά στις εντολές καταχωρήσεων και αγοράς χώρου και χρόνου για τις οποίες η **Initiative** εισηγείται να πραγματοποιηθεί η εξόφληση των ποσών.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται:

«Έχουμε προβεί στη διαβίβαση όλων των εντολών προς τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, όπως ορίζονται στη Σύμβαση (εφεξής τα Μέσα), που μας γνωστοποιήσατε για εκτέλεση, υπό την ιδιότητά μας ως αναδόχου της σύμβασης»

Από την παραπάνω διατύπωση καθίσταται δε σαφές ότι η ανάδοχος εταιρία δεν επέλεξε εκείνη τελικά τα Μέσα που έλαβαν μέρος και χρηματοδοτήθηκαν για την επικοινωνιακή εκστρατεία κατά του κορονοϊού, αλλά η ίδια η Προεδρία της Κυβέρνησης. Προκύπτει σαφώς πως τα ΜΜΕ τα οποία θα λάμβαναν την χρηματοδότηση υπαγορεύτηκαν στην **Initiative** από την **Προεδρία της Κυβέρνησης**.

Το έγγραφο αυτό απασχολεί την εξεταστική επιτροπή στη συνεδρίαση της **07.12.2021**. Είναι η ημέρα της εξέτασης τους Διευθύνοντος Σύμβουλου της αναδόχου εταιρείας κ. **Μ. Γκάλγκου**, ο οποίος επιχείρησε να διασκεδάσει τις εντυπώσεις εμφανίζοντας ένα άλλο έγγραφο, χωρίς αριθμό πρωτοκόλλου, με ημερομηνία **01.07.2020** και στο οποίο η επίμαχη φράση έχει εξαλειφθεί. Παρά τις επίμονες

ερωτήσεις του συνόλου των μελών της μειοψηφίας της Εξεταστικής Επιτροπής, ο κ. Γκάλγκος δεν κατάφερε να δώσει κάποια πειστική απάντηση, τόσο για τους αρχικούς λόγους να αποστείλει δεύτερη επιστολή -χωρίς μάλιστα να αναιρεί την πρώτη- όσο και για τους λόγους που τον εξώθησαν να εμφανίσει ένα έγγραφο χωρίς καμιά νομική ισχύ.

Συγκεκριμένα, στην κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή ο κ. Γκάλγκος έκανε λόγο για «παρεξήγηση» (στα Πρακτικά 07.12.2021 σελ. 59 «misunderstanding»), ισχυριζόμενος πως το έγγραφο της 1^{ης} Ιουλίου 2020 ήρθε ως διόρθωση του εγγράφου της 26^{ης} Ιουνίου 2021. Ο ισχυρισμός αυτός του κ. Μ.Γκαλκου είναι έωλος και μπορεί μόνο ως φθηνή δικαιολογία να χαρακτηριστεί, εφόσον το έγγραφο της 1^{ης} Ιουλίου 2021 δεν αναγράφει και δεν αναφέρει πουθενά πως το έγγραφο αποστέλλεται σε διόρθωση ή ως ορθή επανάληψη προηγούμενης επιστολής που εστάλη προς την Προεδρία της Κυβέρνησης, ούτε αναφέρεται πως η εταιρεία με το έγγραφο αυτό ανακαλεί την επιστολή της 26^{ης} του Ιουνίου 2020.

11. Τι υποστήριξε η Ανάδοχος Εταιρεία

Από την εξέταση του Προέδρου και Διευθύνοντος Σύμβουλου της Initiative, κ. Μ. Γκάλγκου αποκαλύπτεται το πλήρες μέγεθος μιας παραδιαδικασίας η οποία είχε υποκαταστήσει το πλαίσιο κριτηρίων τα οποία έπρεπε εξ αρχής να έχουν τεθεί ώστε να εξελιχθεί η υλοποίηση της καμπάνιας με τρόπο δίκαιο και διαφανή.

Από τα όσα κατέθεσε ο κ. Γκάλγκος προκύπτει ότι:

α) η Initiative και η Προεδρία της Κυβέρνησης ήταν σε διαρκή επικοινωνία σε ανώτερο επίπεδο (βλ. Διευθύντρια του Πολιτικού Γραφείου του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό, Στυλιανού Πέτσα, Ευαγγ. Γκόγκου) με τακτές συνεδριάσεις και συναπόφαση σε κρίσιμα ζητήματα, όπως ποια Μέσα μπαίνουν στην Λίστα και ποια αποκλείονται.

β) ΜΜΕ είχαν απευθείας επικοινωνία τόσο με την Ανάδοχο Εταιρεία όσο και με την Προεδρία της Κυβέρνησης, αυτοπροτείνονταν και κατόπιν συνεννόησης και τελικής έγκρισης από την Αναθέτουσα Αρχή έμπαιναν στην Λίστα. Ούτε αλγόριθμος, ούτε ποσοτικά ή ποιοτικά κριτήρια. Εξ όσων προκύπτει το μόνο κριτήριο ήταν ένα τηλέφωνο τη σωστή στιγμή στον σωστό άνθρωπο.

Όλα τα ανωτέρω προκύπτουν από τα ακόλουθα απομαγνητοφωνημένα Πρακτικά:

α) Πρακτικά 07.12.2020 σελ.65 ΣΥΝΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: ο δικός σας ρόλος ήταν να προτείνετε και όχι να εγκρίνετε και ότι την έγκριση για κάθε τι που έγινε σε αυτήν την καμπάνια την έδωσε η αναθέτουσα αρχή.

Είναι έτσι; Ρωτάω επειδή κουνάτε το κεφάλι σας και δεν γράφεται στα Πρακτικά.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Ακριβώς έτσι είναι. Όταν διαφωνώ το λέω, κύριε Ραγκούση.

β) Πρακτικά 07.12.2020 σελ.71-76 ΑΥΤΟΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Έγινε η παρουσίαση των πλάνων από κατηγορία, υποκατηγορία, μέσο. Ξεκίνησε τεκμηριωμένα. Πήραμε την έγκριση και ξεκινήσαμε.

Σε όλη αυτή τη διαδικασία μέσα παίρνανε τηλέφωνο, στέλνανε σε μας, στην αναθέτουσα αρχή. Υπήρχε αμέσως... Μαθεύτηκε κατ' αρχάς από τις πρώτες μέρες ότι θα υπάρχουν 16 εκατομμύρια -20 εκατομμύρια με ΦΠΑ, χωρίς ΦΠΑ είναι 16 τα εκατομμύρια.

Τα έσοδα των μέσων ήταν 16 εκατομμύρια και κάτι. Μαθεύτηκε. Μέσα επικοινωνούσαν με την ομάδα εργασίας τη δικιά μου, με μένα προσωπικά, επικοινωνούσαν με την αναθέτουσα αρχή.

Είχαμε θέσει σαν όρο ότι κάθε Σάββατο μαζεύουμε όλες αυτές τις προτάσεις. Αν κάποιο μέσο συμπεριλαμβανόταν μέσα στο αρχικό μας σχεδιασμό, λέγαμε οκ, είσαι μέσα στο σχεδιασμό. Αν κάποιο μέσο δεν υπήρχε, γιατί όπως καταλαβαίνετε ειδικά τα περιφερειακά μέσα, όπως άργησε να βγει και η περιφέρεια... Η περιφέρεια άργησε να βγει στον αέρα. Βγήκε τέλος Απριλίου η καμπάνια. Μέσα, οι ιδιοκτήτες μέσων επικοινωνούσαν μαζί μας. Μας δίνετε τα κατάλληλα στοιχεία τους είτε ήταν αυτά google analytics είτε αν ήταν site είτε κυκλοφορίες αναγνωσιμότητας. Μπαίναμε μέσα, το εξετάζαμε.

Το ίδιο συνέβαινε και στην αναθέτουσα αρχή. Επικοινωνούσαν μέσα απευθείας στην αναθέτουσα αρχή. Η αναθέτουσα αρχή μάς τα περνούσε όλα όσα σε εμάς, τα αξιολογούσαμε και κάθε Σάββατο συζητούσαμε διαδικτυακά. Επιλέγαμε-απορρίπταμε.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Δηλαδή ήταν μια δυναμική επικοινωνία, μια δυναμική αλλαγή του πλάνου για να υλοποιηθεί όλο αυτό το πλάνο. Δεν κάναμε ένα πλάνο με 1.232 μέσα και πήγαμε και τα παρουσιάσαμε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Κύριε Γκάλγκο, από εσάς ή την Κυβέρνηση έγινε κάποια δημόσια ανακοίνωση σε πανελλήνια εμβέλεια ότι βρίσκεται σε εξέλιξη διαμόρφωση καταλόγου μέσων μαζικής ενημέρωσης που θα συμμετέχουν στην καμπάνια και μπορεί όποιος θέλει, να βρει είτε την αναθέτουσα αρχή, δηλαδή είτε την Κυβέρνηση είτε την εταιρεία, και να υποβάλει αίτηση να ενταχθεί σε αυτήν την καμπάνια; Κάνετε ποτέ τέτοια ανακοίνωση; Υπάρχει;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Εμείς όχι και απ' όσο γνωρίζω ούτε η αναθέτουσα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Εσείς όχι. Η Κυβέρνηση ξέρετε αν έκανε;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Όχι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Άρα τι μας περιγράφετε, κύριε Γκάλγκο, τώρα;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Σας περιγράφω τη διαδικασία...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Άρα τι μας περιγράφετε τώρα; Μας περιγράφετε ότι όποιος στην Ελλάδα έμαθε και άκουσε ότι πάει η Κυβέρνηση να δώσει λεφτά, ήρθε και χτύπησε την πόρτα τη δική σας και την πόρτα της Κυβέρνησης και **υπέβαλε την αυτοπρότασή του.**

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Λέτε ότι την τελική πρόταση η οποία χρηματοδοτήθηκε από την καμπάνια της «Λίστας Πέτσα» δεν τη διαμορφώσατε εσείς με αντικειμενικά κριτήρια ποσοτικής και ποιοτικής φύσης. Η τελική αυτή κατάσταση τώρα μόλις εσείς μαρτυρήσατε ότι προέκυψε από αιτήματα που πήγαν στην Κυβέρνηση από μέσα ενημέρωσης τα οποία σας τα επέβαλε η Κυβέρνηση.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Όχι, κύριε Ραγκούση. Μας διαβιβάστηκαν από την αναθέτουσα αρχή μέσα που είχαν ενοχλήσει την αναθέτουσα αρχή για να εξεταστούν...

γ) Πρακτικά 07.12.2020 σελ.81-82

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Κύριε Ραγκούση, μέχρι τη λέξη «διαβιβάστηκαν» ήσασταν πολύ σωστός. Διαβιβάστηκαν για αξιολόγηση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ωραία, κύριε Γκάλγκο.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Αξιολογηθήκανε. Κάποια συμπεριληφθήκανε, κάποια απορριφθήκανε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Κάποια συμπεριληφθήκανε.

Ερώτηση, κύριε Γκάλγκο. Εσείς προτείνετε ή αποφασίζετε; Εσείς προτείνετε ή εγκρίνατε;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Εμείς προτείναμε τεχνοκρατικά...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ωραία.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς):...και ενέκρινε η αναθέτουσα αρχή.

δ) Πρακτικά 07.12.2020 σελ.110 - 111

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΜΙΝΗΣ: Εγώ σας ρωτάω κάτι άλλο: Αυτές οι επιτροπές ήταν μικτές, δικές σας και της αναθέτουσας αρχής;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Ακριβώς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΜΙΝΗΣ: Είχαν μικτή σύνθεση;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Ακριβώς.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Όχι, δεν υπήρχε μία...Υπήρχαν δύο ομάδες εργασίας: Η ομάδα εργασίας του αναδόχου και η ομάδα εργασίας της αναθέτουσας αρχής. Η ομάδα εργασίας του αναδόχου πρότεινε, τεκμηριώνει. **Η ομάδα εργασίας της αναθέτουσας αρχής** ζητούσε διευκρινίσεις επί των προτάσεων, λάμβανε τις διευκρινήσεις, **έδινε εντολές, ενέκρινε και προχωρούσαμε.**

Η θέση, δηλαδή, των ανθρώπων της αναθέτουσας αρχής ήταν στο να εγκρίνουμε. Με βάση τη σύμβαση έπρεπε να πάρουμε έγκριση. Οι άνθρωποι για να πάρουν έγκριση έπρεπε κάποια πράγματα να τα τεκμηριώσουν. Αυτό.

ε) Πρακτικά 07.12.2020 σελ.148 Η Διευθύντρια του γραφείου του Υφυπουργού στον Π/Θ και Κυβερνητικού Εκπροσώπου κ. Πέτσα

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Δεν τα γνωρίζω αυτή τη στιγμή. Δεν μπορώ να σας πω. Εγώ προσωπικά επικοινωνούσα με την κυρία Γκόγκου που ήταν –αν δεν απατώμαι τον τίτλο της- Διευθύντρια του γραφείου της Προεδρίας.

στ) Πρακτικά 07.12.2020 σελ.50 – 51 Συναπόφαση -Λογοκρισία και Αποκλεισμοί

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Ναι, υπήρξαν αποκλεισμοί μέσων, για διαφορετικούς λόγους το καθένα, βασιζόμενοι στο ποιοτικό χαρακτηριστικό.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Άρα λοιπόν, ξεκάθαρα η απάντηση είναι ότι η επιλογή των κριτηρίων για το ποια μέσα γενικότερα και συγκεκριμένα έλαβαν χώρα στη συγκεκριμένη καμπάνια έγινε από εσάς, κύριε Γκάλγκο, από την εταιρεία σας;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Αποκλειστικά.

ζ) Πρακτικά 07.12.2020 σελ.106

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Δεν μπορώ να σχολιάσω. Δεν μπορώ να πω για οποιοσδήποτε δηλώσεις οποιονδήποτε Υπουργών και Βουλευτών υπάρχουν.

Το «DOCUMENTO» -γιατί γι' αυτό ουσιαστικά μιλάμε- θα μπορούσε να συμπεριληφθεί, βασιζόμενοι στα ποσοτικά κριτήρια, στην καμπάνια μας. Το περιεχόμενό του, όμως, εκείνη τη συγκεκριμένη περίοδο -δεν εξετάζουμε άλλη περίοδο- ερχόταν σε πλήρη αντίθεση με τα μηνύματα που ήθελε να περάσει η καμπάνια: «Μένουμε σπίτι, μένουμε ασφαλείς».

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Δηλαδή τώρα μας ανακοινώνετε ότι κάνατε λογοκρισία;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Καθόλου.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Τι μας ανακοινώνετε τώρα; Δηλαδή, διαβάζετε εσείς «DOCUMENTO» και είπατε ότι δεν συμφωνώ με αυτά που γράφει το «DOCUMENTO»;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Δεν κάναμε καμία λογοκρισία. Το «DOCUMENTO», όπως σας είπα, **συζητήθηκε στις δύο επιτροπές, την επιτροπή της Initiative και την ομάδα εργασίας της αναθέτουσας αρχής, και αποφασίστηκε να μην συμπεριληφθεί.**

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Πρώτον, από ποιον αποφασίστηκε αυτό; Από κοινού;

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Οι αποφάσεις είναι της αναθέτουσας αρχής, αλλά βρήκε τη σύμφωνη γνώμη του αναδόχου. Δεν μπορούσαμε να πάμε ενάντια στην παγκόσμια αρχή του ran safety, ενάντια σε αυτά τα οποία απαιτεί η επικοινωνιακή στρατηγική.

η) Πρακτικά 07.12.2020 σελ.185 (Για έγκριση του αποκλεισμού της εφημερίδας Documento)

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Το περιβάλλον και το μήνυμα. Γιατί στο συγκεκριμένο περιβάλλον μπορεί κάποιος άλλος διαφημιζόμενος να βάλει. Το μήνυμα το συγκεκριμένο «μένουμε σπίτι, μένουμε ασφαλείς», εκτιμήσαμε και το θέσαμε υπόψιν της αναθέτουσα αρχής το συγκεκριμένο πράγμα και αποφασίστηκε...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Από την αναθέτουσα αρχή.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΚΑΛΓΚΟΣ (Μάρτυς): Η αναθέτουσα εγκρίνει. Δεν μπορούσαμε να διαφωνήσουμε.

Βέβαια, αυτά τα οποία περιέγραψε τόσο γλαφυρά και με λεπτομερείς ο κ. Γκάλκος οριζόταν ήδη ως συμβατικές υποχρεώσεις από την ίδια τη σύμβαση. Συγκεκριμένα, στο **B-2β** της σύμβασης αναφέρεται πως:

«Η διενέργεια των απαραίτητων παραγγελιών, κρατήσεων, αγορών χώρου και χρόνου και τροποποιήσεων αυτών, μετά από έγκριση της Αναθέτουσας Αρχής»

Επίσης, στην παράγραφο **8.1** αναφέρεται πως «Οι Υπηρεσίες του Αναδόχου παρακολουθούνται, **καθοδηγούνται** και εγκρίνονται καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης από την Αναθέτουσα Αρχή, κατά τον προσήκοντα τρόπο, είτε από την τυχόν ορισθείσα Επιτροπή Παραλαβής, τα μέλη της οποίας θα γνωστοποιηθούν εγγράφως στον Ανάδοχο το αργότερο εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την υπογραφή της παρούσας είτε από ειδικά οριζόμενο προς τούτο μονοπρόσωπο όργανο της Αναθέτουσας Αρχής.»

Τα ανωτέρω προέκυψαν και από την κατάθεση της μάρτυρος, Μ. Αντωνιάδου:

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς): ... Επομένως, θεωρούμε πάντα κυρίαρχο τα κριτήρια. Δεν έχω μάθει ακόμα ποια ακριβώς ήταν τα κριτήρια.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Τηρήθηκαν τα κριτήρια; Τα όποια κριτήρια έχετε στο μυαλό σας.

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς): Δεν γνωρίζω ποια ήταν τα κριτήρια για να σας πω αν τηρήθηκαν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Σας παρακαλώ να πείτε τη γνώμη σας αν καλώς πήρε ο Φιλελεύθερος 180.000 και η Εφημερίδα των Συντακτών 40.000.

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς): Θεωρώ ότι έπρεπε να τηρηθούν τα κριτήρια και με βάση...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Τηρήθηκαν;

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς): Προφανώς στη συγκεκριμένη περίπτωση υπάρχει ζήτημα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Αποκλείστηκε ή όχι το Documento από την Κυβέρνηση από τη «Λίστα Πέτσα»;

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς): Προφανώς δεν επιχορηγήθηκε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Σας επαναλαμβάνω, κυρία Αντωνιάδου, το εξής. Η δήλωση ενός Υπουργού μιας κυβέρνησης σε μία ανεπτυγμένη δημοκρατία, σε ένα ανεπτυγμένο κοινοβουλευτικό πολίτευμα, η οποία συνοδεύει τη μη συμμετοχή μιας εφημερίδας και την εξηγεί και την αιτιολογεί κατά τον τρόπο που σας διάβασα προηγουμένως –να μην το ξαναδιαβάσω- για την ΕΣΗΕΑ εγείρει ζήτημα;

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ (Μάρτυς): Διαφωνώ, κύριε Ραγκούση, με τη δήλωση που έχει κάνει ο Υπουργός. Δεν έπρεπε να κάνει μία τέτοια δήλωση. Είναι δικαίωμά του του καθένα. Είμαστε σε μία ελεύθερη δημοκρατία. Έχει το δικαίωμα αυτό. Αλλά, εγώ διαφωνώ. Δεν μπορεί να αναφέρεσαι έτσι για ογδόντα εργαζόμενους.

Συναφώς, και ο μάρτυρας, Αλ. Σκαναβής, κατέθεσε για κριτήρια κατανομής κονδυλίων τα ακόλουθα:

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Τα αντικειμενικά κριτήρια, λοιπόν, που εφαρμόστηκαν τα γνωρίζετε, κύριε Σκαναβή;

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΚΑΝΑΒΗΣ (Μάρτυς): Ε, όχι, βέβαια. Γιατί να τα γνωρίζω; Τι είμαι εγώ, ειδικός;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ωραία. Ευχαριστώ. Είναι πολύ σημαντική αυτή η απάντησή σας.

Συμπεράσματα:

Τόσο από την ίδια τη Σύμβαση όσο και από το έγγραφο της **26^{ης} Ιουνίου 2020**, αλλά και από την κατάθεση του Προέδρου και διευθύνοντος Συμβούλου της **Initiative κ. Μ. Γκάλκου**, προκύπτει πως η αναθέτουσα Αρχή, δηλαδή η **Προεδρία της Κυβέρνησης** είχε τον πρώτο και τον τελευταίο λόγο για όλο το εύρος της υλοποίησης και εκτέλεσης της σύμβασης.

Λόγω έλλειψης σαφών κριτηρίων, η διαδικασία συμμετοχής των Μέσων στην εκστρατεία και η κατανομή της χρηματοδότησης υπήρξε παντελώς διάτρητη με φαινόμενα αυτοπρότασης ΜΜΕ να συμπεριληφθούν στο πακέτο των 20 εκατομμυρίων ευρώ.

Σύμφωνα με τον **κ. Γκάλκο η Προεδρία της Κυβέρνησης** έχει απευθείας επικοινωνία με ΜΜΕ και εγκρίνει ή μη την συμπερίληψη τους στη «Λίστα Πέτσα».

Άλλωστε, στο σημείο 8.1 της σύμβασης αναφέρεται ξεκάθαρα πως «Οι Υπηρεσίες του Αναδόχου παρακολουθούνται, καθοδηγούνται και εγκρίνονται καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης από την Αναθέτουσα Αρχή»

Οι εγκρίσεις αυτές έρχονται απευθείας από το υπουργικό γραφείο μιας και η ανάδοχος και μάλιστα ο ίδιος ο Πρόεδρος της **Initiative** συνομιλεί απευθείας με την **Διευθύντρια του Πολιτικού Γραφείου του κ. Πέτσα**.

Τέλος, σε ό,τι αφορά τον αποκλεισμό Μέσων και συγκεκριμένα του **Documento** καταγράφεται μια πρωτοφανής, από την μεταπολίτευση και μετά, ευθεία απόπειρα φίμωσης, με έντονα χαρακτηριστικά λογοκρισίας, από μια ιδιωτική εταιρεία προς ένα Μέσο Μαζικής Ενημέρωσης, με εντολή, ενθάρρυνση και έγκριση της κεντρικής κυβέρνησης.

Ο κ. Γκάλκος κατά την εξέταση του παραδέχθηκε πως το **Documento** αποκλείστηκε βάσει «ποιοτικού κριτηρίου», δηλαδή του περιεχομένου του, το οποίο αυθαίρετα, αναρμόδια και ψευδώς χαρακτηρίστηκε εχθρικό προς την εκστρατεία. Παραδέχθηκε δε πως ο αποκλεισμός αυτό έγινε κατόπιν συναπόφασης και τελικής έγκρισης με και από την Αναθέτουσα Αρχή.

12. Ανισοκατανομές και τα Περιφερειακά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Κραυγαλέα είναι η νομιμοποίηση της υποχρηματοδότησης των Περιφερειακών Μέσων μέσω της Σύμβασης της ΠτΚ με την εταιρεία Initiative. Συγκεκριμένα στο σημείο **A3** της σύμβασης αναφέρεται χαρακτηριστικά:

«...Τη σύνταξη και την υποβολή πρότασης κατανομής της προϋπολογιζόμενης δαπάνης του επικοινωνιακού προγράμματος στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, που αφορά κατά περίπτωση αγορά χώρου ή χρόνου. Η υποχρέωση αυτή περιλαμβάνει την κατάρτιση σχετικού προϋπολογισμού χρήσης μέσων. Ρητά συμφωνείται ότι η συμμετοχή στην κατανομή της συνολικής δαπάνης των τοπικών και περιφερειακών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης για κάθε κατηγορία Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης είναι τουλάχιστον είκοσι τοις εκατό (20%).

Για λόγους καλύτερης διαχείρισης, πλέον της γενικής πρότασης των στοιχείων υπό (A2) και (A3) ανωτέρω είναι δυνατή η υποβολή επιμέρους προτάσεων ανά κατηγορία Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης ή όπως άλλως ζητηθεί από την Αναθέτουσα Αρχή κατά την απόλυτη διακριτική της ευχέρεια.»

Πρόκειται για ευθεία καταστρατήγηση της νομοθετημένης υποχρέωσης του 30% της κρατικής διαφημιστικής δαπάνης να διοχετεύεται προς τα τοπικά και περιφερειακά Μέσα (**αρ.17 ν. 4487/2017**). Η μη τήρηση του νόμου ενέχει και μια τραγελαφική διάσταση μιας και βάση αυτού θα έπρεπε ο **κ. Πιερρακάκης** να επιβάλει πρόστιμο στον **κ. Πέτσα**.

Η **Επιτροπή Παραλαβής** εντοπίζει την παρανομία και αρχικώς αποφασίζει να αποδεχτεί ως προσωρινά εκτελεστέο το κομμάτι αυτό γιατί...

Η Επιτροπή διαπίστωσε παρεκκλίσεις από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 1, υποστοιχείο (A3) της Σύμβασης. Συγκεκριμένα, στην κατηγορία μέσου Ψηφιακά Μέσα/Διαδίκτυο και στην κατηγορία μέσου Τηλεόραση, δεν τηρήθηκε το ελάχιστο ποσοστό δαπάνης που προβλέπει η Σύμβαση για τα τοπικά/περιφερειακά Μέσα ύψους τουλάχιστον 20%.

Ωστόσο, και

- επειδή ο κύριος σκοπός της εκστρατείας είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση του ευρέος κοινού,

- επειδή όλα τα Ψηφιακά Μέσα απευθύνονται ούτως ή άλλως στο σύνολο της Επικράτειας και συνεπώς η κατηγοριοποίηση σε πανελλαδικά και τοπικά-περιφερειακά δεν

επιφέρει διαφοροποίηση στη δυνατότητα στόχευσης προς το σύνολο του κοινού που απευθύνεται η εκστρατεία και επομένως τηρείται ο σκοπός της εκστρατείας ο οποίος είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση του ευρέος κοινού,

- επειδή ο ίδιος σκοπός εκπληρώνεται από το γεγονός ότι οι πολίτες που αποτελούν το κοινό των τοπικών-περιφερειακών καναλιών έχουν πρόσβαση στα τηλεοπτικά κανάλια εθνικής εμβέλειας και δεν περιορίζεται το δικαίωμά τους στην ενημέρωση,

- επειδή σε κάθε περίπτωση το ελάχιστο ποσοστό δαπάνης που προβλέπει η Σύμβαση για τα τοπικά/περιφερειακά Μέσα ύψους 20%, τηρήθηκε για το σύνολο της προϋπολογιζόμενης δαπάνης και μάλιστα έτι περισσότερο, καθώς η Πρόταση προβλέπει ως ελάχιστη δαπάνη 25%, δηλ τιμή ακόμη μεγαλύτερη από το 20% που προβλέπει η Σύμβαση ως ελάχιστη,

η Επιτροπή γνωμοδοτεί ότι οι διαπιστωθείσες προαναφερόμενες παρεκκλίσεις δεν επηρεάζουν την καταλληλότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών που αναφέρονται στο υποστοιχείο (A3), καθόσον δεν προκύπτει παρέκκλιση στο σκοπό της Σύμβασης και καλύπτονται οι σχετικές ανάγκες.

Καταρχάς θα πρέπει να σημειωθεί πως δεν είναι δυνατόν μια Σύμβαση να υπερισχύει του νόμου, όπως και ότι είναι απαράδεκτο υψηλόβαθμοι υπηρεσιακοί παράγοντες να αγνοούν τον νόμο και να μην επισημαίνουν την παραβίασή του.

Επίσης, οφείλουμε να επισημάνουμε πως η τεχνολογία που χαρακτηρίζει τον τύπο ενός Μέσου (ψηφιακό) είναι διαφορετικό πράγμα από τον ανθρωπογεωγραφικό χαρακτήρα του Μέσου (πανελλαδικό, περιφερειακό, τοπικό). Η διαφοροποίηση στην δυνατότητα στόχευσης μιας εκστρατείας σχετίζεται άμεσα με τα ανθρωπογεωγραφικά χαρακτηριστικά ενός Μέσου τα οποία έχουν και αντίκτυπο στον ενημερωτικό του χαρακτήρα. Αυτό αναγνωρίζεται ως βασικό αξίωμα, τόσο στο χώρο της Ενημέρωσης (γι' αυτό και τα διαφορετικού χαρακτήρα Μέσα, αλλιώς θα υπήρχαν μόνο πανελλαδικά Μέσα), όσο και στον χώρο της διαφήμισης (γι' αυτό υπάρχουν ειδικές καμπάνιες, στοχευμένες καμπάνιες, καμπάνιες με ηλικιακά, φυλετικά, κοινωνικά ή και άλλα χαρακτηριστικά).

Ακόμα κι αν δεχτούμε πως ο σκοπός της ευαισθητοποίησης υπηρετείται αυτό συμβαίνει μόνο ποσοτικά. Ποιοτικά η καμπάνια υπολείπεται λόγω της υποχρηματοδότησης των Τοπικών και Περιφερειακών Μέσων, καθώς λόγω

ετεροβαρούς χρηματοδότησης, δεν υπήρξε η δυνατότητα να προσεγγιστούν με πιο άμεσο και προσιτό τρόπο τοπικά κοινά και κοινωνίες από Μέσα που είχαν και έχουν γνώση των τοπικών ιδιαιτεροτήτων.

Να υπενθυμίσουμε πως σύμφωνα με την έκθεση του **Reuters** για το 2020 και το 2021, από τον περιφερειακό Τύπο ενημερώνεται το 15-18% περίπου, ενώ το ποσοστό αξιοπιστίας των Τοπικών και Περιφερειακών Μέσων είναι ιδιαίτερα υψηλό, στο 58%, φέρνοντας τα Τοπικά μέσα στην 4^η θέση αξιοπιστίας στη χώρα μας.

Εξάλλου, η καμπάνια δεν πραγματοποιήθηκε για το δικαίωμα στην Ενημέρωση. Η εκστρατεία είχε να κάνει με την πανδημία και όχι με την προάσπιση του δικαιώματος των πολιτών στην Ενημέρωση. Επίσης, το ότι οι πολίτες έχουν πρόσβαση σε μια υπηρεσία ή σε ένα προσφερόμενο προϊόν δεν σημαίνει πως κάνουν χρήση αυτού ή την χρήση που θα επιθυμούσε κάποιος.

Αν κάτι θα έπρεπε να εξεταστεί είναι το αν οι πολίτες είχαν ενημέρωση πλήρη και ουσιαστική, από όλα τα Μέσα, Τοπικά, Περιφερειακά και Πανελλαδικά. Ως εκ τούτου η Επιτροπή Παραλαβής δεν θα έπρεπε να έχει προχωρήσει στην οριστική παραλαβή του Α3 της Σύμβασης μιας και υπάρχει σαφέστατη παραβίαση του νόμου. Βέβαια κάτι τέτοιο θα ενείχε κίνδυνο έκπτωσης της αναδόχου και ακυρότητας της Σύμβασης. Η έλλειψη σαφούς πλαισίου κριτηρίων, καθώς και η στρεβλή διαδικασία με τις αυτοπροτάσεις Μέσων και την υπαγόρευση/έγκριση Μέσων από την Προεδρία της Κυβέρνησης για να συμπεριληφθούν ή μη στη «Λίστα Πέτσα» δημιούργησε κραυγαλέα παραδείγματα ανισοκατανομών και παρατυπιών στην κατανομή των χρημάτων.

Στην επιστολή της στις **15 Ιουλίου του 2020**, προς τον **Πρωθυπουργό** και τον κ. **Πέτσα** το **Διεθνές Ινστιτούτο Τύπου** ανέφερε πως η «*λίστα με τα 1.232 μέσα που έλαβαν οικονομική βοήθεια, αντίθετα, περιελάμβανε περισσότερα από 200 ψηφιακά μέσα που δεν περιλαμβάνονται στο Μητρώο Online Media της χώρας, συμπεριλαμβανομένων ανενεργών ή ανύπαρκτων ιστοτόπων ή ιστοσελίδων με ελάχιστους ή καθόλου αναγνώστες.*»

Το ρεπορτάζ του ψηφιακού περιοδικού Solomon εντόπισε 239 ιστοσελίδες οι οποίες δεν βρίσκονται στο Μητρώο.

(βλ. Λίστα Πέτσα: Επιστολή του Διεθνούς Ινστιτούτου Τύπου (IPI) στον Μητσοτάκη για το Documento (documentonews.gr))

(βλ. <https://wearesolomon.com/mag/data-stories-el/ta-melana-shmeia-ths-listas-petsa/?lang=el>)

Δυστυχώς η Πλειοψηφία στην Εξεταστική Επιτροπή δεν δέχθηκε να κληθούν εκπρόσωποι του Ινστιτούτου και του περιοδικού Solomon, ώστε να μας καταθέσουν αναλυτικά τα στοιχεία αυτά.

Επίσης, από τα έγγραφα που προσκόμισε η Ανάδοχος Εταιρεία προκύπτει πως όλες οι καταγραφές στη «Λίστα Πέτσα» με αιτιολογία «αρθρογραφία» που αφορούν σε ιστοσελίδες, (περίπου 146) δεν εμφανίζουν αριθμό μοναδικών χρηστών. Προκύπτει λοιπόν πως «αγοράστηκε» το άρθρο χωρίς να υπάρχει ως κριτήριο κάποιο μίνιμουμ επισκεψιμότητας. Με αποτέλεσμα η ιστοσελίδα να λάβει χρήματα ανεξαρτήτου επισκεψιμότητας/αναγνωσιμότητας.

Υπάρχουν περιπτώσεις αμοιβών σε ιστοσελίδες με ελάχιστους, μοναδικούς χρήστες.

Χαρακτηριστικά αναφέρουμε:

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΕΣΩΝ									ΠΑΡΑΔΟΣΗ 27/03-31/05/2020	
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ	ΗΜ/ΝΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ	ΗΜ/ΝΙΑ ΛΗΞΗΣ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ	ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΥ	ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΣΟΥ	ΚΟΣΤΟΣ ΜΕ ΑΜΟΙΒΗ	ΤΕΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΜΕ ΦΠΑ	ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΥ	ΜΟΝΑΔΙΚΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ
vouli.net	16/05/2020	31/05/2020	16	Home Page & ROS	300x250	500,00	515,00	638,60	509	474
vouli.net	16/05/2020	31/05/2020	16	Home Page & ROS	728x90	500,00	515,00	638,60	586	521
new.europe.gr	16/05/2020	31/05/2020	16	Αρθρογραφία	Αρθρογραφία	1.000,00	1.030,00	1.037,20	Αρθρογραφία	
new.europe.gr	16/05/2020	31/05/2020	16	Αρθρογραφία	Αρθρογραφία	1.000,00	1.030,00	1.037,20	Αρθρογραφία	
new.europe.gr	16/05/2020	31/05/2020	16	Αρθρογραφία	Αρθρογραφία	1.000,00	1.030,00	1.037,20	Αρθρογραφία	
new.europe.gr	16/05/2020	31/05/2020	16	Homepage & ROS	300x250	5.000,00	5.150,00	5.186,00	878	457
new.europe.gr	16/05/2020	31/05/2020	16	Homepage & ROS	300x600	5.000,00	5.150,00	5.186,00	879	457
new.europe.gr	16/05/2020	31/05/2020	16	Homepage & ROS	728x90	2.000,00	2.060,00	2.074,40	906	460
new.europe.gr	16/05/2020	31/05/2020	16	Homepage & ROS	970x250	5.000,00	5.150,00	5.186,00	958	471
nvnews.gr	20/05/2020	31/05/2020	12	Homepage & ROS	300x250	1.000,00	1.030,00	1.277,20	3.078	1.259
nvnews.gr	20/05/2020	31/05/2020	12	Homepage & ROS	970x250	1.000,00	1.030,00	1.277,20	489	374
pointmedia.gr	30/04/2020	31/05/2020	32	Homepage & ROS	300x250	1.500,00	1.545,00	1.915,80	852	313
pointmedia.gr	30/04/2020	31/05/2020	32	Homepage & ROS	970x250	1.500,00	1.545,00	1.915,80	853	315
ellinismos-orthodoxia.gr	30/04/2020	31/05/2020	32	Homepage & ROS	300x250	1.500,00	1.545,00	1.915,80	125	47
ellinismos-orthodoxia.gr	30/04/2020	31/05/2020	32	Homepage & ROS	728x90	1.500,00	1.545,00	1.915,80	89	37

Επίσης, ιστοσελίδες, στην ίδια περιφέρεια οι οποίες φιλοξένησαν τα banner της εκστρατείας το ίδιο χρονικό διάστημα, αμείβονται με διαφορετικά ποσά.

Στην **Θεσ/νικη**, ιστοσελίδα με 3 banner λαμβάνει λιγότερα χρήματα από ιστοσελίδα με 1 banner (βλ. σχετικό πινακάκι)

Στην **Πιερία**, ιστοσελίδα με 4 banner λαμβάνει λιγότερα χρήματα από ιστοσελίδα με 2 banner (βλ. σχετικό πινακάκι)

Στην **Λάρισα**, ιστοσελίδα με 3 banner λαμβάνει λιγότερα χρήματα από ιστοσελίδες με 1 και 2 banner οι οποίες λαμβάνουν την ίδια αμοιβή. (βλ. σχετικό Πίνακα)

ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	myportal.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	2.000 €	2.060 €	2.554 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	politik.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	728x90,300x250,970x250	2.000 €	2.060 €	2.554 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	rthess.gr	05/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	2.000 €	2.060 €	2.554 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	grtimes.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250,728x90,970x250	2.000 €	2.060 €	2.554 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	thesstoday.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250,300x600,728x90	2.000 €	2.060 €	2.554 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	thesnews.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250,300x600	3.000 €	3.090 €	3.832 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	metrosport.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250	5.000 €	5.150 €	6.386 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	makthes.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	3.000 €	3.090 €	3.832 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	typosthes.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x600	3.000 €	3.090 €	3.832 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	parallaximag.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x600,970x250,300x250	3.000 €	3.090 €	3.832 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	thestival.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	728x90,300x250,970x250	3.000 €	3.090 €	3.832 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	seleo.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	728x90,300x250,970x250	3.000 €	3.090 €	3.832 €
ΙΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	voia.gr	27/03/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	728x90,300x250,970x251	5.000 €	5.150 €	6.386 €
ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	olympiobima.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250,300x600	4.000 €	4.120 €	5.109 €
ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	odelalis.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	olympusmeira.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250,300x600,640x100	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	odialogos.gr	30/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250,300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	kap-news.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x600,728x90,970x250,300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	pierranews.gr	19/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	eptanews.gr	13/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	linealarissa.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250	4.000 €	4.120 €	5.109 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	thessalianews.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	paidis.com	05/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	728x90,300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	eleftheria.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x600,300x250	3.000 €	3.090 €	3.832 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	thessalikesepiloges.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250,300x600	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	larissanet.gr	13/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	kosmoslarissa.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	elassonanews.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	728x90,300x250,970x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	onlarissa.gr	28/04/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250,300x250	4.000 €	4.120 €	5.109 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	larissapress.gr	13/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250,300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	ilarissa.gr	19/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	larisanew.gr	21/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	970x250	1.000 €	1.030 €	1.277 €
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΗΣ	thessaliaeconomy.gr	13/05/2020	31/05/2020	Home Page & ROS	300x250	500 €	515 €	639 €

Συνολικά Συμπεράσματα

Το σχετικό υφιστάμενο εγχώριο και ευρωπαϊκό θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο ήταν και είναι επαρκές, προκειμένου η εκστρατεία ενημέρωσης των πολιτών για την

πανδημία της Covid-19 να πραγματοποιηθεί γρήγορα, αποτελεσματικά με διαφάνεια και λογοδοσία, με μόνη προϋπόθεση την κυβερνητική βούληση.

Ως εκ τούτου και λαμβάνοντας υπόψη:

α) Τις συμβάσεις αυτές καθ' αυτές, οι οποίες υπεγράφησαν από τους αρμοδίους Υπουργούς και στελέχη της Κυβέρνησης

β) Από την ίδια την ΠΝΠ και τις λοιπές διοικητικές πράξεις που ακολούθησαν για την υπογραφή σύμβασης με την ανάδοχο εταιρεία και τα κριτήρια ανάθεσης και επιλογής μέσω μαζικής ενημέρωσης που απουσίαζαν παντελώς.

γ) τη διαδικασία υλοποίησής της, όπως αυτή προκύπτει από τα έγγραφα που προσκομίστηκαν στην Εξεταστική Επιτροπή, αλλά και από όσα βγήκαν στο φως της δημοσιότητας,

δ) από όλες τις μαρτυρικές καταθέσεις,

Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας **επέλεξε:**

α) Να αγνοήσει ελληνικούς, ευρωπαϊκούς νόμους και οδηγίες και να ψηφίσει μια ΠΝΠ η οποία ως μόνο σκοπό είχε να «καλύψει» νομοθετικά τη «Λίστα Πέτσα».

β) Να αγνοήσει 2 φορές τις διευκρινήσεις της Ευρωπαϊκή Επιτροπής και τις επιστολές της ΕΑΑΔΗΣΥ και να προχωρήσει με τη «Λίστα Πέτσα» ενώ είχε την ευκαιρία να αποσύρει την ΠΝΠ και να πραγματοποιήσει την εκστρατεία ενημέρωσης με άλλη διαδικασία, σύμφωνη με το ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο.

γ) Να μην επεκτείνει την δωρεάν μετάδοση κοινωνικών μηνυμάτων και για κατηγορίες μηνυμάτων άνω του 1 λεπτού, κάνοντας χρήση του ήδη υφιστάμενου πλαισίου όπως αυτό ορίζεται και από το ΕΣΡ, παρά την πρωτόγνωρη υγειονομική κρίση. Η λύση αυτή θα ήταν και η ενδεδειγμένη μιας και θα εξοικονομούσε εκατομμύρια ευρώ για το ελληνικό κράτος τα οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει για την διαχείριση της πανδημίας.

δ) Να συνάψει σύμβαση χωρίς διαφάνεια, σκοπίμως αποφεύγοντας την δημόσια λογοδοσία (μέσω της απαράδεκτης ρήτρας εμπιστευτικότητας) και χωρίς σαφές πλαίσιο κριτηρίων τα οποία θα διασφάλιζαν την δίκαιη ισοκατανομή των χρημάτων σε όλα τα ΜΜΕ, χωρίς αποκλεισμούς.

ε) Να αποφασίσει αυθαίρετα τα ύψος της δαπάνης της εκστρατείας ενημέρωσης όπως και το τίμημα της αναδόχου εταιρείας χωρίς να προβεί σε καμία κοστολογημένη αιτιολόγηση.

στ) Να αποφασίσει και να υλοποιήσει υπαγορεύοντας στην ανάδοχο εταιρεία, όπως προκύπτει από τα έγγραφα που προαναφέρθηκαν, μια παραδιαδικασία της καμπάνιας, επιλέγοντας αυθαίρετα και χωρίς καθόλου κριτήρια τα ΜΜΕ, τα οποία έλαβαν τελικά χρηματοδότηση αδιαφανώς για τη δήθεν εκστρατεία ενημέρωσης κατά της πανδημίας.

ζ) Να καταστρατηγήσει και μέσω της σύμβασης αλλά και μέσω της εκτέλεσης αυτής το θεσμοθετημένο 30% της κρατικής διαφήμισης προς τα Περιφερειακά Μέσα.

Από όλα τα ανωτέρω καθίσταται σαφές πως υπήρξε κεντρικός κυβερνητικός σχεδιασμός, έλεγχος και ευθύνη για τον τρόπο που εκπονήθηκε και υλοποιήθηκε η εκστρατεία αυτή. Η διαδικασία που ακολουθήθηκε ήταν κεντρική πολιτική επιλογή της κυβέρνησης της ΝΔ και δεν αποτέλεσε ούτε εισήγηση ούτε απόφαση υπηρεσιακών παραγόντων. Ο σχεδιασμός και η ευθύνη είναι πολιτικές και θα πρέπει να αναζητηθούν σε κυβερνητικό επίπεδο.

Από διάφορα σημεία της σύμβασης προκύπτουν ερωτήματα και ζητήματα που θα πρέπει να απαντηθούν και να διερευνηθούν περαιτέρω. Τα ζητήματα αυτά έχουν να κάνουν και με τα χρήματα τα οποία δαπανήθηκαν, τον τρόπο με τον οποίο δαπανήθηκαν, για το *modus operandi* της Initiative και τις πολιτικές ευθύνες σχετικά με αυτό.

Β. Περαιτέρω, από τις εργασίες της Επιτροπής και από την εξέταση των μαρτύρων προέκυψαν τα ακόλουθα:

1. ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΕΙΣ- OPINION POLL

ΠΡΑΚΤΙΚΑ- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

<ul style="list-style-type: none">
• ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ- ΕΣΡ

Από την εξέταση του προέδρου του ΕΣΡ, Αθ.Κουτρομάνου, προέκυψαν οι παρακάτω διαπιστώσεις:

- Ο ν. 3603/2007, προβλέπει ρητά την αυτοτελή δυνατότητα της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, να ζητά από φορέα της δημοσκόπησης, συμπληρωματικές πληροφορίες για την διενέργεια συγκεκριμένης δημοσκόπησης κόστος διενέργειας, τρόπος κάλυψης, έλεγχο της ακρίβειας των στοιχείων, τις σταθμισμένες και μη βάσεις ποσοστών. Από τη διατύπωση και μόνο αυτή του νόμου, καθίσταται καταφανής η αυθαιρεσία της κυβερνητικής πλειοψηφίας να απορρίψει το σχετικό αίτημα που υπέβαλε ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ για την δημοσκοπική εταιρεία Opinion Poll.

- Είχε ατονήσει και δεν εφαρμοζόταν εδώ και πολλά χρόνια, η πρόβλεψη του Ν.3603/2007(άρθρο 4, παρ. 7), σύμφωνα με την οποία “Ο φορέας ή η επιχείρηση δημοσκόπησης οφείλει να κοινοποιεί τα στοιχεία ταυτότητας της δημοσκόπησης, ταυτοχρόνως, στον εντολέα και στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόραση”. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την πλήρη ανυπαρξία οποιουδήποτε ελέγχου, αφού οι δημοσκοπικές εταιρείες είχαν σταματήσει να στέλνουν τα πρωτογενή δεδομένων των ερευνών του στο ΕΣΡ. Αυτό άλλαξε και οι δημοσκοπικές εταιρείες άρχισαν να ξαναστέλνουν τα στοιχεία στο ΕΣΡ, μετά τον θόρυβο με την Opinion Poll και το σχετικό αίτημα έρευνας που υπέβαλε ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας!

- Ο πρόεδρος του ΕΣΡ δεν είχε υπόψη του κανέναν έλεγχο σε εταιρείες δημοσκοπήσεων που να έχει υποβληθεί στο ΕΣΡ από την Ελεγκτική Εταιρεία Δημοσκοπήσεων, τουλάχιστον από το 2016 που ανέλαβε καθήκοντα ούτε κάποια διαδικασία επιβολής κυρώσεων.

Τα ανωτέρω συμπεράσματα ενισχύονται από τα ακόλουθα:

Όπως προκύπτει από τα απομαγνητοφωνημένα Πρακτικά των Συνεδριάσεων της Επιτροπής ο εν λόγω μάρτυρας κατέθεσε τα ακόλουθα:

α) Γ. ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής με βάση τον ν.3603/2007 έχει αυτοτελές και ανεξάρτητο από οτιδήποτε άλλο δικαίωμα να ζητάει και να παίρνει από τις εταιρείες δημοσκοπήσεων αυτά τα στοιχεία που σας προανέφερα εγώ, διαβάζοντας το συγκεκριμένο εδάφιο του νόμου(σχετικά με το κόστος διενέργειας της δημοσκόπησης και τον τρόπο κάλυψής του, στον τρόπο ελέγχου της ακρίβειας των στοιχείων, τις σταθμισμένες και μη βάσεις των πρωτογενών στοιχείων)

Αυτό που ήθελα τώρα να σας ρωτήσω εσάς είναι το εξής: Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν.3603 έχει πραγματοποιήσει ποτέ, έστω τυπικό έλεγχο, επί εταιρειών δημοσκοπήσεων που έχουν πραγματοποιηθεί;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Στην πρώτη παράγραφο του ερωτήματός σας είναι σαφές και νομίζω ότι συμφωνούμε, ότι δεν εμπλέκεται το ΕΣΡ...{..}
{...}

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Θα ήθελα να ερμηνεύσετε λίγο, αν κατάλαβα καλά, το γεγονός ότι είπατε «ναι» στην ερώτηση του συναδέλφου Γιάννη Ραγκούση ότι δίνεται αυτοτελώς η αρμοδιότητα στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας, με βάση τον ν. 3603/2007 και το άρθρο 4 παράγραφος 8, να ζητήσει συμπληρωματικά στοιχεία για συγκεκριμένη δημοσκόπηση.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Είπα ότι υπάρχει τέτοια ρύθμιση. Το ότι υπάρχει δεν είναι θέμα μαρτυρικής κατάθεσης. Είναι καταγεγραμμένο στον νόμο. Απλώς στη διαδικασία εκείνη προσέθεσα ότι δεν εμπλέκεται το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Σωστά.

Αυτό δικαιολογεί και το γεγονός ότι εμείς προσφύγαμε και δεν κάναμε τον έλεγχο της συγκεκριμένης δημοσκόπησης στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας.

Συμπέρασμα:

Ο Πρόεδρος του ΕΣΡ είπε σαφώς ότι σύμφωνα με την πρόβλεψη του νόμου υπάρχουν συγκεκριμένα πρωτογενή δεδομένα των δημοσκοπήσεων πρέπει να

διαβιβάζονται στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής. Υπενθυμίζεται ότι ο πρόεδρος της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, βουλευτής της ΝΔ Θανάσης Μπούρας, είχε απορρίψει το αίτημα του ΣΥΡΙΖΑ, ισχυριζόμενος ότι δεν υποστηρίζεται από την κείμενη νομοθεσία.

β) ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 7, ο φορέας ή η επιχείρηση δημοσκοπήσης οφείλει να κοινοποιεί τα στοιχεία ταυτότητας της δημοσκοπήσης ταυτοχρόνως στον εντολέα και στο ΕΣΡ. Όσον αφορά την εν λόγω δημοσκοπήση της OPINION POLL, για την οποία εμείς ζητήσαμε τον έλεγχο 31/5/2021, σας κοινοποιήθηκε, ως όφειλε, βάσει του νόμου η ταυτότητα της δημοσκοπήσης; Ήταν κάτι παράτυπο

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Όταν ψηφίστηκε ο νόμος το 2007, προέβλεπε ότι μέχρις ότου συσταθεί η προβλεπόμενη εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, η αρμοδιότητα ελέγχου των δημοσκοπήσεων ανήκε στο ΕΣΡ. Στη συνέχεια συστήθηκε η εταιρεία αυτή. Επομένως, έπαυσε η ελεγκτική αρμοδιότητα του ΕΣΡ, την οποία είμαι σχεδόν βέβαιος ότι δεν είχε ασκήσει στο μικρό ενδιάμεσο μεταβατικό διάστημα. Αυτό πιθανότατα ερμηνεύθηκε -μιλάμε για το 2008 και μετά- ότι αφού το ΕΣΡ δεν έχει αρμοδιότητα να ασκήσει έλεγχο, δεν υπάρχει και λόγος να στέλνουμε τα στοιχεία ταυτότητας των δημοσκοπήσεων.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Πώς ερμηνεύτηκε αυτό, κύριε Πρόεδρε; Διότι ο νόμος δεν το έχει μέσα.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Εγώ το 2016 πήγα στο ΕΣΡ. Αναφέρομαι στο παρελθόν.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ναι, είναι αποτυπωμένο σε κάποιον νόμο αυτό;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Όχι. Θέλω να πω ότι ερμηνεύθηκε πρακτικά.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Πρακτικά;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Ναι.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Παρά τον νόμο, δηλαδή;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Μα, σας λέω. Ακούστε με πρώτα και μπορεί να...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Παρακαλώ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Ερμηνεύθηκε, εν πάση περιπτώσει, και ατόνησε αυτό που λέτε, η υποχρέωση να στέλνουν στο ΕΣΡ. Μετά το ζήτημα που

δημιουργήθηκε τώρα τελευταία, νομίζω με ερώτηση δική σας, του κόμματός σας, χρειάστηκε να το ερευνήσουμε και κυρίως να το ερευνήσω. Ζήτησα, λοιπόν, να μου πουν αν υπάρχουν τέτοια έγγραφα, και έλαβα την απάντηση από την υπηρεσία ότι ερχόταν καμιά φορά καμιά τέτοια αναφορά, αλλά δεν ερχόταν συστηματικά.

Και επειδή πήρε και δημοσιότητα το ζήτημα, ο ΣΕΔΕΑ μας έστειλε ένα έγγραφο και ρωτούσε τη γνώμη μας για το αν είναι υποχρεωμένες οι εταιρείες να μας τα στέλνουν, ενόψει του ότι το άρθρο 8, αν θυμάμαι καλά, καταργήθηκε που ανέθετε την αρμοδιότητα του ΕΣΡ μεταβατικά στο ΕΣΡ. Απαντήσαμε ότι δεν είναι μόνον για το θέμα της αρμοδιότητας που καταργήθηκε από το ΕΣΡ, αλλά και γενικότερα οφείλουν, αφού η διάταξη είναι ρητή, να στέλνουν τα στοιχεία ταυτότητας της δημοσκοπήσης και στο ΕΣΡ. Και έκτοτε, συνεμορφώθησαν και μας τα στέλνουν.

Συμπέρασμα:

Οι διατάξεις του ν.3603/07 που αφορούσαν την υποχρέωση κοινοποίησης της ταυτότητας της έρευνας από την εκάστοτε δημοσκοπική εταιρεία προς το ΕΣΡ, δεν τηρούνταν, και αυτό γινόταν «άτυπα» χωρίς μάλιστα να διευκρινίζει ο κ. Κουτρομάνος εάν αυτό έγινε με πρωτοβουλία του ΕΣΡ ή των εταιρειών δημοσκοπήσεων. Αυτό το θεσμικό έλλειμμα ήλθε να καλύψει η πρόταση ΣΥΡΙΖΑ Π.Σ. προς την Επιτροπή Θεσμών & Διαφάνειας. Το ατημα σύγκλησης της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας από τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, που προκλητικά απέρριψε η κυβέρνηση, έφερε από μόνο του αποτέλεσμα, καθώς από εκείνη τη στιγμή και έπειτα οι εταιρείες στέλνουν τις ταυτότητες των ερευνών στο ΕΣΡ και αποδεικνύει την μικροκομματική αντιμετώπιση της πρωτοβουλίας από την πλειοψηφία.

γ) ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...] Διότι με βάση το άρθρο 4 παράγραφος 1, η εν λόγω δημοσκοπήση όφειλε να πει ποιος ήταν ο εντολέας της, πρώτον, να γίνει γνωστό και, δεύτερον, επειδή ασχολείται με πρόθεση ψήφου, όφειλε να εξηγήσει αν ήταν τακτική ή κυλιόμενη η δημοσκοπήση ή όχι. Με βάση τον νόμο λέω τώρα. Και αυτό δεν είναι γνωστό. Εσείς το γνωρίζετε; Σας έχει δημοσιοποιηθεί αυτό;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Αν αναφέρεστε στη συγκεκριμένη, δεν μπορώ να σας πω.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Στη συγκριμένη.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Δεν μπορώ να σας απαντήσω, διότι αυτή η διαδικασία που σας προανέφερα πιθανότατα ακολούθησε αυτού του θέματος που θέτετε. [...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Παρ' όλα αυτά, απ' ό,τι καταλαβαίνω για τη συγκεκριμένη δημοσκόπηση που εμείς ζητήσαμε τον έλεγχο, ούτε αν ήταν τακτική ή κυλιόμενη γνωρίζετε...

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Δεν το θυμάμαι. Αν θέλετε, μπορώ να το δω. {...}

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ-ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΙΑΝΟΣ: ...Σήμερα εδώ ήρθατε ουσιαστικά για να μιλήσουμε, να συζητήσουμε και να σας ρωτήσουμε σχετικά και με τη δημοσκόπηση της συγκεκριμένης εταιρείας Opinion Poll, 31-5-2021. Γνωρίζετε αν σας έχουν στείλει την ταυτότητα, τον εντολέα της δημοσκόπησης αυτής;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Δεν την έχω υπόψη μου αυτή τη στιγμή. Δεν μου λέει κάτι, αλλά επιφυλάσσομαι να τη δω, να... αυτό. Δεν μου είπε κανένας ότι θα ασχοληθούμε ειδικώς με αυτή.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ-ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΙΑΝΟΣ: Μα, στη σύσταση της επιτροπής αυτό είναι ένα από τα θέματα, για τη συγκεκριμένη δημοσκόπηση.

Συμπέρασμα:

Ο πρόεδρος του ΕΣΡ προσήλθε στην εξεταστική επιτροπή, όπου μεταξύ άλλων υπήρχε ως συστατικό στοιχείο το θέμα συγκεκριμένης δημοσκόπησης της Opinion Poll, χωρίς να γνωρίζει εάν το ΕΣΡ έχει λάβει τα στοιχεία της έρευνας όπως ορίζει ο νόμος.

δ) ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Πόσα πορίσματα, κύριε Πρόεδρε, από την ελεγκτική δημοσκοπήσεων έχουν φτάσει στο ΕΣΡ μετά από καταγγελία τα τελευταία δεκατρία χρόνια; Επίσης, έχετε επιβάλει κανένα πρόστιμο σε κάποια δημοσκοπική εταιρεία;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Όπως είπα και πριν, στα πέντε χρόνια που είμαι εγώ εκεί δεν ήρθε καμία καταγγελία κατά δημοσκοπικής εταιρείας. Ζήτησα από την υπηρεσία μου να μου δώσουν και μου έδωσαν κάποιες, δύο ή τρεις. Δεν επεβλήθη πρόστιμο. Υπήρξε καταγγελία. Έχω μαζί μου μία τέτοια υπόθεση ενδεικτική του πώς γίνεται, δηλαδή. Όμως, απ' ό,τι είδα, δεν επεβλήθη πρόστιμο, δεν κρίθηκε ότι υπήρχε παράβαση.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Μάλιστα.

Και κάτι τελευταίο. Σύμφωνα πάλι με τον νόμο 3603/2007, άρθρο 4, παράγραφος 13, «Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου επισύρει από το ΕΣΡ εις βάρος των ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης τις κυρώσεις που προβλέπονται στη διάταξη του άρθρου 12 του 2644/1998».

Η ερώτησή μου είναι αν έχετε επιβάλλει ως ΕΣΡ ποτέ πρόστιμο σε μέσο ενημέρωσης για τον τρόπο που παρουσίασε μια δημοσκόπηση; Διότι έχουμε δει, κύριε Πρόεδρε, να παρουσιάζεται μια δημοσκόπηση με τις ράμπες των ποσοστών να είναι με τέτοιο τρόπο που να βλέπουμε το ποσοστό του 29% να είναι μικρότερο από το 28%!

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Δεν υπήρξε τέτοια καταγγελία, αλλά αυτή η παράγραφος που διαβάζετε, αν καλά θυμάμαι, αναφέρεται στο αν γνωστοποιούν όλα τα απαιτούμενα στοιχεία στο ΕΣΡ από τα στοιχεία ταυτότητας της δημοσκόπησης...

ε) ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε.

Συμφωνούμε απόλυτα, κύριε Κουτρομάνο. Ακριβώς έτσι έχουν τα πράγματα γιατί ακριβώς ο νόμος είναι απολύτως σαφής και ξεκάθαρος ως προς τη διαδικασία.

Η τελική μου ερώτηση λοιπόν είναι εάν μέχρι και σήμερα, επαναλαμβάνω από τον Ιούλιο του 2019 που ανέλαβε η Νέα Δημοκρατία τη διακυβέρνηση της χώρας μέχρι και σήμερα, κατατέθηκαν πορίσματα ελέγχου εταιρειών στο ΕΣΡ, όπως προβλέπει ο νόμος και οι συμπληρωματικές διατάξεις του αστικού κώδικα, όπου υπήρχε αμφισβήτηση ως προς το παραγόμενο αποτέλεσμα συγκεκριμένων δημοσκοπικών εταιρειών, αμφισβήτηση ή ενδεχομένως τυχόν καταγγελίες για τυχόν παρατυπίες κλπ. Αν υπήρξε, τι κάνατε εσείς; Υποβλήθηκαν σχετικές κυρώσεις;

Κύριε Πρόεδρε, ολοκλήρωσα με αυτήν την ερώτηση. Ευχαριστώ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ (Μάρτυς): Η απάντησή μου είναι αρνητική. Δεν υπήρξε καμία τέτοια καταγγελία και όχι μόνο από το χρονικό σημείο στο οποίο αναφερθήκατε, αλλά και πριν. Όσο διάστημα είμαι εγώ, από το 2016, στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης δεν υπήρξε τέτοια καταγγελία.

Συμπέρασμα:

Ως προς τον έλεγχο και την εποπτεία των δημοσκοπήσεων δεν αναφέρθηκε καμία ενέργεια ούτε από το ΕΣΡ ούτε από την ελεγκτική των δημοσκοπήσεων.

Το ΕΣΡ δεν είδε ποτέ κανένα πρόβλημα στην παρουσίαση των δημοσκοπήσεων στα ΜΜΕ, ούτε ποτέ ενοχλήθηκε ώστε να επέμβει, από το γεγονός ότι μπάρες και διαγράμματα απεικόνισης ποσοστών από δημοσκοπικές έρευνες παρουσιάζονταν ανάποδα στα ΜΜΕ, διαστρεβλώνοντας ξεκάθαρα τα στοιχεία.

• ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ: ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΛΕΚΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΕΩΝ

Από τις τοποθετήσεις και τις απαντήσεις του προέδρου της Ελεγκτικής Δημοσκοπήσεων κ. Θ.Χατζηπαντελή, στις ερωτήσεις των μελών της Εξεταστικής, προκύπτουν τα εξής:

- Δεν έγινε κανένας έλεγχος από την Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων στην εταιρεία Opinion Poll και ειδικά για την επίμαχη δημοσκόπηση του Μαΐου 2021. Όπως υποστήριξε ο έλεγχος αυτός δεν γίνεται αυτεπάγγελα και ουδείς άλλος ζήτησε να γίνει. Ούτε όμως η ίδια η θιγόμενη εταιρεία ώστε να προστατέψει τη φήμη της που πλήττονταν από τα συνεχή δημοσιεύματα και τις αιτιάσεις.

- Η δημοσίευση της ταυτότητας της έρευνας και φυσικά του εντολέα της από τις εταιρείες δημοσκοπήσεων δεν είναι απλώς αυτονόητη αλλά υποχρεωτική βάσει του Ν. 3603/2007. “Είναι σοβαρό θέμα”, τόνισε. Υποχρέωση που παραβίασε ωστόσο ρητά η Opinion Poll η συγκεκριμένη δημοσκόπηση. Όπως ορίζεται στην παρ.4 του άρθρου 4 του Ν.3603 “Δημοσκοπήσεις οι οποίες δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 2 δεν δημοσιοποιούνται”.

- Υπάρχει θέμα προς διερεύνηση όσον αφορά το γεγονός ότι ο ιδιοκτήτης της Opinion Poll, πήρε με άλλη εταιρεία του (Reposition Strategy) και με απευθείας ανάθεση έργο 270.000 ευρώ από το υπ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης(ΕΔΥΤΕ). Όπως μάλιστα ο ίδιος σημείωσε, απαιτείται ενδεδειγμένος έλεγχος διαφορετικός από αυτόν ο οποίος προβλέπεται από το δημόσιο λογιστικό όσον αφορά τις συμβάσεις. Και είναι προφανές ότι ένα τέτοιο ανεξάρτητο και ενδεδειγμένο έλεγχο μπορεί να εγγραφεί μόνο η δικαιοσύνη.

- Η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής μπορούσε να διεξαγάγει η ίδια δική της έρευνα για την συγκεκριμένη δημοσκοπική εταιρεία, η οποία θα ήταν ευπρόσδεκτη από την Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων, λόγω του αυξημένου θεσμικού

κύρους που έχει μια κοινοβουλευτική επιτροπή. Η θέση αυτή, αφήνει έκθετη την ΝΔ που αρνήθηκε τον έλεγχο από την Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας, επικαλούμενη απλώς το γεγονός ότι δεν είχε γίνει προηγούμενος έλεγχος από την Ελεγκτική Αρχή!

Τα ανωτέρω συμπεράσματα ενισχύονται από τα ακόλουθα:

Όπως προκύπτει από τα απομαγνητοφωνημένα Πρακτικά των Συνεδριάσεων της Επιτροπής ο εν λόγω μάρτυρας κατέθεσε τα ακόλουθα:

α) ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: [...]

Εσείς θεωρείτε ότι όταν εγώ ως ιδιοκτήτης μιας εταιρείας παίρνω απευθείας αναθέσεις από οποιονδήποτε 270 χιλιάδων διασφαλίζεται η αμεροληψία μου για τις δημοσκοπήσεις όπου πρέπει να κάνω; Προσκρούει προς κάποιον κώδικα δεοντολογίας ή προς κάποια γενικότερη στάση που πρέπει να έχουν και οι εταιρείες δημοσκοπήσεων;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Μπορώ να σας πω την προσωπική μου γνώμη προφανώς για αυτήν την υπόθεση. Ως προς κάποιο κώδικα δεοντολογίας προφανώς όχι, αλλά όσον αφορά τον έλεγχο ο οποίος οφείλει να γίνεται και όσον αφορά αυτές τις δουλειές στις οποίες αναφερθήκατε που φαντάζομαι κάποιος ανέθεσε για να γίνουν και το αν αυτό έγινε λόγω του εκείνου και του άλλου κ.λπ. προφανώς πρέπει να υπάρξει ένας έλεγχος. Αλλά όσον αφορά τυπικά θέματα δεν νομίζω ότι τίθεται τέτοιο ζήτημα.

Βεβαίως οι κανόνες του δημόσιου λογιστικού υπάρχουν για να προστατεύουν και από τέτοιου είδους διαπλοκές και σχέσεις, οι οποίες προκαλούν άλλου είδους επιδράσεις. Προφανώς γι' αυτό υπάρχουν. [...] Δεν υπάρχει κάποιου είδους νομική ή ακόμα και δεοντολογική -θα το έλεγα- πρόβλεψη ότι αν ένας άνθρωπος έχει δύο εταιρείες, η δεύτερη να μην παίρνει κάποιες δουλειές επειδή παίρνει η πρώτη. Κάτι τέτοιο δεν υπάρχει. Αλλά φυσικά είναι ένα θέμα.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Εγώ δεν ρώτησα αν προκύπτει από τον νόμο, γιατί αν προέκυπτε από τον νόμο θα υπήρχε ζήτημα ποινικής αξιολόγησης. Εγώ ρωτάω για την άποψή σας.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Αν υπάρχει ζήτημα δεοντολογικό προς διερεύνηση.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Πάντα υπάρχει θέμα προς διερεύνηση

Αλλά και

Θ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Κατά την άποψή σας και θεσμικά, επειδή ακριβώς οι πολιτικές δημοσκοπήσεις έχουν ένα αποτύπωμα διαφορετικό στη δημόσια ζωή, θα έπρεπε να υπάρχει μια πρόσθετη διαφάνεια σε περίπτωση διπλής ιδιοκτησίας; Δηλαδή, το αν αυτός που έχει την εταιρεία έχει και άλλου είδους δραστηριότητες εξωδημοσκοπικές;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ: Δεν βλέπω το λόγο για τον οποίο αυτό θα έπρεπε να προκαλεί κάτι. **Αλλά, σίγουρο είναι ότι αν υπάρχει μία διαδικασία ελέγχου, πρέπει να επεκταθεί και στο αν υπάρχει κάποιου είδους παρεμβολή ή μεροληψία. Αλλά,** αυτό δεν μπορεί εκ των προτέρων ούτε να το περιγράψει κανείς... Ούτως η άλλως, αν τεθεί θέμα ότι κάποιος πήρε μία δουλειά επειδή έκανε κάτι άλλο, αυτό, εφόσον ελεγχθεί, αποτελεί κόλαφο γι' αυτόν και του καταστρέφει και το επαγγελματικό του μέλλον ενδεχομένως. Δηλαδή, αν κάποιος μεροληπτήσει σε κάτι, αυτό έχει επίπτωση στη συνέχεια της δουλειάς του, δεν είναι μόνο εκείνη τη στιγμή. Εκτός αν αυτή η μεροληψία του αποφέρει ένα τεράστιο εισόδημα...

{..}

ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ(ΝΔ): Απαντήσατε πριν ότι χρήμα από δημόσιους οργανισμούς, επιχειρήσεις δινόταν και δίνεται, δεν είναι κάτι ασυνήθιστο. Η ερώτησή μου είναι η εξής και σας διάβασα πριν και το απόσπασμα της πρότασης του ΣΥΡΙΖΑ. Το χρήμα, το οποίο δίνεται από δημόσιο οργανισμό, το οποίο δεν είναι κάτι ασυνήθιστο, μπορεί να επηρεάσει το αποτέλεσμα των δημοσκοπήσεων υπέρ; Έχετε εσείς διαπιστώσει κάτι τέτοιο να συμβαίνει;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ: Δεν έχω ασχοληθεί με κάτι τέτοιο ούτε μπορώ εγώ ή ο οποιοσδήποτε αν δεν κάνει κάποιον ενδελεχή έλεγχο διαφορετικό από αυτόν ο οποίος προβλέπεται από το δημόσιο λογιστικό όσον αφορά τις συμβάσεις να φτάσει σε ένα τέτοιο συμπέρασμα. Είναι κάτι που ξεπερνάει τα όριά μας.

Συμπέρασμα:

Ο πρόεδρος της ΕΛΕΚΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΕΩΝ, του αρμοδίου οργάνου για τον έλεγχο της τήρησης των κανόνων του κλάδου, αναφέρει ρητά ότι υπάρχει ζήτημα προς διερεύνηση για το ζήτημα της Opinion Poll που ερευνά η εξεταστική, δηλαδή τις ενδεχόμενες σχέσεις μεροληψίας που μπορεί να δημιουργήσει η απευθείας ανάθεση έργου 270.000 ευρώ από το υπ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης(ΕΔΥΤΕ), σε άλλη εταιρεία του ιδιοκτήτη της δημοσκοπικής εταιρείας. **Μάλιστα ο κ.**

Χατζηπαντελής, παραπέμπει ρητά στην ανάγκη να γίνει ξεχωριστή έρευνα προκειμένου να διαπιστωθεί εάν υπάρχει θέμα μεροληψίας ή άλλων παρεμβάσεων όσον αφορά τις δημοσκοπικές έρευνες, στις περιπτώσεις αυτές!

β) ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: [...] συγκεκριμένα της «Opinion Poll» εάν η εταιρεία δεν είχε δημοσιεύσει, δεν είχε διακινηθεί μάλιστα σε όλο το πανελλήνιο μέσω των μέσων ενημέρωσης στη συνέχεια μια δημοσκόπηση τον Μάιο στην οποία δεν γνωστοποιούσε την ταυτότητα. Αν είχε γνωστοποιήσει την ταυτότητα, δεν θα είχαμε εγείρει κανένα απολύτως θέμα. [...] θέλω να σας ρωτήσω -και για να είμαι σίγουρος ότι τα έχουμε καταλάβει καλά-, από τον εξωτερικό ελεγκτή που μνημονεύσατε ή όπως αλλιώς τον ονομάσατε, ποιοτικός έλεγχος στη συγκεκριμένη δημοσκόπηση της «Opinion Poll» γνωρίζετε αν έχει πραγματοποιηθεί ή όχι;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Δεν γνωρίζω, κύριε Ραγκούση αν έγινε ή όχι, αλλά μπορείτε να ρωτήσετε την Τρίτη τον κ. Μαύρο να σας πει. Δεν είναι κάτι μυστικό. Αλλά δεν το ξέρω εγώ αυτήν τη στιγμή.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: [...]

Είναι σοβαρό θέμα -γενική ερώτηση, όχι σε σχέση με τη συγκεκριμένη δημοσκόπηση της «Opinion Poll»- να δημοσιεύεται και να διακινείται και να αναπαράγεται μια δημοσκόπηση χωρίς να δημοσιεύει ούτε την ταυτότητα της έρευνας ούτε τον εντολέα;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Ναι. Είναι σοβαρό θέμα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: [...] Είπατε όμως ότι ταυτόχρονα δεν ήρθε κανένας να καταγγείλει τη συγκεκριμένη δημοσκόπηση γι' αυτό και εσείς δεν την ελέγξατε. Σωστά;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Ναι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: [...] Η ίδια η «Opinion Poll» προσέφυγε στην ελεγκτική εταιρεία για να ζητήσει από την ελεγκτική εταιρία σας να ελέγξει τη δημοσκόπηση για την οποία εμείς την καταγγείλαμε;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Αφού δεν προσέφυγε κανείς, δεν προσέφυγε και η «Opinion Poll».

[...]

Αλλά εγώ δεν ρώτησα αν είναι δόκιμο ή δεν είναι. Ρώτησα αν με βάση τον νόμο θα μπορούσε ή δεν θα μπορούσε η ίδια η «Opinion Poll» για λόγους αυτοπροστασίας της να καταφύγει σε εσάς να ελέγξετε τη δημοσκοπήση της.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Με βάση τον νόμο οποιοσδήποτε πολίτης και δημότης και άνθρωπος μπορεί να προσφύγει.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Άρα και η «Opinion Poll», κύριε Χατζηπαντελή;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Άρα και η «Opinion Poll».

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Το έκανε αυτό η «Opinion Poll», κύριε Χατζηπαντελή;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ (Μάρτυς): Είπαμε, κύριε Ραγκούση, ότι από τη στιγμή που δεν έκανε κανένας, προφανώς δεν έκανε ούτε η «Opinion Poll», [...] Κανείς δεν το έκανε.

Συμπέρασμα:

Ο πρόεδρος της ελεγκτικής δημοσκοπήσεων παραπέμπει στον κ. Μαύρο να μας πει εάν η Opinion Poll δημοσιοποίησε την ταυτότητα της έρευνας ή όχι ως όφειλε. Μάλιστα αναγνώρισε αυτό το ζήτημα ως σημαντική παράβαση. Αργότερα ο κ. Μαύρος κατέθεσε στην εξεταστική ότι ταυτότητα έρευνας δεν δημοσιοποιήθηκε. Ταυτόχρονα, καταθέτει πως ούτε η Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων έχει ελέγξει επί της ουσίας τη συγκεκριμένη δημοσκοπήση της OpinionPoll, ούτε η ίδια η εταιρία προσέφυγε για λόγους αυτοπροστασίας της υπόληψής της να ελεγχθεί, ούτε η Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων άσκησε αυτεπαγγέλτως το ρόλο της να την ελέγξει παρά το γεγονός ότι η αξιωματική αντιπολίτευση της χώρας είχε εγείρει δημοσίως ένα τόσο σημαντικό ζήτημα. Η Opinion Poll απέφυγε τον έλεγχο από όλους σχεδόν τους φορείς που θα μπορούσαν να την ελέγξουν (Ελεγκτική, Βουλή, ΕΣΡ)

Τόσο το προηγούμενο όσο και το ανωτέρω συμπέρασμα είναι η κατακλείδα των συγκεκριμένων καταθέσεων για το θέμα της Opinion Poll

γ) **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ:** Αν δηλαδή πήγαινε πρώτα στην Θεσμών και Διαφάνειας, θα διαμαρτυρόσασταν ότι νομικά σας παρέκαμψαν;{..}

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗΣ: Να διαμαρτυρόμασταν ότι μας παρέκαμψε κανείς; Προφανώς όχι, αυτό έλειπε...{..}Φυσικά όχι. Εμείς να πούμε ότι μας παρέκαμψαν; Μιλάμε για την Βουλή. Αυτό έλειπε. Αν έχει την αρμοδιότητα η Βουλή να κάνει αυτή

ή να ορίσει; Θα μπορούσε ο οποιοσδήποτε να ορίσει πραγματογνώμονες εξωτερικούς, όπως γίνεται. Αλλά εκεί πρέπει να μιλάμε για ένα δικαστήριο το οποίο μπορεί να ορίσει πραγματογνώμονες, να ελέγξει κάτι. Είναι κάτι διαφορετικό.} Αλλά φυσικά εμείς ως Αρχή αν η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας πει ότι θα κάνει έλεγχο, δεν θα πούμε: «Δεν ντρέπεστε!». Φυσικό είναι, αυτό έλειπε. Σιγά τώρα την Αρχή σε σχέση με μια επιτροπή της Βουλής ή με το κοινοβούλιο, αλίμονο! Εννοώ σαν ειδικό βάρος και σαν σημασία. Μία επιτροπή του κοινοβουλίου είναι απολύτως σεβαστή. Είναι από τα θεμέλια του δημοκρατικού πολιτεύματος. Άρα προφανώς έχει μεγαλύτερη σημασία και αξία από οποιονδήποτε άλλο κατά τη γνώμη μου.

Συμπέρασμα:

Ο μάρτυρας καταρρίπτει με εκκωφαντικό τρόπο, όλους τους ισχυρισμούς της κυβερνητικής πλειοψηφίας, η οποία απέρριψε το αίτημα του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ για να ελεγχθεί η υπόθεση της Opinion Poll από την Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής. Σύμφωνα με τον πρόεδρο της Ελεγκτικής Αρχής, ο έλεγχος από την αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή, είναι υπέρτερος θεσμικά και έχει μεγαλύτερη αξία!

- **ΜΑΥΡΟΣ – ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΣΕΔΕΑ**

Ο πρόεδρος της MRB και αντιπρόεδρος του ΣΕΔΕΑ **Δ.Μαύρος**, με τις απαντήσεις του στην Εξεταστική:

- **Επιβεβαίωσε με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο ότι η μη δημοσιοποίηση της ταυτότητας και του εντολέα της έρευνας, από μια δημοσκοπική εταιρεία, αποτελεί σοβαρή παραβίαση του νόμου και της δεοντολογίας. Κάτι που διέπραξε η εταιρεία Opinion Poll μην δημοσιεύοντας τον εντολέα-πελάτη στη δημοσκόπηση της 31ης Μαΐου 2021.**

- **Χαρακτήρισε λογικότατη την αντίδραση του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ να ζητήσει την διερεύνηση της Opinion Poll μετά από όλα αυτά προσφευγοντας όπως και ο νόμος προβλέπει στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, εκθέτοντας την κυβερνητική πλειοψηφία που απέρριψε το αίτημα.**

- **Είπε πως ο ΣΕΔΕΑ διενήργησε αυτεπάγγελτο έλεγχο στην εταιρεία αλλά ο έλεγχος ολοκληρώθηκε κατά 50% (όσον αφορά το μέρος της συλλογής στοιχείων ΠΕΣΣ), ενώ**

υπολείπεται για το υπόλοιπο 50%(αφορά βασικά τις σταθμίσεις). Ως προς το υπολειπόμενο 50% της έρευνας, η εταιρεία δεν ζήτησε να ολοκληρωθεί ο έλεγχος από την Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων.

- Εξέφρασε ενστάσεις και προβληματισμό για τη διαδικασία των απευθείας αναθέσεων (εκτός διαγωνιστικών διαδικασιών) και είπε ότι πρέπει να διερευνηθεί η ανάθεση άλλου έργου 270.000 ευρώ στον ιδιοκτήτη της εταιρείας *Opinion Poll*, λέγοντας χαρακτηριστικά, ότι “πρέπει να είμαστε καθαροί όλοι και δεν νομίζω ότι η «*Opinion Poll*» θα αρνηθεί τον έλεγχο”.

Τα ανωτέρω συμπεράσματα ενισχύονται από τα ακόλουθα:

Όπως προκύπτει από τα απομαγνητοφωνημένα Πρακτικά των Συνεδριάσεων της Επιτροπής ο εν λόγω μάρτυρας κατέθεσε τα ακόλουθα:

α) ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: {...} Σας παρακαλώ πάρα πολύ να μας πείτε τη γνώμη σας για το αν είναι σοβαρό ζήτημα να κοινολογούνται δημοσκοπήσεις χωρίς να διατυπώνεται δημοσίως και επισήμως στην ταυτότητα της δημοσκόπησης ο εντολέας της δημοσκόπησης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Είναι από αυτά που και ο νόμος και οι κώδικες λένε ότι είναι σοβαρό θέμα.

Συμπέρασμα:

Ο μάρτυρας καταθέτει ότι μια δημοσκοπική εταιρία που δεν δημοσιοποιεί για δημοσκόπηση την ταυτότητα της έρευνας και τον εντολέα-πελάτη συνιστά σοβαρή παράβαση του νόμου και της δεοντολογίας.

β) ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ομολογώ ότι εμείς ουσιαστικά πήραμε αυτό το οποίο χρειαζόμασταν, αν θέλετε, από έναν τρίτο και μάλιστα όχι έναν τρίτο ο οποίος ανήκει σε μας, αλλά έναν τρίτο θεσμικό παράγοντα του χώρου των δημοσκοπήσεων. Και είναι η επιβεβαίωση ότι αυτή η δημοσκόπηση που είδε το φως της δημοσιότητας, πράγματι είχε πρόβλημα στο σκέλος...

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Πελάτη.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: ...ότι δεν δόθηκε το όνομα του πελάτη.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Παρ' όλο που η ουσία είναι εκεί. Όμως...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Κύριε Μαύρο, αυτή ήταν και η βασική δική μας αιτίαση.

Και μετά προέκυψε και το θέμα των απευθείας αναθέσεων και όχι των διαγωνιστικών διαδικασιών, το οποίο δεν το έθεσα στην κρίση σας, διότι το ξέρουμε, καθώς έχουμε τα έγγραφα των απευθείας αναθέσεων...

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): *Το ξέρετε καλύτερα από εμένα.*

Συμπέρασμα:

Ο κ. Μαύρος καταθέτει ότι η Opinion Poll για τη δημοσκόπηση στις 31/5 δεν δημοσιοποίησε τον πελάτη –εντολέα όπως ορίζει ο νόμος. Αυτό και μόνον δικαιολογεί πλήρως την σύσταση της Εξεταστικής Επιτροπής και αποδεικνύει τις αιτιάσεις του ΣΥΡΙΖΑ Π.Σ.

γ) ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: [...] Όμως, η επέκταση της έρευνας αφορά το ενδεχόμενο να υπάρχουν κι άλλες εταιρείες δημοσκοπήσεων που έχουν κατά το παρελθόν αποκομίσει οικονομικό όφελος μέσα από διαδικασίες απευθείας αναθέσεων.

Ήθελα, λοιπόν, να σας ρωτήσω, επειδή κάνατε αναφορά σε δύο εταιρείες οι οποίες έχουν προσκληθεί με πρωτοβουλία της Νέας Δημοκρατίας και θα έρθουν τις επόμενες ημέρες εδώ, εάν γνωρίζετε ή όχι εάν η «Vox Pop» και η «Bridging Europe» που μνημονεύσατε προηγουμένως έχουν κάποια στιγμή στη διαδρομή τους, οποιαδήποτε στιγμή, χρηματοδοτηθεί και μάλιστα με απευθείας αναθέσεις από το ελληνικό Δημόσιο είτε για παρεμφερή σε σχέση με το αντικείμενο το δημοσκοπικό δραστηριότητες, είτε για άλλες δραστηριότητες που μπορεί να αναπτύξουν εταιρείες του ομίλου τους, για να το πούμε έτσι. Γνωρίζετε αν υπάρχουν απευθείας αναθέσεις του ελληνικού Δημοσίου στην «Vox Pop» ή στην «Bridging Europe»;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): *Νομικά, με τη λεπτομέρεια του νόμου, δεν γνωρίζω.*

Όμως, η περιρρέουσα γνώση η οποία υπάρχει είναι ότι όχι, δεν έχουν πάρει λεφτά.

Συμπέρασμα:

Ο κ. Μαύρος καταθέτει ότι εταιρίες VOXPOP και Bridging Europe που έθεσε θέμα οι ΝΔ για δημοσκοπήσεις που έπρεπε να ελεγχθούν επί διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, δεν έχουν λάβει δημόσιο χρήμα

δ) ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: *Ναι, ένα κόμμα λέω, με βάση και τον νόμο και τον Κανονισμό της Βουλής, εάν θέλει να ασκήσει ελεγκτικό ρόλο επί μίας δημοσκόπησης, μεταξύ των άλλων, αυτό που μπορεί να κάνει και προβλέπεται είναι να ζητήσει τη*

σύγκληση της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, προκειμένου να θέσει αυτό το θέμα.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Βεβαίως, το γράφει ο 3603.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ακριβώς. Μπορεί να το έχετε ξεχάσει, κύριε Μαύρο. Η δική μας επιλογή -τόρα αυτό στην κρίση σας...

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Δεν το είχα ξεχάσει, υποθέτω. Σας είπα ότι το γράφει μέσα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ωραία, αυτό ήθελα, κύριε Μαύρο.

{...}

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: {...} Η αντίδραση μιας ολοκληρωμένης Αξιωματικής Αντιπολίτευσης να εγείρει αμέσως θέμα για το γεγονός ότι δημοσιοποιήθηκε και κυκλοφόρησε σε όλα τα μέσα ενημέρωσης μια έρευνα της κοινής γνώμης, μία πολιτική δημοσκόπηση, χωρίς να αναφέρεται ο εντολέας, είναι, αν μη τι άλλο, ανεξαρτήτως του αποτελέσματος που θα έβγαζε ένας οποιοσδήποτε έλεγχος, απολύτως δικαιολογημένη.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Ναι, βεβαίως.

Συμπέρασμα:

Ο κ. Μαύρος καταθέτει ότι βάσει νόμου η επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας μπορεί να ζητήσει επιπλέον στοιχεία για μια δημοσκόπηση, επιβεβαιώνοντας τη βασιμότητα της προσφυγής του ΣΥΡΙΖΑ και εκθέτοντας τη ΝΔ που αρνήθηκε τη σύγκληση της επιτροπής

ε) ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Το έκανε στο κομμάτι του ΠΕΣΣ από εμάς. Είπε: «Εγώ δεν θέλω να επιλέξετε ως συνήθως τυχαία μια έρευνα να ελέγξετε για τον ΠΕΣΣ, για τη συλλογή των στοιχείων. Θέλω να ελέγξετε ό,τι ελέγξετε εσείς για να μην σας παραπλανώ, αλλά θέλω να ελέγξετε και αυτήν συγκεκριμένα». Άρα στο κομμάτι του ΣΕΔΕΑ το έκανε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Το έκανε στο κομμάτι του ΣΕΔΕΑ. Στο κομμάτι της Ελεγκτικής από την ώρα που βγήκε στη δημοσιότητα μια τόσο βαριά καταγγελία...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Η εταιρεία, κύριε Μαύρο, μπορούσε να ζητήσει την ενεργοποίηση της Ελεγκτικής για την καταγγελία;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Όποιος θέλει μπορεί να ζητήσει ό,τι θέλει.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Άρα και η συγκεκριμένη εταιρεία;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Φυσικά

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ : [...] Μια τελευταία ερώτηση θέλω να σας κάνω, γιατί πραγματικά στο θέμα του αντικειμένου της Εξεταστικής Επιτροπής, εγώ δεν αισθάνομαι ότι υπάρχει τίποτα πια που να είναι σε αμφισβήτηση ή σε αμφιβολία...

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Από όλο αυτό το πράγμα πάντως θέλω να πω ότι λείπει η ουσία του ελέγχου.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Συμφωνούμε απόλυτα.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Το οποίο θα μπορούσε να έχει γίνει με πολλαπλούς τρόπους από όλες τις πλευρές και από εσάς και από την εταιρεία.

{...} Τώρα, όσον αφορά το αν πάρθηκαν τα άλλα λεφτά, εκείνες οι 270.000 αν θυμάμαι καλά το ποσόν, τεμαχιστές ή ολόκληρες ή πώς δόθηκαν, ειλικρινά δεν το ξέρω αυτό το πράγμα. Δεν είναι δική μου αρμοδιότητα. Αν έγινε, όμως, έτσι, χωρίς διαγωνισμούς και «χωρίς», «χωρίς», «χωρίς», τότε υπάρχει θέμα επί της ουσίας, όχι στη σύνδεση με τη δημοσκόπηση. Απλώς, στη χώρα που ζούμε δημιουργείται αυτή η καχυποψία. Άρα, πρέπει να είμαστε καθαροί όλοι και δεν νομίζω ότι η «Opinion Poll» θα αρνηθεί τον έλεγχο. Δεν έχει λόγο. Δηλαδή, εγώ αν ήμουν στη θέση της «Opinion Poll», θα έλεγα «Θέλετε να μου ελέγξετε και όλες τις έρευνες τις οποίες έχω κάνει; Κάντε το»

{....} **ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ:** Όταν, λοιπόν, μια εταιρεία, κύριε Μαύρο, δίνει μία πολιτική δημοσκόπηση στον αέρα, δεν δηλώνει τον εντολέα και την ίδια στιγμή εντοπίζεται να έχει -χωρίς διαγωνιστική διαδικασία, με απευθείας αναθέσεις- αντλήσει δεκάδες χιλιάδες ευρώ από το ελληνικό δημόσιο, αυτό είναι, αν μη τι άλλο, ένα ζήτημα το οποίο πρέπει πάση θυσία να απασχολήσει το δημόσιο βίο, τις εταιρείες, το σύνδεσμο, τον επαγγελματικό χώρο και ούτω καθεξής.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): Νομίζω ότι έχω πάρει ήδη θέση. Τότε ο ΣΕΔΕΑ κάλεσε την εταιρεία -δεν εγκάλεσε την εταιρεία, κάλεσε την εταιρεία- να κάνει δύο πράγματα: Πρώτον, να υπερασπιστεί τον εαυτό της, αν όντως έτσι είναι και τι είναι και στην ουσία και στο φαίνεσθαι. Και το δεύτερο πράγμα είναι να μας απαντήσει τι ακριβώς συμβαίνει. {.....}

...Είναι λογικότατο και η Αξιωματική Αντιπολίτευση να διερωτάται και να έχει θέματα που θα πρέπει να διευκρινιστούν και να διερευνηθούν

στ) ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Σύμφωνα, Τα έχουμε πει, δεν θα ήθελα να τα επαναλάβουμε. Θα ήθελα λοιπόν να μας δώσετε το πλαίσιο για να ξεκαθαρίσουμε επιτέλους αυτήν την ιστορία με την Opinion.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ (Μάρτυς): *Λοιπόν θα σας πω το εξής. Όταν έγινε ο ντόρος τότε με τη συγκεκριμένη έρευνα, ο ΣΕΔΕΑ επικοινωνήσε με την εταιρεία σε εισαγωγικά αυτεπαγγέλτως. [...] Μας απάντησε λοιπόν τι ακριβώς είχε γίνει. Η έρευνα αυτή έχει τώρα δύο σκέλη, το κομμάτι της δημοσίευσης και το κομμάτι της ουσίας. Στο έντυπο που λέγεται «Μανιφέστο» -γιατί την έδωσε σε όλη την αγορά την έρευνα τότε- είχε δημοσιευθεί ταυτότητα. Άρα at least σε ένα μέσο είχε δημοσιευθεί ταυτότητα. Από την άλλη όμως η ταυτότητα αυτή είχε μία παράλειψη. Δεν ανέφερε επάνω τον πελάτη, το οποίο για λόγους ευνόητους είναι μέρος της διαφάνειας, του να καταλαβαίνω εγώ και να βγάζω τα δικά μου συμπεράσματα για το αν υπάρχει ή δεν υπάρχει συμφέρον. Η έρευνα αυτή στην εσωτερική τοποθέτησή της προς εμάς από την εταιρεία -προς τον ΣΕΔΕΑ εννοώ- είπε ότι η έρευνα αυτή είναι συνδρομητική, δηλαδή, «εγώ την έτρεξα και την έδωσα σε πελάτες».*

Συμπέρασμα:

Ο αντιπρόεδρος του ΣΕΔΕΑ κ. Μαύρος με την μαρτυρική του κατάθεση αποκάλυψε:

1. Η Opinion Poll για τη δημοσκόπηση στις 31/5 δεν ζήτησε να γίνει έλεγχος από τον Ελεγκτική Δημοσκοπήσεων ως προς την ουσία της επεξεργασίας και της στάθμισης του δείγματος, διαψεύδοντας έτσι χαρακτηριστικά τις δηλώσεις των βουλευτών της Ν.Δ. που ισχυρίζονται διαρκώς ότι η Opinion Poll ελέγχθηκε πλήρως και βρέθηκε εντάξει. Ο έλεγχος που επικαλείται η ΝΔ και η εταιρία αφορά μόνο το σκέλος της συλλογής στοιχείων ΠΕΣΣ που διενεργεί ο ΣΕΔΕΑ.

2. Εξέφρασε προβληματισμό για τη διαδικασία απευθείας αναθέσεων (εκτός διαγωνιστικών διαδικασιών) και θεωρεί ότι πρέπει να διερευνηθεί η ανάθεση άλλου έργου 270.000 ευρώ στον ιδιοκτήτη της εταιρείας Opinion Poll

- ΖΟΥΠΗΣ- ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ OPINIONPOLL

Στην κατάθεσή του ο επιστημονικός υπεύθυνος της Opinion Poll, **Ζαχ. Ζούπας:**

- Αποδέχθηκε τελικά ότι δεν έγινε έλεγχος της εταιρείας στο θέμα των σταθμίσεων της συγκεκριμένης έρευνας, παρότι πιο πριν ισχυρίστηκε ότι η επίμαχη δημοσκόπηση ελέγχθηκε στο 100%! Όπως υποστήριξε δεν γίνεται ποτέ έλεγχος στις σταθμίσεις, αν και ο κ. Μαύρος είχε πει στην κατάθεσή του ότι υπολειπόταν ο έλεγχος για τις σταθμίσεις τον οποίον μπορούσε να κάνει η Ελεγκτική δημοσκοπήσεων

- Ισχυρίστηκε ότι opinion poll και Reposition Strategy πέραν του κοινού ιδιοκτήτη δεν έχουν καμία απολύτως σχέση τόσο στα συμφέροντα τους όσο και στα πεδία δραστηριότητας τους. Ωστόσο λίγο αργότερα καταθέτει ότι οι 2 εταιρείες μοιράζονται τις ίδιες εγκαταστάσεις και το ίδιο call center. Απέφερε ακόμη ότι οι 2 εταιρείες του ίδιου ιδιοκτήτη είναι μονοπρόσωπες ΕΠΕ, πράγμα που απαγορεύεται από το νόμο. Πρέπει να ελεγχθεί τι ακριβώς γίνεται με τη νομική σύσταση των 2 εταιριών καθώς βάσει των στοιχείων στο ΓΕΜΗ και στο καταστατικό δεν είναι σαφές.

Τα ανωτέρω συμπεράσματα ενισχύονται από τα ακόλουθα:

Όπως προκύπτει από τα απομαγνητοφωνημένα Πρακτικά των Συνεδριάσεων της Επιτροπής ο εν λόγω μάρτυρας κατέθεσε τα ακόλουθα:

α) ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Πριν απαντήσετε σε αυτό - συγγνώμη που σας διακόπτω- απλά επειδή ο κ. Μαύρος μίλησε για έλεγχο στο 50% της διαδικασίας, θέλω να μας τονίσετε για ποιο λόγο το είπε αυτό, όταν εσείς μας λέτε ότι ελέγχθηκε 100%.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Ο κ. Μαύρος πιθανά να είχε στο νου του αυτό το θέμα των σταθμίσεων. Στο θέμα των σταθμίσεων σχεδόν ποτέ δεν γίνεται έλεγχος. Παρακολούθησα τον κ. Μαύρο σε αυτές τις ενδιαφέρουσες προτάσεις που έκανε αν γίνουν κάποιες αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο. Θα θυμάστε ότι ανέφερε πως το θέμα του ελέγχου της στάθμισης είναι πάρα πολύ περίεργο πράγμα, γιατί η κάθε εταιρεία έχει το δικό της know how, τα δικά της προγράμματα και άρα, ενώ είναι ένα θέμα προς συζήτηση, δεν υπάρχει εύκολη λύση. Γι' αυτό και δεν γίνεται στις σταθμίσεις. Αυτό το γνωρίζουν όλες οι εταιρείες.

Συμπέρασμα:

Εδώ ο κ.Ζούπης, αν και πιο πριν κατέθεσε ότι η επίμαχη δημοσκόπηση ελέγχθηκε 100%, τώρα αποδέχεται ότι όσον αφορά το κομμάτι των σταθμίσεων δεν υπήρχε κανένας απολύτως έλεγχος, όπως άλλωστε κατέθεσε και ο κ. Μαύρος του ΣΕΔΕΑ.

β) ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Το δεύτερο σημείο είναι εάν επιτρέπεται. Ας πούμε ότι ήμουν ιδιοκτήτης της Opinion Poll και θέλω να έχω και άλλη μία εταιρεία ή άλλες πέντε εταιρείες. Δεν υπάρχει κάτι το οποίο να το απαγορεύει. Στην περίπτωση της Reposition, η Reposition δεν είναι θυγατρική ούτε της Opinion Poll ούτε είμαστε σε κάποιον όμιλο, ούτε έχουμε –ας τολμήσω να πω- κοινά συμφέροντα ή κοινό πεδίο δραστηριοτήτων.

[...]Από αυτά που άκουσα εγώ από την ΕΔΥΤΕ και από αυτά που είχα δει σε όλο το διάστημα, γιατί ξέρετε η Opinion Poll δεν είναι κανένας όμιλος με δέκα ορόφους. Δύο όροφοι είμαστε που αναπτύσσουμε τα call center. Προφανώς, μιλάμε για τον κ. Διαμαντή κ.λπ. Ακούει κάποιος το ποσόν και λέει «Πω, πω τι χρήμα έσταξε». Χρειάστηκε περίπου ενάμιση χρόνος δουλειάς δεκάδων ανθρώπων, πρωί απόγευμα. Δηλαδή, εγώ σε μία φάση του κ. Διαμαντή το είπα «Αυτήν τη δουλειά» πριν προκύψουν οι καταγγελίες σας «τι την ήθελες. Σε αυτό το διάστημα θα μπορούσαμε να πάρουμε δυο-τρεις έρευνες. Δεσμεύσαμε και κομμάτι του call center, που θα μπορούσαμε να κάνουμε και άλλες έρευνες του τηλεφωνικού μας κέντρου. Άρα ένα είναι αυτό.

γ) ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Με βάση όσα νωρίτερα απέδειξε με τα πρακτικά της κατάθεσης του κ. Μαύρου, Αντιπροέδρου του ΣΕΔΕΑ και ιδιοκτήτη της MRB, ότι η δημοσκόπηση της 31 Μαΐου δεν δημοσιευόταν ο εντολέας της και το αμφισβητήσατε εδώ πέρα στην Επιτροπή, σας ρωτώ ευθέως: Θα κάνετε μήνυση και αγωγή στον κ. Μαύρο για ψευδορκία;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Όχι, θέλω να σας περιγράψω την περιρρέουσα ατμόσφαιρα. Γιατί όλα δεν γίνονται πατώντας ένα κουμπί.

Κάπου εκεί, πράγματι, απ' ό,τι πληροφορήθηκα, ενημερώθηκε και συζητήσε και το Διοικητικό Συμβούλιο του ΣΕΔΕΑ, «τι γίνεται εδώ ρε παιδιά» κλπ. και κάπως υπήρχε μία επικοινωνία. Συνήθως κιόλας επικοινωνούμε, πέρα από τηλέφωνα, και με

email για να είναι και επίσημο. Άρα, θέλω να πω ότι και ο κ. Μαύρος μέσα σε όλο αυτό μπορεί χρονικά κάτι να μην θυμάται καλά κλπ. Δεν μπορώ να πω έλα εδώ Δημήτρη, θα σου κάνω μήνυση. [..]

Για μένα είναι ληγμένο θέμα. Άρα, τι μήνυση να κάνω;

Συμπέρασμα:

Σε αυτό το σημείο ο μάρτυρας καταθέτει πως opinion poll και Reposition Strategy πέραν του κοινού ιδιοκτήτη δεν έχουν καμία απολύτως σχέση τόσο στα συμφέροντα τους όσο και στα πεδία δραστηριότητας τους. Σε επόμενο σημείο αργότερα καταθέτει ότι οι 2 εταιρείες μοιράζονται τις ίδιες εγκαταστάσεις και το ίδιο call center.

δ) ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΜΙΝΗΣ: Μου ανέκυψε μια απορία κατά τη διάρκεια της κατάθεσης τώρα του κ. Ζούπη, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Ζούπη, λέμε ότι ο κ. Διαμαντής είναι ιδιοκτήτης και των δύο εταιρειών. Τι μορφή έχουν αυτές οι εταιρείες; Τι εταιρείες είναι;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΓΗΣ (Μάρτυς): Είναι ΕΠΕ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΜΙΝΗΣ: Είναι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης και οι δύο;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΓΗΣ (Μάρτυς): Μονοπρόσωπες.

...[]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ Άκουσα, λοιπόν, νωρίτερα σε μία ερώτηση που έγινε από τον συνάδελφο κ. Καμίνη την απάντηση ότι η REPOSITION STRATEGY και η OPINION POLL είναι μονοπρόσωπες εταιρείες, ΕΠΕ. Σωστά;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΓΗΣ (Μάρτυς): Ναι. Απάντησα και πριν.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Είναι μονοπρόσωπες και οι δύο εταιρείες;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΓΗΣ (Μάρτυς): Απάντησα, ναι.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Έχετε υπόψη σας, μήπως, το άρθρο 43Α' περί μονοπρόσωπων εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, στο άρθρο 2; Να σας πω τι λέει το 43Α'; «Φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν μπορεί με ποινή ακυρότητας να είναι μοναδικός εταίρος σε περισσότερες από μία εταιρείες περιορισμένης ευθύνης. Εταιρεία περιορισμένης ευθύνης δεν μπορεί με ποινή ακυρότητας να έχει ως μοναδικό εταίρο μονοπρόσωπη εταιρεία περιορισμένης ευθύνης.»

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Πείτε μας για τα Πρακτικά, κύριε συνάδελφε, ποιου νόμου.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 5 του άρθρου 6 του ν.4541/2018.

Συμπέρασμα:

Ο Ζούπης καταθέτει ότι οι 2 εταιρείες του ίδιου ιδιοκτήτη είναι μονοπρόσωπες ΕΠΕ, πράγμα που απαγορεύεται από το νόμο. Πρέπει να ελεγχθεί τι ακριβώς γίνεται με τη νομική σύσταση των 2 εταιριών καθότι βάσει των στοιχείων στο ΓΕΜΗ και στο καταστατικό δεν είναι σαφές. Πάντως η μαρτυρική ομολογία είναι αξιόποινη.

δ) ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Ό,τι αναφέρεται. Στις ευρωεκλογές μπορώ να σας πω ότι ήταν και το δυνατό μας σημείο. Στις εθνικές πέσαμε 1% έξω στο ποσοστό του ΣΥΡΙΖΑ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ: Ήταν το δυνατό σας σημείο; Στις 18-4-2019 υπάρχει μια έρευνα της Opinion Poll, η οποία μετά την αναγωγή –και πριν την αναγωγή δεν είναι πολύ διαφορετικά τα αποτελέσματα- καταλήγει σε 33,75%, δηλαδή σχεδόν 34% για τη Νέα Δημοκρατία και 16,6% για τον ΣΥΡΙΖΑ. Είναι μια διαφορά 17 μονάδων, που τελικά ήρθε 9,5 μονάδες. Το θυμάστε το 9,5;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Θα σας πω, ναι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ: Υπάρχει μια δική σας τοποθέτηση τότε, μετά το επίμαχο του φετινού Μαΐου, που ακριβώς αναφέραστε σε αυτό το ζήτημα των ευρωεκλογών και λέτε, «οφείλω να υπενθυμίσω ότι πιάσαμε το ακριβές αποτέλεσμα των εκλογών του 2015, όπως και των ευρωεκλογών του 2019». Θεωρείτε ότι με αυτές τις 17 μονάδες πιάσατε το ακριβές αποτέλεσμα των ευρωεκλογών;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ: Στις εσωκομματικές εκλογές του ΚΙΝΑΛ, στις 9 Νοεμβρίου, περίπου ένα μήνα πριν από τις εσωκομματικές εκλογές, σε έρευνα της Opinion Poll έχετε τον κ. Λοβέρδο 11 μονάδες μπροστά από τον κ. Ανδρουλάκη. Ήρθε 13, αλλά από την ανάποδη. Όχι 11, αλλά συν 13, ενώ πριν ήταν μείον 11. Σε αυτό θεωρείτε ότι πιάσατε πάλι το ακριβές αποτέλεσμα των εκλογών;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Κοιτάξτε, για τις έρευνες του ΚΙΝΑΛ, οι ερωτήσεις της κυρίας Γκαρά μου έδωσαν τη δυνατότητα...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ: Όχι, ρωτώ εάν θεωρείτε ότι πιάσατε το ακριβές αποτέλεσμα.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Εντάξει, αυτό είναι ειρωνικό δεν θέλω να απαντήσω..

Συμπέρασμα:

Η αξιοπιστία των μετρήσεων της συγκεκριμένης εταιρίας αμφισβητείται από τα αποτελέσματα όταν πέφτει πάνω από 20% έξω σε πολλές αναμετρήσεις και πάντα μεροληπτικά εναντίον του ΣΥΡΙΖΑ. Ειδικότερα στις εκλογές του ΚΙΝΑΛ που προκάλεσε και τη δημόσια αντίδραση του κόμματος έπεσε έξω 24%. Αναξιοπιστία στις μετρήσεις, διαπλοκή με το δημόσιο χρήμα είναι μοτίβο μόνιμο για την OpinionPoll.

2. ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΔΥΤΕ – REPOSITION STRATEGY ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR

Ο ιδιοκτήτης της μονοπρόσωπης ΕΠΕ Opinion Poll κ. Μιχαήλ Διαμαντής του Γεωργίου (ΑΦΜ 056737975) είναι ταυτόχρονα ιδιοκτήτης της μονοπρόσωπης ΕΠΕ REPOSITION STRATEGY LTD (ΑΦΜ: 997182601 - <https://www.businessregistry.gr/publicity/show/135935101001>).

Το Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας (ΕΔΥΤΕ – GRNET) Α.Ε. είναι τεχνολογικός φορέας του άρθρου 13α του ν. 4310/2014, εποπτευόμενος από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και αποτελεί σύμβουλο του Υπουργείου σε θέματα σχεδιασμού προηγμένων πληροφοριακών συστημάτων και υποδομών.

Στις 31/8/2020, το ΕΔΥΤΕ σύναψε ως αναθέτουσα αρχή την αρ. 9248 Σύμβαση με ανάδοχο την REPOSITION STRATEGY, με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών για την τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη της ιστοσελίδας TRAVEL.GOV.GR (call center) για την διαχείριση προβλημάτων των πολιτών σχετικά με τη συμπλήρωση της φόρμας PLF (Passenger Locator Form) μέσω του TRAVEL.GOV.GR. Η σύμβαση είχε χρονική διάρκεια 2 μηνών από την υπογραφή της, με συνολικό κόστος 60.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, δηλαδή 30.000 ευρώ ανά μήνα.

Στις 18/1/2021, ΕΔΥΤΕ και REPOSITION STRATEGY, συνυπέγραψαν την υπ' αριθμ. 362 νέα σύμβαση με αντικείμενο την επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών για την «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR». Η σύμβαση είχε χρονική

διάρκεια 2 μηνών από την υπογραφή της, με συνολικό κόστος 60.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, δηλαδή 30.000 ευρώ ανά μήνα.

Στις 27/5/2021, ΕΔΥΤΕ και REPOSITION STRATEGY, συνυπέγραψαν την υπ' αριθμ. 6473 νέα σύμβαση με αντικείμενο την επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών για την «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR». Η σύμβαση είχε χρονική διάρκεια 5 μηνών από την υπογραφή της, με συνολικό κόστος 150.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, δηλαδή 30.000 ευρώ ανά μήνα.

Από τις 3 παραπάνω συμβάσεις, η REPOSITION STRATEGY αμείφθηκε με το συνολικό ποσό των 270.000 ευρώ. Το γεγονός ότι το ποσό αυτό το έλαβε μέσω κρατικής χρηματοδότησης και αποφάσεις στελεχών του ΕΔΥΤΕ, διορισμένων από τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης, μάλιστα με ενεργό συμμετοχή του Υπουργείου όπως θα αποδειχθεί παρακάτω, ενώ ταυτόχρονα η εταιρεία αυτή ανήκει στον ιδιοκτήτη της Opinion Poll, η οποία ελέγχεται για διενέργεια δημοσκοπήσεων «βολικής» για την Κυβέρνηση και στην οποία προχώρησε σε παράβαση τη νομοθεσίας περί δημοσκοπήσεων, αποτέλεσαν την αιτία να ελεγχθούν οι παραπάνω συμβάσεις από την Εξεταστική Επιτροπή.

Ως εκπρόσωπος του ΕΔΥΤΕ παρέστη για να καταθέσει ο Πρόεδρος του κ. Στέφανος Κόλλιας και ως εκπρόσωπος της REPOSITION STRATEGY παρέστη για να καταθέσει ο κ. Ζαχαρίας Ζούπης, ο οποίος όμως κατέθεσε πως δεν έχει σχέση με την REPOSITION STRATEGY, αλλά μόνο με την Opinion Poll. Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ-Π.Σ. για να καταθέσει ο κοινός ιδιοκτήτης της Opinion Poll και της REPOSITION STRATEGY κ. Μιχαήλ Διαμαντής απορρίφθηκε κατά πλειοψηφία. Παρόλο που η απόφαση της Επιτροπής κατά πλειοψηφία ήταν να κληθεί να καταθέσει και εκπρόσωπος του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, αυτό δεν έγινε ποτέ.

Ειδικότερα όπως προκύπτει από τα απομαγνητοφωνημένα Πρακτικά της από 24/1/2021 Συνεδρίασης της Επιτροπής (σελ.127-128):

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): *Συνεπώς, μετά τις τοποθετήσεις των κομμάτων, η απόφαση της Επιτροπής κατά πλειοψηφία είναι η εξής: Ο κατάλογος μαρτύρων διαμορφώνεται με [...] τον Διευθύνοντα Σύμβουλο της ΕΔΥΤΕ κ. Αριστείδη Σωτηρόπουλο ή τον Πρόεδρό της, τον εκπρόσωπο της OPINION POLL και REPOSITION STRATEGY κ. Ζούπη, [...] και εκπρόσωπο του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.}*

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Λίγες μέρες έπειτα από το άνοιγμα του τουρισμού που ακολούθησε το 1^ο lockdown της πανδημίας του covid-19, εκδόθηκε στις 28/6/2020, η αρ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 40383 ΚΥΑ (ΦΕΚ 2602 Β΄) των ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ - ΥΓΕΙΑΣ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ - ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ - ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ με τίτλο: «Επιβολή του μέτρου του δειγματοληπτικού εργαστηριακού ελέγχου και του προσωρινού περιορισμού προσώπων που εισέρχονται από την αλλοδαπή, προς περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19» και ισχύ από 1/7/2020, σύμφωνα με την οποία «Όλοι οι ταξιδιώτες προς Ελλάδα, ανεξαρτήτως υπηκοότητας, συμπληρώνουν την ηλεκτρονική φόρμα PLF (Passenger Locator Form), στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://travel.gov.gr>, με τα στοιχεία επαφής τους στην Ελλάδα».

Από τα έγγραφα που προσκομίστηκαν στην Επιτροπή (ΑΠ19/6-12-2021), προκύπτει ότι ο εποπτεύων φορέας του ΕΔΥΤΕ, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, την αμέσως επόμενη μέρα από την 1/7/2020 που άρχισαν οι πολίτες να εισέρχονται στη χώρα με τη φόρμα PLF, και συγκεκριμένα στις 2/7/2020, ξεκίνησε να λαμβάνει προσφορές για να αναθέσει σε ανάδοχο εταιρεία που διαθέτει call center την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR. Κατά την κατάθεση του μάρτυρα, Προέδρου του ΕΔΥΤΕ κ. Κόλλια, όμως, αυτός υποστηρίζει ότι το Υπουργείο προσπάθησε αρχικά να κάνει το έργο με ίδια μέσα και όταν είδε ότι δεχόταν πολλά τηλεφωνήματα στα οποία αδυνατούσε να ανταπεξέλθει, τότε αποφάσισε να κάνει έρευνα αγοράς για να δώσει το έργο σε ανάδοχο.

Υπάρχει αντίφαση μεταξύ του ισχυρισμού αυτού και των εγγράφων, διότι το να έχει πάρει προσφορά το Υπουργείο ήδη την αμέσως επόμενη μέρα δεν συνάδει με την περιγραφή περί προσπάθειας να κάνει το έργο με ίδια μέσα και διαπίστωσης ότι δεν μπορεί, καθότι αυτό θα ήταν λογικό αν μεσολαβούσε μεταξύ 1/7/2020 και λήψης της πρώτης προσφοράς ένα εύλογο χρονικό διάστημα και οπωσδήποτε αρκετά παραπάνω από 1 μέρα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Το Υπουργείο είχε εξ αρχής αποφασίσει να δώσει σε ανάδοχο το έργο.

Παρόλο που ο κ. Κόλλιας παρουσίασε μια κατάσταση κατεπείγοντος, όπου στο Υπουργείο επικράτησε πανικός για τον όγκο των τηλεφωνημάτων των πολιτών και φαίνεται από τα έγγραφα ότι στις 3/7/2020 είχε πάρει 3 άτυπες προσφορές, αντί να προχωρήσει κατεπειγόντως από μόνο του στην ανάθεση του έργου, απευθύνεται 6 ημέρες μετά στον ΕΔΥΤΕ να κινήσει τις διαδικασίες ανάθεσης (7/7/2020 σύμφωνα με έγγραφο που επικαλείται ο κ. Κόλλιας, το οποίο, ούτε προσκομίστηκε στην Επιτροπή, ούτε αναρτήθηκε στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ και στο οποίο ο κ. Κόλλιας ισχυρίζεται ότι ο Διευθυντής του Υπουργού κ. Χαμπίδης ζητά από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο του ΕΔΥΤΕ κ. Αριστείδη Σωτηρόπουλο να κάνει όλες τις διαδικασίες για την ανάθεση του έργου). Το ΕΔΥΤΕ καθυστερεί άλλες 3 μέρες να πάρει απόφαση ΔΣ και τελικά η σύμβαση υπογράφεται 31/8/2020, δηλαδή 2 μήνες έπειτα από την έναρξη ισχύος της συμπλήρωσης της φόρμας PLF, όταν πλέον η τουριστική περίοδος έβαινε προς το τέλος της!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ:

- Πως δικαιολογείται το κατεπείγον τη σύναψης σύμβασης, όταν αυτή υπογράφεται 2 μήνες μετά;
- Όλο αυτό το δίμηνο Ιουλίου – Αυγούστου 2020, στο μέγιστο της τουριστικής περιόδου, ποιος απαντούσε στα τηλέφωνα των πολιτών, δεδομένου μάλιστα ότι ο κ. Κόλλιας αναφέρει ότι ήταν αδύνατον για το Υπουργείο να σηκώσει το βάρος των τόσων τηλεφωνημάτων την ημέρα;

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Αν το έργο αυτό το έκανε κάποια δημόσια Αρχή (Υπουργείο, Πολιτική Προστασία ή άλλη) στο μέγιστο της τουριστικής περιόδου, τότε είχε εκλείψει πλέον η σκοπιμότητα να υπογραφεί σύμβαση με τη REPOSITION STRATEGY στο τέλος της τουριστικής περιόδου, όταν είχε περάσει ο κύριος όγκος του προβλήματος με το πλήθος τηλεφώνων. Αν το έργο αυτό το υλοποιούσε ήδη άτυπα η REPOSITION STRATEGY χωρίς να έχει υπογραφεί σύμβαση, τότε αυτό συνιστά παρανομία.

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 15/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Σελ.11-12

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το PLF, είναι ένα σύστημα -είμαι υπεύθυνος στο Πολυτεχνείο και για την επικοινωνία ανθρώπου μηχανής- και σε οποιαδήποτε περίπτωση ένας χρήστης επικοινωνεί με ένα σύστημα, χρειάζεται υποστήριξη. Είναι δεδομένο αυτό. Όταν το Υπουργείο ανέβασε το PLF ξεκίνησε με ίδια μέσα να υποστηρίξει αυτή την ανάγκη.

[...]

Την 1 Ιουλίου, λοιπόν, ανοίγει το PLF. Το Υπουργείο το παρακολουθεί αυτό. Βλέπει ότι αρχίζουν και υπάρχουν πάρα πολλά τηλεφωνήματα –και θα σας δώσω στοιχεία για να καταλάβετε το μέγεθος των τηλεφωνημάτων- για το πώς θα συμπληρώσει κανείς το PLF. Πραγματικά, άμα το έχετε κάνει θα δείτε ότι υπάρχουν κάποια θέματα που πραγματικά, όπως σε οποιοδήποτε σύστημα επικοινωνίας ανθρώπου-μηχανής, χρειάζεται υποστήριξη.

Η κλασική υποστήριξη τεχνικά γίνεται με κάποιο μηχανισμό call center.

- Σελ. 116-127

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Έχετε εικόνα ποιο ήταν το κριτήριο του Υπουργείου στις 2 Ιουλίου, στις 3 Ιουλίου, στις 30 Ιουνίου, σε εκείνο το χρονικό διάστημα, όταν έκανε την έρευνα αγοράς, αν θα το αναθέσει σ' εσάς ή αν θα το κρατήσει το ίδιο;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Προσωπικά πιστεύω κι απ' ό,τι γνωρίζω ότι στο Υπουργείο επικράτησε κάποιος πανικός. Δεν ξέρω αν το καταλαβαίνετε. Άρχισε μια καινούργια υπηρεσία. Δεν υπάρχει πουθενά στην Ευρώπη. Πρώτη φορά γίνεται στην Ελλάδα και χρειάζεται υποστήριξη δεκάδων χιλιάδων επισκεπτών της Ελλάδας. Οπότε αυτό ξεπερνάει -δεν ξέρω αν το καταλαβαίνετε, εγώ τουλάχιστον το καταλαβαίνω- την εκτίμηση που έχουμε για το πόσα μπορεί να πάρει. Οπότε, εκεί καταλαβαίνει ότι εγώ μπορώ να αρχίσω να το τρέχω για να απαντήσω άμεσα, αλλά δεν να το κάνω αυτό συνέχεια. Δεν αντέχω, δεν μπορώ να παίρνω χίλιες κλήσεις την

ημέρα. Οπότε εκεί λέει πρέπει να μιλήσω με κάποιον οικονομικό φορέα να το αναλάβει.

Οπότε, φαντάζομαι ότι αυτό έκαναν από το Υπουργείο. Κοίταξαν ποιοι οικονομικοί φορείς και αν μπορεί να γίνει στην αγορά Να έχουν μία ιδέα.

[...]

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Σας λέει, λοιπόν, ότι υπάρχει κατεπείγον. Μας επαναλαμβάνετε σε τι συνίσταται το κατεπείγον;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το κατεπείγον σε σχέση με την κατάσταση την οποία πρέπει να αντιμετωπίσουμε. Αυτό δεν εννοείτε; Δηλαδή, έχουμε μια κατάσταση...

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Ναι, ποια ήταν η αιτιολόγηση του κατεπείγοντος. Αυτό εννοώ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Λοιπόν, 1η Ιουλίου βγαίνει στον αέρα το PLF. Σε όλο τον κόσμο θέλουν -σκεφτείτε και μόνο την Ευρώπη- οι επισκέπτες να έρθουν στην Ελλάδα και θέλουν να συμπληρώσουν το PLF, καινούργια φόρμα. Και εσείς αν μπειτε μέσα, θα δείτε ότι υπάρχουν προβλημάκια.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Το έχω συμπληρώσει. Το ξέρω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αρχίζουν και φτάνουν στο Υπουργείο πολλά τηλεφωνήματα. Σας λέω ειλικρινά ότι είναι πάρα πολλά. Το Υπουργείο, προφανώς, προσπαθεί εκ των ενόντων να απαντήσει σε διάφορα από αυτά, αλλά καταλαβαίνει πολύ έντονα την ανάγκη και παίρνει τις αποφάσεις αυτές.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Άλλο το Υπουργείο. Για το Υπουργείο τα είπαμε. Εσείς πρέπει να πάρετε μία απόφαση με διαδικασία κατεπείγοντος, γιατί νομίζω ότι και εσείς ελέγχετε με βάση και το δημόσιο λογιστικό που μας είπατε και τους νόμους, προφανώς, που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Βεβαίως. Άρα, εγώ σας είπα -και σας το λέω και από τεχνική άποψη- ότι είναι άμεσο αιτούμενο όταν βγαίνει μια καινούργια υπηρεσία, να υπάρχει υποστήριξη των χρηστών. Αυτό είναι εκ των ων ουκ άνευ για

έναν οποιοδήποτε τεχνικό. Άρα, το Υπουργείο έχει βγάλει την υπηρεσία και πρέπει οπωσδήποτε να κάνει την υποστήριξη.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Και τότε μας είπατε ότι ξεκίνησε ο ανάδοχος;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ο ανάδοχος ξεκίνησε όταν συμπληρώθηκαν οι διαδικασίες...

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Πότε δηλαδή;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Νομίζω 30 Αυγούστου ή 1η Σεπτεμβρίου. Ένα από τα δύο. Δεν θυμάμαι τώρα.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Στην ουσία, δηλαδή, μετά από δύο μήνες από το PLF...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ναι, το ενδιαμέσο το κάλυψε το Υπουργείο, όπως σας είπα, με ίδια μέσα. Εμείς δεν έχουμε σχέση με αυτό.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Και στο τέλος της τουριστικής περιόδου του 2020.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Τότε αρχίσαμε.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Άρα, το κατεπείγον δεν δικαιολογήθηκε εκ των πραγμάτων τελικά. Τελικά! Δεν λέω αρχικά!

Εξ άλλου, σύμφωνα με την κατάθεση του κ. Κόλλια, ο ΕΔΥΤΕ διαθέτει call center που εξυπηρετεί άλλες υπηρεσίες. Δεδομένου ότι σύμφωνα με τη σύμβαση (σελ. 7) το call center θα λειτουργούσε με 10 θέσεις επί 12 ώρες την ημέρα (ή αλλιώς 20 εργαζόμενοι σε 6ωρες βάρδιες) για τις 5 εργάσιμες ημέρες της εβδομάδας (Δευτέρα - Παρασκευή), είναι λογικό να υποθέσει κανείς ότι το ΕΔΥΤΕ με τις υποδομές που διαθέτει, θα μπορούσε να καλύψει τις ανάγκες του έργου. Ο κ. Κόλλιας στην κατάθεσή του δεν έδωσε πειστικές απαντήσεις.

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 15/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Σελ. 87-89

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...]

Κύριε Κόλλια, είπατε νωρίτερα στις ερωτήσεις της κυρίας Παπακώστα ότι διαθέτετε call center, άρα μπορούσατε να το κάνετε με ίδιους πόρους γιατί δουλεύουν -απ' όσο γνωρίζω- πάνω από διακόσια άτομα με οποιονδήποτε τρόπο εργασιών, είτε με σύμβαση έργου, είτε με μπλοκάκι, είτε με οτιδήποτε και αναρωτιέμαι: Δεν μπορούσατε να το κάνετε in-house αυτό το πράγμα και έπρεπε να πάτε σε outsource;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ευχαριστώ πολύ για την ερώτηση. Να σας πω ότι η ΕΔΥΤΕ πραγματικά τα τελευταία δυόμισι χρόνια επεκτάθηκε με βάση πραγματικά τον ρόλο τον οποίο παίζει στη σημερινή συγκυρία. Από εκατό άτομα που ήμασταν, έχουμε φτάσει περίπου τα τριακόσια, στο σύνολο των συνεργατών. Το call center αφορά ένα τμήμα από αυτά, το οποίο...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Μπορούσε να το αναλάβει αφού έχετε call center όμως;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι. Αυτό θα σας εξηγήσω.

Αυτό υποστηρίζει, να σας πω πόσες υπηρεσίες. Υποστηρίζει όλες τις υπηρεσίες που παρέχουν στο Υπουργείο Παιδείας. Μέχρι και το ΖΕΥΣ που είναι το σύστημα για online ψηφοφορίες το υποστηρίζει το call center.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Θα μπορούσατε να προσλάβετε εσείς αυτά τα είκοσι άτομα που προβλέπονται στη σύμβαση. Έχετε προσλάβει μέχρι τώρα διακόσια άτομα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αυτό είναι το πρώτο πράγμα που κάνουμε οποτεδήποτε παίρνουμε ένα αίτημα από το Υπουργείο Ψηφιακής Κυβέρνησης. Κάποια πράγματα τα κάνουμε μόνοι μας, εφόσον δούμε ότι μπορούμε να τα κάνουμε.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Δεν μπορούσατε να υποστηρίξετε τηλεφωνικά δηλαδή;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Η κρίση μας ήταν ότι δεν μπορούσαμε να αναλάβουμε αυτό το έργο.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Στο μεταφορικό ισοδύναμο πώς μπορούσατε, κύριε μάρτυρα;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το μεταφορικό ισοδύναμο πράγματι πέρασε μέσα από τις διαδικασίες...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Άρα μπορούσατε να πάρετε είκοσι άτομα, από το να δώσετε outsource σε μια εταιρεία.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Πώς θα κρίνετε αυτό; Πού ξέρετε;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Μέσα η σύμβαση λέει ότι παίρνει είκοσι άτομα για τηλεφωνική υποστήριξη.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κύριε Κάτση, αυτό απαντάει ο μάρτυρας.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΗΣ REPOSITION STRATEGY ΚΑΙ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ – Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Στα έγγραφα που διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή, εμφανίζονται 3 άτυπες προσφορές που απευθύνονται προς το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με ημερομηνίες 2 και 3 Ιουλίου 2020, από τις εταιρείες REPOSITION STRATEGY, MEDIATEL και ACTION2WORK, χωρίς Α.Π. εισερχομένων εγγράφων του Υπουργείου. Παρόλο που οι Προσφορές έχουν αποδέκτη το Υπουργείο, όταν ο Υπουργός στέλνει στην Εξεταστική Επιτροπή τα ζητούμενα έγγραφα, στο σχετικό διαβιβαστικό με Α.Π. 5648/612-2021, επισυνάπτει το Α.Π. 16550/ΣΚ6-12-2021 έγγραφο του ΕΔΥΤΕ από το οποίο ζήτησε τα έγγραφα, στο οποίο αναφέρονται οι παραπάνω προσφορές, ως δοθείσες έπειτα από τηλεφωνική έρευνα αγοράς που διεξήχθη.

Παρόλο που η άτυπη αυτή έρευνα αγοράς αναφέρεται ότι διεξήχθη τηλεφωνικά και δεν μας έχει προσκομιστεί κάποιο σχετικό γραπτό (έγγραφο) ή έστω άτυπο email Πρόσκλησης όπου να περιγράφεται αναλυτικά το έργο, η REPOSITION STRATEGY κάνει την προσφορά περιγράφοντας αναλυτικά όλα τα επί μέρους χαρακτηριστικά του έργου, αναφέροντας μάλιστα το ωράριο λειτουργίας του call center και τα άτομα

που θα απασχολούνται σε αυτό, καθώς και το χρόνο απασχόλησης. Αυτή ακριβώς η περιγραφή του έργου θα αποτυπωθεί copy-paste στη σύμβαση που θα συναφθεί αργότερα, στις 31/8/2020, μεταξύ του ΕΔΥΤΕ και της REPOSITION STRATEGY.

Η έρευνα αγοράς και οι άτυπες αυτές προσφορές, δε μνημονεύονται σε κανένα άλλο έγγραφο ή πρακτικό συνεδρίασης, κατά τη διαδικασία ανάθεσης και συμβασιοποίησης του έργου στη συνέχεια.

Από τις 3 προσφορές, η οικονομικά χαμηλότερη, με μεγάλη ποσοστιαία διαφορά από τις άλλες, ήταν της REPOSITION STRATEGY, 30.000 ευρώ ανά μήνα, πλέον ΦΠΑ, έναντι 49.500 και 55.440 ευρώ των άλλων δυο.

Στις 8/7/2020, ξαφνικά εμφανίζεται για πρώτη φορά ο ΕΔΥΤΕ να ασχολείται με το έργο εκδίδοντας σχετικό Πρωτογενές αίτημα (Α.Π. 7662) με την αιτιολογία ότι «η ΕΔΥΤΕ έχει αναλάβει την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR», χωρίς να μνημονεύεται βάση ποιου εγγράφου την έχει αναλάβει. Ορίζεται ως ανώτατο όριο τα 30.000 ευρώ ανά μήνα, πλέον ΦΠΑ, ποσό που εμφανίζεται πως είχε δώσει άτυπα στο Υπουργείο η REPOSITION STRATEGY στην προαναφερθείσα Προσφορά της. Ορίζεται διάρκεια 2 μηνών, με σύνολο ανώτατης δαπάνης 60.000 ευρώ.

Όπως αναφέρεται στην προηγούμενη ενότητα, ο κ. Κόλλιας επικαλείται κάποιο έγγραφο με ημερομηνία 7/7/2020, με το οποίο ισχυρίζεται ότι το Υπουργείο ζητά από το ΕΔΥΤΕ να υλοποιήσει το έργο και ότι ήταν η πρώτη φορά που ο ΕΔΥΤΕ μαθαίνει για αυτό. Στο έγγραφο που επικαλείται ο κ. Κόλλιας, το οποίο, ούτε προσκομίστηκε στην Επιτροπή, ούτε αναρτήθηκε στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ, ισχυρίζεται ότι ο Διευθυντής του Υπουργού κ. Χαμπίδης ζητά από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο του ΕΔΥΤΕ κ. Σωτηρόπουλο να κάνει όλες τις διαδικασίες για την ανάθεση του έργου. Η μοναδική μνεία ενός τέτοιου πιθανού «εγγράφου», βρίσκεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ' (περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων) της μετέπειτα συναφθείσας σύμβασης, όπου λαμβάνεται υπόψη μεταξύ άλλων: «Η από 07/07/2020 με αρ. πρωτ. 7645 **επιστολή** του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ με θέμα: Υποβολή Αιτήματος Υλοποίησης Δράσεων στο Πλαίσιο του Τεχνικού Δελτίου με τίτλο «Επιχορήγηση της ΕΔΥΤΕ Α.Ε. για το έργο σχεδιασμός και Ανάπτυξη Ψηφιακών Υπηρεσιών της ΕΔΥΤΕ Α.Ε. και Υποστήριξη Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης». **Αν όντως είναι αυτό,**

χαρακτηρίζεται ως μια απλή επιστολή και όχι επίσημο έγγραφο. Σε κάθε περίπτωση, δεν δόθηκε δυνατότητα στην Επιτροπή να διακριβώσει τι ακριβώς αναφέρεται στο όποιο πρωτοκολλημένο γραπτό, αν υφίσταται, με το οποίο το Υπουργείο ζητά από το ΕΔΥΤΕ να διενεργήσει τις διαδικασίες ανάθεσης του έργου.

Στις 10/7/2020, σε συνεδρίαση του ΔΣ του, ο ΕΔΥΤΕ συζητά το θέμα έπειτα από εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου του κ. Σωτηρόπουλου. Το απόσπασμα Πρακτικού Νο 533 της συνεδρίασης της 10/7/2020, σχετικά με το εν λόγω Θέμα 4 αναφέρει:

«Στην Αθήνα σήμερα την 10η Ιουλίου 2020 και ώρα 14:00 συνεδρίασε το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΔΥΤΕ Α.Ε., μέσω τηλεδιάσκεψης.

Παρόντες: Στέφανος Κόλλιας, Πρόεδρος Αθανάσιος Κακαρούνας, Αναπληρωτής Πρόεδρος Αριστείδης Σωτηρόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος Κωνσταντίνος Τζαμαλούκας, Μέλος Αθηνά Βακάλη, Μέλος Κωνσταντίνος Αλκέτας Ουγγρίνης Θεώνη Αλαμπάση, Μέλος Αικατερίνη Πραματάρη, Μέλος Ζήνων Μούσμουλας, Μέλος Παρίστανται επίσης: Παναγιώτα Πολύζου, Δικηγόρος Διοικητικού Συμβουλίου Δήμητρα Σταθοπούλου, Γραμματέας Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο, ευρισκόμενο σε απαρτία νόμιμα συνεδριάζει, συζητά και λαμβάνει αποφάσεις επί των παρακάτω θεμάτων:

Θέμα 4: Έγκριση της διαδικασίας «απευθείας ανάθεσης» του έργου «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR» στο πλαίσιο της έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης προς τους εποπτευόμενους φορείς του, σύμφωνα με τις από 11/03/2020 (ΦΕΚ 55/Α'/11.03.2020) και 20/03/2020 (ΦΕΚ 68/Α/20.03.2020) Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου (Π.Ν.Π.)

Ο Διευθύνων Σύμβουλος ενημερώνει το Σώμα, ότι στο πλαίσιο των νέων αναγκών που προκύπτουν από την τρέχουσα πανδημία του «CoVID-19», λόγω του κατεπείγοντος, δίνεται η δυνατότητα στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και στους εποπτευόμενους από αυτό φορείς, μεταξύ των οποίων και η ΕΔΥΤΕ ΑΕ, να

συνάψει συμβάσεις προμηθειών και παροχής υπηρεσιών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προσφάτως θεσπισθείσα Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ 68/Α/20.03.2020) στο άρθρο 34, όπου ορίζεται ότι: «... το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και οι εποπτευόμενοι φορείς του δύνανται, κατά παρέκκλιση όλων των κείμενων εθνικών διατάξεων περί δημοσίων συμβάσεων, να προσφεύγουν στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών και παροχής υπηρεσιών με αντικείμενα ενδεικτικά τη συντήρηση υφιστάμενων κρίσιμων πληροφοριακών συστημάτων του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν. 3979/2011 (Α' 138), την ανάπτυξη νέων μέσων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), την ανάπτυξη και συντήρηση ιστοσελίδων, την παροχή υπηρεσιών πληροφορικής, τα έργα πληροφορικής, για τους ως άνω σκοπούς και ιδιαίτερα τη συνέχιση της εύρυθμης και απρόσκοπτης λειτουργίας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των εποπτευόμενων φορέων του, την παροχή υπηρεσιών φύλαξης, καθαριότητας και απολύμανσης των κτιρίων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των εποπτευόμενων φορέων του και την προμήθεια των σχετικών υλικών, καθώς και την προμήθεια φορητών υπολογιστών, σχετικών ηλεκτρονικών συσκευών και του απαραίτητου λογισμικού για την επίτευξη της εξ αποστάσεως παροχής εργασίας των υπαλλήλων και την παροχή υπηρεσιών για την εγκατάσταση και λειτουργία τους». Στο πλαίσιο αντιμετώπισης της τρέχουσας πανδημίας του COVID-19 (Κορωνοϊός), η ΕΔΥΤΕ έχει αναλάβει την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR για την διαχείριση προβλημάτων και ερωτημάτων των πολιτών που προκύπτουν από τη συμπλήρωση της φόρμας εντοπισμού επιβατών που φθάνουν στη χώρα με όλα τα διαφορετικά μέσα, αεροπορικώς, ακτοπλοϊκώς και οδικώς στο πλαίσιο των διατάξεων περί Covid19. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΔΥΤΕ Α.Ε. έχει αναλάβει την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR για τη διαχείριση προβλημάτων και ερωτημάτων των πολιτών. Οι εν λόγω υπηρεσίες, όπως αυτές περιγράφονται στη συνέχεια, θα παρέχονται από τον Ανάδοχο στον οποίο θα ανατεθούν, καθημερινά από Δευτέρα έως και Παρασκευής από ώρα 9.00 πμ - 21.00 μμ, από είκοσι (20) άτομα, εξάωρης απασχόλησης εκάστου, για την κάλυψη της ημερήσιας παροχής των εν λόγω υπηρεσιών από τον Ανάδοχο.

Συγκεκριμένα, οι υπηρεσίες που θα παράσχει ο Ανάδοχος περιλαμβάνουν τα ακόλουθα: • Ανάπτυξη προκαθορισμένων τυποποιημένων σεναρίων ανταπόκρισης, με βάση τα οποία θα γίνεται η διαχείριση των τηλεφωνικών ερωτημάτων - προβλημάτων. • Καταγραφή και ταξινόμηση των ερωτημάτων - προβλημάτων καθώς και των στοιχείων των καλούντων σε εφαρμογή CRM βάσει των υποδείξεων του Υπουργείου. • Σύνταξη και υποβολή μέσω email, στον αρμόδιο υπάλληλο του Υπουργείου, ημερησίων αναφορών που θα περιλαμβάνουν ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία για την ολοκληρωμένη διαχείριση των θεμάτων από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου. Επιπλέον: • Προώθηση των ερωτήσεων των πολιτών που δεν είναι δυνατόν να απαντηθούν από τους τηλεφωνητές στην εφαρμογή Συχνές Ερωτήσεις (Frequently Asked Questions – FAQ). • Χρήση Interactive Voice Response (IVR) κατά τις ώρες μη λειτουργίας της γραμμής με ηχογραφημένα μηνύματα. • Συλλογή, επεξεργασία και διάθεση ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων των τηλεφωνικών κλήσεων. Τελικός στόχος της ανάθεσης υπηρεσιών είναι να αποκομίσει τα ακόλουθα οφέλη: • Αποσυμφόρηση του προσωπικού του υπουργείου από ερωτήματα πολιτών και αύξηση της παραγωγικότητάς τους. • Άμεση και έγκυρη ενημέρωση των πολιτών. • Αποφυγή πολύωρης ταλαιπωρίας των πολιτών. • Εξοικονόμηση παραγωγικού χρόνου εργασίας υπαλλήλων του Υπουργείου.

Η σύμβαση θα έχει συνολική διάρκεια δυο (2) μηνών από την κατάρτιση και υπογραφή της. προϋπολογισμός για την υλοποίηση του έργου ανέρχεται στο ποσό των εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000€), κατανεμημένο σε τριάντα χιλιάδες ευρώ (30.000€) ανά μήνα, πλέον ΦΠΑ.

Η εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», που εδρεύει στη Δάφνη, στην οδό Ισμήνης 10, ΤΚ 17237, εξειδικεύεται στον χώρο της έρευνας, του marketing και της επικοινωνίας, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, με βασικό γνώμονα την παροχή υπηρεσιών επικοινωνιακής στρατηγικής, συμβάλλοντας στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας και συγκριτικού πλεονεκτήματος για τους πελάτες της. Έχοντας μεγάλη εμπειρία μέσα από την υλοποίηση αντίστοιχων έργων σε μεγάλους Οργανισμούς, Δήμους κ.α, όπως η έρευνα κοινής γνώμης σε πολλούς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, διαθέτει όλα τα τυπικά και ουσιαστικά

προσόντα για να αναλάβει την υλοποίηση του έργου. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα εξής σχετικά έργα που έχουν υλοποιήσει:

ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ - ΓΡΑΜΜΗ ΔΗΜΟΤΗ Αντικείμενο της υπηρεσίας αποτελεί η τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του Δήμου Αμαρουσίου για την παραλαβή και διαχείριση αιτημάτων, προβλημάτων και ερωτημάτων των Δημοτών που άπτονται των αρμοδιοτήτων του Δήμου.

ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΑΦΩΝ - ΓΡΑΜΜΗ ΔΗΜΟΤΗ Αντικείμενο της υπηρεσίας αποτελεί η τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του Δήμου ΑΓΡΑΦΩΝ για την παραλαβή και διαχείριση αιτημάτων, προβλημάτων και ερωτημάτων των Δημοτών που άπτονται των αρμοδιοτήτων του Δήμου.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ Ενοικίαση εξοπλισμού call center 20 θέσεων εργασίας.

Στο πλαίσιο της ανάγκης που έχει προκύψει για την άμεση τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR για την διαχείριση προβλημάτων και ερωτημάτων που προκύπτουν από τη συμπλήρωση της φόρμας εντοπισμού επιβατών που φθάνουν στη χώρα λόγω της έκτακτης ανάγκης που βιώνουμε εξαιτίας της ταχείας εξάπλωσης του ιού CoVID-19, είναι επιτακτική ανάγκη η άμεση έναρξη λειτουργίας της Τηλεπικοινωνιακής Υποστήριξης του TRAVEL.GOV.GR. **Ως εκ τούτου σε συνεργασία με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης επιλέγηκε να παρέχει υπηρεσίες για χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών η συγκεκριμένη εταιρία που έχει εμπειρία στο αντικείμενο και μπορούσε άμεσα να ξεκινήσει να παρέχει υπηρεσίες. Στα πλαίσια αυτά έχει ήδη ξεκινήσει η συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και της εταιρείας «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ» για την παροχή τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης του TRAVEL.GOV.GR.**

Ο Διευθύνων Σύμβουλος εισηγείται στο Σώμα:

1. **Την έγκριση, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34 της από 20.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (68/Α/20.03.2020), της παραπάνω απευθείας ανάθεσης του έργου «ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR» προς την εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», μέγιστου προϋπολογισμού ύψους εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000€) πλέον ΦΠΑ.**

2. Την έγκριση παροχής εξουσιοδότησης προς τον ίδιο για τη διεκπεραίωση όλων των αναγκαίων ενεργειών για την ως άνω ανάθεση και την υπογραφή της σχετικής σύμβασης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο ομόφωνα:

1. **Εγκρίνει**, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34 της από 20.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (68/Α/20.03.2020), την παραπάνω απευθείας ανάθεση του έργου «**ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR**» προς την εταιρεία «**REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ**», μέγιστου προϋπολογισμού ύψους εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000€) πλέον ΦΠΑ.

2. Παρέχει εξουσιοδότηση προς τον Διευθύνοντα Σύμβουλο της ΕΔΥΤΕ Α.Ε. για τη διεκπεραίωση όλων των αναγκαίων ενεργειών για την ως άνω ανάθεση και την υπογραφή της σχετικής σύμβασης.

Ακριβές Απόσπασμα Πρακτικού Νο 533 του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας

Αθήνα, 13/07/2020

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΔΥΤΕ ΑΕ Καθ. Στέφανος Κόλλιας»

Στη συνέχεια, στις 17/7/2020, εκδίδεται (Α.Π. 7947) η έγκριση του πρωτογενούς αιτήματος και απόφαση ανάληψης υποχρέωσης από τον διατάκτη Διευθύνοντα Σύμβουλο κ. Σωτηρόπουλο.

Στις 23/7/2020, εκδίδεται (Α.Π. 8081/ΑΣ) Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος από το ΕΔΥΤΕ με αποδέκτη τη REPOSITION STRATEGY για υποβολή προσφοράς στο πλαίσιο των αναγκών του έργου «Τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR».

Στις 28/7/2020, η REPOSITION STRATEGY απαντά στην Πρόσκληση του ΕΔΥΤΕ (Α.Π. εισερχομένων ΕΔΥΤΕ: 8157) δίνοντας προσφορά 30.000 ευρώ ανά μήνα, πλέον ΦΠΑ, για 2 μήνες, σύνολο 60.000 ευρώ.

Στις 27/8/2020, εκδίδεται (Α.Π. 9205/ΑΣ) από το ΕΔΥΤΕ η Απόφαση ορισμού Επιτροπής Παραλαβής – Παρακολούθησης της σύμβασης του έργου «Τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR», **πριν συναφθεί η σύμβαση.**

Στις 31/8/2020, εκδίδεται (Α.Π. 9245/ΑΣ) από το ΕΔΥΤΕ και απευθύνεται στη REPOSITION STRATEGY, η Αποδοχή της προσφοράς της.

Στις 31/8/2020, υπογράφεται η σύμβαση (Α.Π. 9248) μεταξύ της αναθέτουσας αρχής ΕΔΥΤΕ και της αναδόχου REPOSITION STRATEGY. Παρόλο που η αναθέτουσα Αρχή είναι το ΕΔΥΤΕ, στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β' της σύμβασης που περιέχει την έγγραφη οικονομική προσφορά της REPOSITION STRATEGY και όπου γίνεται εκ μέρους της αναλυτική περιγραφή των παρεχόμενων υπηρεσιών, **αναφέρεται στην παροχή υπηρεσιών και υποβολή ημερήσιων αναφορών προς το Υπουργείο και όχι προς το ΕΔΥΤΕ!** (βλ. σελ. 49, 54, 55 και 61)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Από όλα τα παραπάνω και τη χρονική αλληλουχία γεγονότων και εγγράφων, προκύπτει μια διαδικασία τελείως εξωθεσμική και με σωρεία παρατυπιών. Συγκεκριμένα, το Υπουργείο είναι ο φορέας που φέρεται να αποφασίζει για τη σκοπιμότητα ανάθεσης του έργου σε ανάδοχο εταιρεία και παίρνει άτυπα και με άγνωστο τρόπο 3 προσφορές, χωρίς όμως να είναι η αναθέτουσα Αρχή. Στη συνέχεια, φέρεται να ζητά, με άγνωστο τρόπο, από το ΕΔΥΤΕ να κάνει όλες τις διαδικασίες για την ανάθεση του έργου, δηλαδή να γίνει αυτό η αναθέτουσα Αρχή. Το ΔΣ του ΕΔΥΤΕ, ύστερα από εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου του, λαμβάνει ομόφωνη απόφαση έγκρισης της απευθείας ανάθεσης του έργου προς την REPOSITION STRATEGY, καθώς και την παροχή εξουσιοδότησης προς τον Διευθύνοντα Σύμβουλο για τη διεκπεραίωση όλων των αναγκαίων ενεργειών για την ως άνω ανάθεση και την υπογραφή της σχετικής σύμβασης. Στην απόφαση αυτή, δε μνημονεύεται πουθενά η ύπαρξη προσφορών, βάσει των οποίων να κατέληξε στην επιλογή της REPOSITION STRATEGY. Μνημονεύονται, όμως, τα εξής εξωφρενικά: 1^ον ότι η REPOSITION STRATEGY επιλέγηκε σε συνεργασία με το Υπουργείο, χωρίς αυτό να δικαιούται να εμπλακεί καθότι δεν είναι η αναθέτουσα

Αρχή και 2^ον ότι έχει ήδη ξεκινήσει η συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και της REPOSITION STRATEGY για την παροχή τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης του TRAVEL.GOV.GR, δηλαδή την υλοποίηση του έργου. Τη στιγμή, λοιπόν, που η αναθέτουσα Αρχή του ΕΔΥΤΕ αποφασίζει την απευθείας ανάθεση στη REPOSITION STRATEGY, γεγονός που γίνεται αργότερα πραγματικότητα με την υπογραφή σύμβασης, η ανάδοχος αυτή εταιρεία συνεργάζεται ήδη με το Υπουργείο, χωρίς να υπάρχει καμία σχετική σύμβαση! Οι εξόφθαλμες παρατυπίες συνεχίζονται, όταν η αναθέτουσα Αρχή του ΕΔΥΤΕ ζητά σε μεταγενέστερο χρόνο, στις 23/7/2020, εγγράφως από τη REPOSITION STRATEGY να στείλει προσφορά και στη συνέχεια, στις 31/8/2020, την κάνει εγγράφως αποδεκτή, δηλαδή σε ημερομηνίες που είχε ήδη λάβει την απόφαση να της αναθέσει το έργο με συγκεκριμένο τίμημα και η REPOSITION STRATEGY ήδη συνεργαζόταν με το Υπουργείο για το συγκεκριμένο έργο.

Όπως προκύπτει από τα χαρακτηριστικά αποσπάσματα των Πρακτικών της συνεδρίασης της Επιτροπής της 15/12/2021 που παρατίθενται παρακάτω, ο μάρτυρας κ. Κόλλιας, Πρόεδρος του ΕΔΥΤΕ, δεν έδωσε καμία σαφή εξήγηση για το πλήθος των παραπάνω παρατυπιών και παράλογων γεγονότων. Επιπλέον, από την κατάθεσή του προκύπτει η εξής αντίφαση: Παρόλο που αναφέρει ότι το ΕΔΥΤΕ είναι ουσιαστικά ο φορέας που υποστηρίζει τεχνοκρατικά το Υπουργείο, αποτελεί τον μεγαλύτερο τεχνολογικό φορέα της χώρας και έχει τα εχέγγυα ότι γνωρίζει την αγορά, εντούτοις δεν προχώρησε ο ίδιος σε έρευνα αγοράς ως αναθέτουσα Αρχή, αλλά έμεινε στις προσφορές που του γνωστοποίησε το Υπουργείο. Με αυτό τον τρόπο, κατέστη τεχνηέντως μονόδρομος η απόφαση για απευθείας ανάθεση στη REPOSITION STRATEGY, καθότι ήταν η εταιρεία που είχε δώσει την οικονομικά χαμηλότερη προσφορά στην έρευνα που είχε ήδη κάνει το Υπουργείο. Θα περίμενε κανείς από το ΕΔΥΤΕ, ως έχον τη μεγαλύτερη τεχνογνωσία και όντας ανεξάρτητος από το Υπουργείο Οργανισμός, πέρα από τις προσφορές που πήρε έτοιμες από το Υπουργείο, να προχωρήσει σε περαιτέρω έρευνα αγοράς και όχι να αρκεστεί σε αυτές. Μην κάνοντας αυτό, αποδέχτηκε σιωπηρά το πόρισμα της έρευνας αγοράς που έκανε το Υπουργείο, που οδηγούσε νομοτελειακά στην ανάθεση του έργου συγκεκριμένα στη REPOSITION STRATEGY.

Συνεπώς, το πλήθος των παρατυπιών, το συνεχές πρωθύστερο των διαδικασιών που ακολουθήθηκαν, η αποδοχή από το ΕΔΥΤΕ του πορίσματος έρευνας αγοράς που έκανε, όχι το ίδιο ως αναθέτουσα Αρχή, αλλά το Υπουργείο, η «ομολογία» του ΔΣ του ΕΔΥΤΕ ότι η REPOSITION STRATEGY συνεργάζεται με το Υπουργείο για την παροχή τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης του TRAVEL.GOV.GR, καθώς και η αναφορά του Υπουργείου ως αν ήταν η αναθέτουσα Αρχή στο κείμενο της έγγραφης προσφοράς της REPOSITION STRATEGY που συμπεριλήφθηκε ως ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β' της σύμβασης με το ΕΔΥΤΕ, αποτελούν ισχυρότατες ενδείξεις ότι το ΕΔΥΤΕ ενήργησε ως απλός εκτελεστής των αποφάσεων που είχε ήδη λάβει το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, δηλαδή της ανάθεσης του έργου στη REPOSITION STRATEGY, με την οποία είχε συμφωνηθεί και ετοιμαστεί η συνεργασία πριν ακόμα η αναθέτουσα Αρχή του ΕΔΥΤΕ κληθεί να διεκπεραιώσει τις διαδικασίες.

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 15/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- ΣΕΛ. 6

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): [...] Ήθελα να σας πω ότι η ΕΔΥΤΕ είναι ο μεγαλύτερος τεχνολογικός φορέας της χώρας. Έχει ιδρυθεί το 1998. Από το 1998 μέχρι το 2019 η ΕΔΥΤΕ ήταν υπεύθυνη για τη γρήγορη δικτύωση, την παροχή υπηρεσιών σε όλους τους ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς φορείς της χώρας. Μέσα στο πλαίσιο αυτό η ΕΔΥΤΕ έχει αναπτύξει πέντε data centers, δηλαδή κέντρα δεδομένων, έχει τον Εθνικό Υπερυπολογιστή, παρέχει υπηρεσίες σε όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας. Επειδή ανήκε στο Υπουργείο Παιδείας και σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας, τα νοσοκομεία της χώρας αποθηκεύουν τα δεδομένα τους σε εμάς. Έχει τις υποδομές όπου βασίζονται πάρα πολλά πράγματα που γίνονταν όλα αυτά τα χρόνια στη χώρα μας. Έχει αναπτύξει υπηρεσίες, οι οποίες χρησιμοποιούνται από όλους τους φορείς. Πιθανόν να γνωρίζετε το e:Presence, το ΑΠΕΛΛΑ. Όλες οι διαδικασίες που χρησιμοποιούνται από τα ερευνητικά και

ακαδημαϊκά ιδρύματα, έχουν αναπτυχθεί από την ΕΔΥΤΕ. Δηλαδή, παρέχει υπηρεσίες που είναι ευσταθείς και υποστηρίζονται σε όλη αυτήν τη διάρκεια.

Οπότε ήθελα να σταματήσω εδώ με το γενικό και να σας πω λίγο τώρα τι έχει γίνει. Το 2019 με νομοθετική ρύθμιση, με Προεδρικό Διάταγμα η ΕΔΥΤΕ μεταφέρθηκε από το Υπουργείο Παιδείας στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, όπου πλέον εκτός από όλα τα άλλα που υπήρχαν και που συνεχίζονται να γίνονται, ανέλαβε και σαν τεχνικός σύμβουλος το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

- ΣΕΛ. 8

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): [...] Είμαστε ένας εποπτευόμενος φορέας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, όπως είναι η Κοινωνία της Πληροφορίας ΑΕ, όπως είναι η ΗΔΙΚΑ. Αυτοί οι φορείς βοηθούν το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης να υλοποιήσει έργα του ψηφιακού μετασχηματισμού της χώρας. Αυτός είναι και ο ρόλος της ΕΔΥΤΕ σε σχέση με το Υπουργείο. Είμαστε ένας ανεξάρτητος οργανισμός. Ελεγχόμεθα από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Υποκείμεθα αυτόνομα σε έλεγχο. Οπότε είμαστε αυτόνομος οργανισμός, αλλά που συνεργαζόμαστε στενά με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. [...]

Εμείς εξετάζουμε αν μπορούμε να τα κάνουμε μόνοι μας. Οπότε κάποια από αυτά τα υλοποιούμε μόνοι μας -και μεγάλο αριθμό έχουν υλοποιήσει μόνοι μας- και κάποια τα αναθέτουμε, όπως σας είπα, με βάση το δίκτυο συνεργατών, την εμπειρία της αγοράς που έχουμε αυτά τα χρόνια τα τεχνολογικά, σε επιμέρους φορείς.

- ΣΕΛ. 12-13

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): [...] Την 1 Ιουλίου, λοιπόν, ανοίγει το PLF. Το Υπουργείο το παρακολουθεί αυτό. Βλέπει ότι αρχίζουν και υπάρχουν πάρα πολλά τηλεφωνήματα –και θα σας δώσω στοιχεία για να καταλάβετε το μέγεθος των τηλεφωνημάτων- για το πώς θα συμπληρώσει κανείς το PLF. Πραγματικά, άμα το έχετε κάνει θα δείτε ότι υπάρχουν κάποια θέματα που πραγματικά, όπως σε οποιοδήποτε σύστημα επικοινωνίας ανθρώπου-μηχανής, χρειάζεται υποστήριξη.

Η κλασική υποστήριξη τεχνικά γίνεται με κάποιο μηχανισμό call center. [...]

Το Υπουργείο, λοιπόν, βλέπει αυτόν τον όγκο πια των τηλεφωνημάτων, μιλάμε τώρα για αρχές Ιουλίου, και αμέσως καταλαβαίνει ότι δεν μπορεί να το κάνει μόνο –θα αρχίσει, βέβαια, να το κάνει- και γι' αυτό απευθύνεται πλέον στην αγορά. Κάνει μια νομίζω άτυπη έρευνα αγοράς το Υπουργείο στη διάρκεια αυτή και παίρνει, απ' ό,τι έφτασε μετά σε μας, δυο-τρεις προσφορές από εταιρείες του χώρου οι οποίες διαθέτουν call center. Και παίρνει αυτές τις τρεις προσφορές. Αυτό, λοιπόν, γίνεται στην αρχή Ιουλίου αμέσως με την έναρξη του PLF. [...]

Όπως είπαμε, η ΕΔΥΤΕ είναι ο φορέας ο οποίος υλοποιεί τις στρατηγικές επιλογές του Υπουργείου στην πράξη. Οπότε, απευθύνεται πλέον το Υπουργείο σε εμάς και μας λέει ότι κοιτάξε θέλω να υλοποιήσω αυτό, βοηθήστε με να το κάνω. Λίγο πολύ αυτή είναι η διαδικασία που ακολουθούμε. Δηλαδή, η επικοινωνία μας με το Υπουργείο είναι formal, δηλαδή είναι τυπική. Δεν έχουμε ότι μου είπε εμένα κάτι κλπ. Έρχονται, στον διευθύνοντα σύμβουλο φτάνουν τελικά, τα θέματα τα οποία το Υπουργείο μας ζητάει να επιλύσουμε.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ Άρα, λοιπόν, ανέλαβε η REPOSITION STRATEGY, αν υλοποιήθηκε καλώς, αν παραλάβετε...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Επειδή με ρωτήσατε, σας έκοψα, δεν σας απάντησα ότι εγώ προφανώς δεν ήξερα τίποτα για το θέμα ποιος ήταν ο ιδιοκτήτης της REPOSITION STRATEGY, αν είχε άλλη εταιρεία. Εγώ το έμαθα προσωπικά από την Εξεταστική. Είναι προφανές ότι δεν μπορούσα να το ξέρω, ποτέ στη ζωή μου δεν έχει ασχοληθεί με κάτι παραπάνω.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αφού κάνατε διοικητικό συμβούλιο στις 10 Ιουλίου και κάνατε ανάθεση το έργο στην Reposition Strategy, αμέσως μετά από λίγες ημέρες την προσκαλείτε σε εκδήλωση ενδιαφέροντος στις 23 Ιουλίου και εκείνη σας απαντά με προσφορά. Μπορείτε να μου απαντήσετε γιατί σας έκανε πάλι προσφορά όταν ήδη είχε πάρει το έργο;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Δεν τις έχω ανάγκη να τις αναφέρω. Εάν δείτε την απόφαση που είχαμε βγάλει εκεί, η οποία προφανώς μου δόθηκε ως εισήγηση από την υπηρεσία και τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, λέει ότι ήδη έχει γίνει μια συνεργασία του Υπουργείου με αυτές τις εταιρείες. Άρα...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Του Υπουργείου.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Του Υπουργείου, ναι.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Εγώ μιλάω για το Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΔΥΤΕ. Είχαν λάβει γνώση για τις υπόλοιπες προσφορές;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Δεν με ακούτε τι σας λέω; Μνημονεύεται στην απόφασή μας ότι ήδη έχει αρχίσει μια διαδικασία, που έγινε μια συνεργασία. Δεν αναφέρεται συγκεκριμένα για τις προσφορές, γιατί αφενός δεν ήταν αναγκαίο, αλλά είναι κάτι παραπάνω. Εμείς σαν ΕΔΥΤΕ, η εταιρεία μας αποφασίζει, αφού έλεγξε - όπως σας είπα- κατά πόσο ο προϋπολογισμός ήταν σωστός, κατά πόσο η εταιρεία...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Μάλιστα. Άρα, δεν έγιναν προσφορές.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ήταν άτυπες.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Λέτε, δηλαδή, ότι μαζί με το Υπουργείο αποφασίσατε ότι η Reposition Strategy θα πάρει το έργο των 270.000 ευρώ; Εδώ συνιστά άμεση - αποδεικνύεται από το ίδιο το πρακτικό- παρέμβαση του Υπουργείου εντελώς παράτυπα, γιατί δεν είναι αναθέτουσα αρχή. Με ποιο νόμο έγινε αυτό; Με ποια διαδικασία;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το Υπουργείο, όπως σας το εξήγησα αναλυτικά πιο πριν, είχε αρχίσει τη διαδικασία και έκανε αυτήν την προεργασία.
[..]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Άρα, εγώ κατάλαβα ότι το Υπουργείο έκανε την προεργασία, διάλεξε... Άρα, διάλεξε ο Υπουργός την Reposition Strategy... Εδώ λέει ρητά: «Στα πλαίσια αυτά έχει ήδη ξεκινήσει η συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και της εταιρείας». Έχει ήδη ξεκινήσει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ναι, ναι. Άρα, υπάρχει μια συνεργασία που έχει αρχίσει. Το Υπουργείο μίλησε. Έδωσε το πρόβλημα στις τρεις εταιρείες, όχι μόνο στην Repository. Και προφανώς έδωσε ότι αυτή είναι η φτηνότερη. Αυτό μας έδωσε. Άρα, είχε αρχίσει η συνεργασία.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...] Η συνεργασία του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης φαίνεται και ξεκάθαρα προκύπτει ότι ήδη είχε αποφασιστεί η συνεργασία με τη συγκεκριμένη εταιρεία και οι υπόλοιπες προσφορές είτε δεν υπήρχαν και εμφανίστηκαν μετά είτε απλά δεν έλαβαν γνώση και αποκρύφθηκαν στοιχεία, προκειμένου να καταλήξει σε αυτήν την εταιρεία.

- Σελ.29

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Θέλω να μου διευκρινίσετε ευθέως, ευθύς εξαρχής και σαφώς και ρητά ποια είναι η αναθέτουσα αρχή. Εσείς ως ΕΔΥΤΕ ή το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ρητά σας το λέω είναι η ΕΔΥΤΕ για όλες τις συμβάσεις που κάναμε και τις τρεις Συμβάσεις και για τις οποίες είναι υπεύθυνη η ΕΔΥΤΕ είμαστε εμείς, προφανώς.

- Σελ.31-34

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...]

Εδώ ερχόμαστε σε ένα ερώτημα το οποίο προκύπτει αδήριτα από το εξής, όταν ζητήσαμε τα έγγραφα, οι δύο εισηγητές, κύριος της Πλειοψηφίας και της Μειοψηφίας, η κ. Παπακώστα και ο κ. Ραγκούσης, να διαβιβαστούν όλα τα έγγραφα από το ΕΔΥΤΕ και γενικά από τη Σύμβαση με τη REPOSITION STRATEGY με την Ελληνική Δημοκρατία, υπήρξε ένα διαβιβαστικό το οποίο είναι δικό σας –μάλλον συγγνώμη- προς τον Πρόεδρο της Εξεταστικής από τον Υπουργό Επικρατείας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης κ. Πιερρακάκη.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Τι ημερομηνία;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Λίγες μέρες νωρίτερα, 6 Δεκεμβρίου του 2021.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σωστά.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Σε απάντηση στο ανωτέρω σχετικό από τα ζητηθέντα του αιτήματος του κ. Ραγκούση και του υπ' αριθμόν τάδε 24/11/2021 αιτήματος κυρία Παπακώστα, σας διαβάζουμε συνημμένως το υπ' αριθμόν τάδε έγγραφο του

Προέδρου της ΕΔΥΤΕ μετά το συνημμένο του που αφορούν τις συμβάσεις μεταξύ της ΕΔΥΤΕ και της εταιρείας Reposition Strategy, σωστά;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σωστά, σωστά.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Μπορείτε να μου πείτε πώς σε αυτά τα συνημμένα συμπεριλαμβάνονταν οι τρεις προσφορές από τη στιγμή που εσείς δεν είχατε γνώση για τις προσφορές;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, αυτό δεν είναι σωστό.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Γιατί και οι τρεις προσφορές, κύριε μάρτυρα –και αυτή στις 2 Ιουλίου action to work αφορά και απευθύνεται στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και θα την καταθέσω στα Πρακτικά και αυτήν της Reposition Strategy που εν τέλει επελέγη, στις 2 Ιουλίου και αυτή, αλλά και αυτή στις 3 Ιουλίου από τη Mediate1- απευθύνονται στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Κατόπιν των παραπάνω, σας ρωτώ ευθέως: Μπορείτε να μου πείτε πώς ενώ εσείς είστε η αναθέτουσα αρχή, την έρευνα αγοράς την έκανε το Υπουργείο;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Δεν σας το απάντησα;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Όχι, δεν μου το απαντήσατε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ωραία, να σας το ξαναπώ.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Για πείτε μου.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Νομίζω ότι σας είπα το πρόβλημα με το PLF που το Υπουργείο άρχισε να λύνει με ίδια μέσα. Στο πλαίσιο αυτό το Υπουργείο μάζεψε τρεις προσφορές για να δει τι κοστίζει, αν υπάρχει αγορά. Αυτό το έκανε το Υπουργείο, δεν το έκανα εγώ. Δεν το κάναμε εμείς. Το Υπουργείο, λοιπόν, στις 7 Ιουλίου μας στέλνει το αίτημα για να υλοποιήσουμε την υπηρεσία και παράλληλα μας γνωστοποιεί ότι έχει κάνει αυτά τα πράγματα, αυτήν την προεργασία. Αυτό είναι όλο. Εμείς δεν χρειάστηκε να κάνουμε κάτι παραπάνω.

- Σελ.39-40

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το θέμα φτάνει στην ΕΔΥΤΕ στις 7 Ιουλίου. [...] Εμείς σαν ΕΔΥΤΕ δεν έχουμε γνώση καν του θέματος μέχρι τις 7 Ιουλίου. Το Υπουργείο προσπάθησε να λύσει το πρόβλημά του, είδε ότι δεν μπορούσε με ίδια μέσα και μας το αναθέτει εμάς.

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Με ποιον τρόπο σας το ανέθεσε το Υπουργείο;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όπως γίνεται με όλα τα έργα με τα οποία επικοινωνεί το Υπουργείο με την ΕΔΥΤΕ.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Με ποιον τρόπο;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Από το γραφείο Υπουργού ή ανάλογα έρχεται ένα γράμμα, το οποίο γίνεται reference μέσα στη σύμβαση και το οποίο λέει «παρακαλώ, έχουμε αυτό το θέμα το στρατηγικό και θέλουμε να το υλοποιήσετε. Πείτε μας πώς θα το υλοποιήσετε». Η επικοινωνία με το Υπουργείο γίνεται έτσι.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αυτό το έγγραφο υπάρχει γιατί δεν το έχω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Φυσικά υπάρχει.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ποια ημερομηνία έχει αυτό το έγγραφο;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Έχει ημερομηνία 7 Ιουλίου, δεν σας είπα;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Το έγγραφο από το Υπουργείο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Με ημερομηνία 7 Ιουλίου έρχεται από τον κ. Χαμπίδη στον κ. Σωτηρόπουλο που είναι διευθύνων σύμβουλός μας.

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Άρα, δηλαδή, ο διευθυντής Υπουργού σας υπέδειξε να υλοποιήσετε ένα έργο...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, έτσι γίνεται σε όλα.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: ...όπου είχε πάρει εκείνος την προσφορά, αλλά αναθέτουσα αρχή είστε εσείς.

- Σελ.50-51

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...] Κύριε μάρτυρα, στο πρακτικό του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΔΥΤΕ της 10ης Ιουλίου αναφέρεται το εξής: «Ως εκ τούτου, σε συνεργασία με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης επιλέγηκε...»

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αναφέρεται το εξής: «...να παρέχει υπηρεσίες για χρονικό διάστημα δύο μηνών η συγκεκριμένη εταιρεία που είχε εμπειρία στο αντικείμενο και μπορούσε άμεσα να ξεκινήσει να παρέχει υπηρεσίες.». Τι αναφέρεται εδώ στο πρακτικό του Διοικητικού Συμβουλίου, κύριε μάρτυρα; Μας το εξηγείτε;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αυτό που είπατε πιο πριν.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Λέτε, δηλαδή, ότι μαζί με το Υπουργείο αποφασίσατε ότι η Reposition Strategy θα πάρει το έργο των 270.000 ευρώ; Εδώ συνιστά άμεση - αποδεικνύεται από το ίδιο το πρακτικό- παρέμβαση του Υπουργείου εντελώς παράτυπα, γιατί δεν είναι αναθέτουσα αρχή. Με ποιο νόμο έγινε αυτό; Με ποια διαδικασία;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Συγγνώμη, αλλά επειδή είμαι μηχανικός μου, επιτρέψτε μου να σας πω ότι υπάρχει μια λογική αλληλουχία των σκέψεων. Το Υπουργείο, όπως σας το εξήγησα αναλυτικά πιο πριν, είχε αρχίσει τη διαδικασία και έκανε αυτήν την προεργασία. Το Υπουργείο έθεσε το πρόβλημα. Μάλιστα, είχε ορίσει και μια ένδειξη, των quality analysis. Αφ' ης στιγμής, δηλαδή, πήρε προσφορές για δέκα θέσεις εργασίας, είχε κάνει μια πρώτη εκτίμηση ότι χρειάζονται για αυτή τη δουλειά δέκα θέσεις εργασίας. Άρα, έρχεται ένα στρατηγικό θέμα και μας λέει εμάς στην ΕΔΥΤΕ, «κοιτάξτε, αυτό θέλω να το υλοποιήσετε». Δεν βλέπετε, λοιπόν, ότι υπάρχει μια συνέχεια αυτών των δύο; Δεν είναι ότι μόνοι μας αποφασίσαμε ότι θα κάνουμε ένα έργο...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Άρα, εγώ κατάλαβα ότι το Υπουργείο έκανε την προεργασία, διάλεξε...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Τη στρατηγική και τους αρχικούς σχεδιασμούς...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Άρα, διάλεξε ο Υπουργός την Reposition Strategy...

[σ.σ.: ο μάρτυρας δεν τοποθετήθηκε επί της διαπίστωσης αυτής]

- Σελ.53-57

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...] Γράφεται στο πρακτικό: «Στα πλαίσια αυτά έχει ήδη ξεκινήσει η συνεργασία του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και της εταιρείας Reposition Strategy ΕΠΕ για την παροχή τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης στο «Travel.gov.gr.». Τι εννοεί η αναθέτουσα αρχή; Τι εννοεί ο ΕΔΥΤΕ; [...] εδώ στο ίδιο το πρακτικό λέει ότι έχει ήδη ξεκινήσει η συνεργασία του Υπουργείου με την Reposition Strategy και έρχεται εκ των υστέρων το Διοικητικό Συμβούλιο να κάνει την ανάθεση στην εταιρεία, για την οποία αγνοούσε τις τρεις προσφορές για τις οποίες είχε κάνει την έρευνα το Υπουργείο.

Και λέει εδώ: «Τι σημαίνει όταν ο ΕΔΥΤΕ ως αναθέτουσα αρχή λέει στο πρακτικό του ότι έχει ξεκινήσει η συνεργασία;».

Υπάρχει σύμβαση, κύριε μάρτυρα, του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης με τη Reposition Strategy πριν την ανάθεσή σας και δεν την έχουμε;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Να σας απαντήσω.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Παρακαλώ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Λοιπόν, αν θέλετε καλόπιστα να δείτε αυτό που σας λέω, νομίζω ότι μπορείτε να το καταλάβετε. Είχε αρχίσει αυτή η συνέργεια. Το Υπουργείο προσπάθησε με δικά του, με ίδια μέσα να λύσει το θέμα, δηλαδή να υποστηρίξει το PLF. Στο πλαίσιο αυτό καταλαβαίνει, βλέποντας τον τεράστιο όγκο των τηλεφωνημάτων, και ψάχνει την αγορά να δει αν υπάρχουν εταιρείες και πόσο κοστίζουν περίπου. Και παίρνει μια ιδέα. Οπότε έχει αρχίσει τη διαδικασία να την κοιτάει. Αυτό όμως, από εκεί και πέρα είναι άσχετο, αλλά είναι πραγματικότητα. Δηλαδή εμείς αναφερόμαστε σε αυτό. Τις τρεις προσφορές τις πήρα, σας το είπα, από το Υπουργείο, μου τις δώσανε. Τις είδα. Έχει γίνει λοιπόν μια προεργασία από το

Υπουργείο και είναι μια συνεργασία. Μίλησε με τις εταιρείες, τους είπε το πρόβλημα, οι εταιρείες του δώσανε, άρα έχει κάνει μια προεργασία γι' αυτό. Το καταλαβαίνετε;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ίσως...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Συγγνώμη. Εγώ καλόπιστα, αφού μου δόθηκε...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Εγώ κατάλαβα την προεργασία, αλλά δεν σας ρώτησα αυτό.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σε αυτό αναφέρεται.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Εδώ σας λέω ότι στο πρακτικό...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Στο πρακτικό αναφέρεται.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Όχι, όχι. Εδώ λέει ρητά: «Στα πλαίσια αυτά έχει ήδη ξεκινήσει η συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και της εταιρείας». Έχει ήδη ξεκινήσει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ναι, ναι.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Και λέω: Υπάρχει σύμβαση γι' αυτό; Ναι ή όχι;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι.

Απλώς, αν θέλετε, το ακούτε. Αν θέλετε, μπορείτε να μην το ακούσετε.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αν δεν υπάρχει σύμβαση...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κύριε Κάτση, να ολοκληρώνει την απάντηση ο μάρτυρας.

Συνεχίστε, κύριε μάρτυρα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Επαναλαμβάνω νομίζω για πολλοστή φορά ότι το Υπουργείο έχει αρχίσει μια προεργασία. Αυτό μας έγινε γνωστό στην εταιρεία, ότι «ξέρετε, εγώ έχω κάνει αυτό».

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Το ίδιο λέμε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Άρα, υπάρχει μια συνεργασία που έχει αρχίσει. Το Υπουργείο μίλησε. Έδωσε το πρόβλημα στις τρεις εταιρείες, όχι μόνο στην Repository. Και προφανώς έδωσε ότι αυτή είναι η φτηνότερη. Αυτό μας έδωσε. Άρα, είχε αρχίσει η συνεργασία. Δεν την πήρα εγώ τη Repository μόνος μου. Αυτό λέει εδώ πέρα, ότι ήταν μια συνεργασία που άρχισε, είχε αρχίσει κάπως η επικοινωνία. Άρα, εγώ έρχομαι απλώς και ελέγχω.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Πολύ σωστά. Αυτό ακριβώς σας είπα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, δεν υπάρχει πουθενά...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ότι είχατε ξεκινήσει τη συνεργασία...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Πώς είπατε;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ότι είχε ξεκινήσει το Υπουργείο συνεργασία...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, όχι, δεν μιλάμε...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Δεν λέτε αυτό;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Δεν ακούτε αυτά που λέω μάλλον.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ε, πώς δεν ακούμε; Πολύ καλά ακούμε.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Παραβιάζετε τη λογική μας, τα μάτια και τα αυτιά μας. Πολύ καλά ακούμε τι λέτε. Έχει ήδη ξεκινήσει η συνεργασία του Υπουργείου.

- Σελ.58-60

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...] Από το γεγονός ότι στο πρακτικό λέει ότι υπάρχει ήδη συνεργασία και έχει ξεκινήσει, δούλευε ήδη δηλαδή η εταιρεία...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, δεν δούλευε. Δεν δούλευε υλοποίηση. Δεν υπήρχε τέτοιο πράγμα. Δεν υπήρχε καμία υλοποίηση με την εταιρεία, καμία. Η συνεργασία, νομίζω ότι με λίγη καλή θέληση θα το καταλάβετε...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ποια συνεργασία είχε ξεκινήσει τότε; Ότι έστειλε προσφορά;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, το Υπουργείο όρισε το πρόβλημα. Συμφωνούμε; Δεν χρειάζεται να συμφωνήσετε, σας λέω εγώ. Το Υπουργείο όρισε το πρόβλημα. Το Υπουργείο όρισε λοιπόν ότι θέλω αυτό το πρόβλημα να λύσω. Για να το δω όμως αν υπάρχει, το Υπουργείο, προσπαθώ να το κάνω μόνος μου. Δεν μπορώ να το κάνω μόνος μου. Απευθύνομαι λοιπόν σε οικονομικούς φορείς να δω τι παίζει. Υπάρχει αγορά; Το κάνει το Υπουργείο αυτό. Παίρνει τις προσφορές, βλέπει ποιο είναι το μέγεθος, ποια είναι η προσφορά και από εκεί και πέρα λέει «Εγώ το βλέπω αυτό, συνεχίζω να το κάνω εκ των ενόντων με ίδια μέσα, συνεχίζω να απαντάω σε τηλέφωνα στο διάστημα αυτό, αλλά δίνω στην ΕΔΥΤΕ το αίτημα να υλοποιήσει ένα τέτοιο έργο, της αναθέτω ένα τέτοιο έργο. Προφανώς της λέω τι έχω κάνει μέχρι τότε. Αυτό εννοούσα.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Επιτρέψτε μου.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αν νομίζετε ότι...

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Μέσα το πρακτικό του διοικητικού συμβουλίου λέει ότι συνεργαζόταν ήδη με την εταιρεία.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σας είπα ποια είναι η συνεργασία. Σας είπα τι εννοούμε.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Να ολοκληρώσω.

Εδώ πέρα δηλαδή χωρίς σύμβαση, γιατί αυτό μας είπατε, ότι δεν υπήρχε σύμβαση, χωρίς σύμβαση μπαينوβγαίνει η εταιρεία...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, όχι.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: ...και έχει συνεργασία με το Υπουργείο για ένα έργο που πρόκειται να αναλάβει και που το Δ.Σ. της έγινε ανάθεση για τη συγκεκριμένη εταιρεία, τη Reposition Strategy. Δηλαδή ντε και καλά μια ειλημμένη απόφαση από το Υπουργείο να την υιοθετήσει το διοικητικό συμβούλιο της ΕΔΥΤΕ με απευθείας ανάθεση. Κάνω λάθος;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Συγγνώμη. Να σας απαντήσω. Εάν υπήρχε τέτοιο θέμα, εγώ θα είχα παραιτηθεί αμέσως. Ειλικρινά. Είμαι καθηγητής του Πολυτεχνείου τριάντα πέντε χρόνια. Έχω αντιμετωπίσει πάρα πολλά. Θα είχα παραιτηθεί αμέσως.

- Σελ.61

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Τουλάχιστον σε ό,τι με αφορά, εγώ πραγματικά δεν το έχω ξαναδεί. Είναι πρωτόγνωρες αυτές οι διαδικασίες. Συνεχίζω όμως. Στο παράρτημα της σύμβασης...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Να απαντήσω κάτι σε αυτό, ότι είναι πρωτόγνωρα; Κάνετε λάθος. Η υλοποίηση των έργων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης τα τελευταία δύο χρόνια γίνεται με αυτόν τον τρόπο. Δηλαδή το Υπουργείο έχει από κάτω του...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Α, υπάρχει μοτίβο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): ...τρεις φορές οι οποίοι υλοποιούν τα πράγματα. Δηλαδή ό,τι έχει βγει, ό,τι έχει γίνει στην Ελλάδα...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Δηλαδή κάνει την έρευνα το Υπουργείο, σας στέλνει ο διευθυντής του Υπουργού «κάντε το τάδε έργο και να το πάρει η τάδε εταιρεία»;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι. Μα, δεν με ακούτε.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Γιατί αυτό έγινε εδώ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Δε με ακούτε.

- Σελ.62-64

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Στο παράρτημα της σύμβασης που υπογράφηκε 31/8/2020...

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Στο παράρτημα αναφέρεται ότι ο ανάδοχος θα υποβάλλει ημερήσιες αναφορές που θα περιλαμβάνουν ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία πάλι στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Γιατί όχι στον ΕΔΥΤΕ, κύριε μάρτυρα; Αυτός δεν είναι η αναθέτουσα αρχή; Αυτός δεν ελέγχει το έργο; Αυτός δεν συστήνει την επιτροπή παραλαβής; Πώς στέλνει ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία στο Υπουργείο; Μονίμως υπάρχει μια εμπλοκή του Υπουργείου σε όλη τη διαδικασία.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Δεν το ξέρετε αυτό;

Το Υπουργείο παρέχει, είναι υπεύθυνο έναντι του κράτους, έναντι της χώρας.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Εσείς κάνετε το έργο και είστε υπεύθυνοι να διαβιβάσετε στο Υπουργείο κατά τη γνώμη μου.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Μπορώ να σας απαντήσω;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Παρακαλώ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ωραία. Μισό λεπτό λίγο γιατί με μπερδέψατε. Αναφερθήκατε...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: ... για τα ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία και τις ημερήσιες αναφορές.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, όχι, το προηγούμενο. Εν πάση περιπτώσει.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Να σας βοηθήσω. Εδώ λέει λοιπόν στο παράρτημα της σύμβασης ότι τα ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, το κατάλαβα αυτό.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: ...θα στέλνονται στο Υπουργείο. Εγώ καταλαβαίνω λοιπόν συνοψίζοντας ότι εδώ πέρα έχουμε μία αναθέτουσα αρχή, αλλά την έρευνα την έχει κάνει το Υπουργείο και όχι η αναθέτουσα αρχή. Την επιλογή της εταιρείας την έχει προκρίνει το Υπουργείο, την οποία την υιοθέτησε εν τέλει το διοικητικό συμβούλιο...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Άρα, λοιπόν, 10 Ιουλίου η ΕΔΥΤΕ έχει αποφασίσει την ανάθεση στη Reposition Strategy και αυτό που με βάλανε να συμπληρώσω διαβάζοντας αναφέρει ότι εξουσιοδοτήσατε τον Διευθύνοντα για να διεκπεραιώσει όλες τις αναγκαίες ενέργειες για την ως άνω ανάθεση την οποία την έχετε ήδη πραγματοποιήσει. Άρα, έχει ληφθεί η απόφαση για την ανάθεση. Πρώτο γεγονός.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σωστό.

- Σελ.152-154

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Άρα, η απάντηση, κύριε μάρτυς, είναι ότι 28 Ιουλίου πήρατε την οικονομική προσφορά της Reposition Strategy. Δεν με νοιάζουν τα άλλα χαρτιά. Προφανώς καλώς κάνατε και διεκπεραιώσατε μια διαδικασία ελέγχου παρεμφερών σχετικά με την εταιρεία, τη φερεγγυότητά της κλπ. Ούτως ή άλλως αυτά προβλέπονται. Λέω: Την οικονομική προσφορά την πήρατε πρώτη φορά στις 28 Ιουλίου εσείς;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Μάλιστα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Μάλιστα.

Άρα, κύριε μάρτυς, τώρα εσείς έχετε πει εδώ σε μας στην Εξεταστική Επιτροπή ότι εσείς ως ΕΔΥΤΕ κάνατε μια απευθείας ανάθεση σε μια εταιρεία, χωρίς να έχετε εσείς ως ΕΔΥΤΕ πάρει την οικονομική προσφορά αυτής της εταιρείας.

Ειλικρινά σας το λέω αυτό, εγώ αυτό δεν το έχω ξανασυναντήσει στο δημόσιο. Έχω κάνει και Υπουργός, έχω κάνει και Δήμαρχος, δεν το έχω ξανασυναντήσει. Απευθείας αναθέσεις χιλιάδες, αλλά απευθείας αναθέσεις σε εταιρείες πριν δώσουν στον φορέα ο οποίος κάνει την ανάθεση, οι εταιρείες αυτές την οικονομική προσφορά, σας μιλώ ειλικρινά δεν έχω ξανασυναντήσει.

Θέλω να σας κάνω τώρα μια ερώτηση, η οποία είναι πολύ κρίσιμη για εμένα. Είπατε ότι δεν την ξέρατε τη Reposition Strategy.

Είπατε, όμως, ότι το Υπουργείο είχε κάνει μια άτυπη έρευνα. Όπως είπατε, άτυπες προσφορές είχε πάρει. Και εδώ να κάνω μία παρέκβαση. Μπορεί να μην ξέρετε

νομικά, να είστε τεχνικός, είσαστε πρόεδρος ενός φορέα, θέλω να σας ενημερώσω κάτι μετά από δυο χρόνια που είσαστε επικεφαλής αυτού του φορέα. Τόσο δεν είστε, δυο χρόνια;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Μάλιστα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Δεν υπάρχουν αυτά που λέτε, κύριε μάρτυς.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Τι δεν υπάρχει;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Δεν υπάρχουν αυτά που λέτε. Άτυπες προσφορές για Υπουργεία δεν υπάρχουν. Τα Υπουργεία δεν είναι τίποτα άτυποι οργανισμοί, άτυπες οντότητες. Τα Υπουργεία ή ενεργούν τυπικά ή δεν ενεργούν. Να ενεργούν και να ενεργούν άτυπα τα Υπουργεία ως Υπουργεία δεν μπορούν. Ο Υπουργός να πάρει τηλέφωνο άτυπα, ένας διευθυντής άτυπα να ρωτήσει σε ένα τηλέφωνο «ρε, εσείς, πόσο κοστίζει αυτό;», βεβαίως μπορεί να το ισχυριστεί κάποιος, αλλά να ισχυρίζεται ότι άτυπα πήρε προσφορές αυτό δεν μπορεί να ισχύσει.

- Σελ.157-158

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Κύριε μάρτυς, δεν ξέρατε λοιπόν καμία εταιρεία, τις μάθατε όλες από τις τρεις προσφορές που σας διαβίβασε το Υπουργείο. Γιατί καταλήξατε σε αυτήν; Γιατί πιθανότατα είχε την καλύτερη προσφορά από τις τρεις;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Και όχι μόνο. Σας το είπα, κοιτάξαμε την εταιρεία...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Δεν είχε την καλύτερη προσφορά από τις τρεις;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ναι, αλλά όχι μόνο. Δεν ήταν μόνο αυτό.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Δεν ήταν μόνο αυτό, αλλά ήταν και αυτό. Σωστά;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ήταν και αυτό, βέβαια.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Εάν μία άλλη εταιρεία είχε δώσει από τις τρεις, λέω εγώ, την καλύτερη οικονομική προσφορά, δεν θα είχε ένα προβάδισμα;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σωστό. Είναι μία ένδειξη προβαδίσματος, ναι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Άρα, κύριε μάρτυς, το ότι εσείς κάνατε αυτήν την απευθείας ανάθεση στην Reposition Strategy, πώς θέλετε μετά από όλα όσα λέτε – είναι το ερώτημά μου- εμείς να συμπεράνουμε ότι δεν είναι αποτέλεσμα, αποκλειστικό αποτέλεσμα, των στοιχείων που το ίδιο το Υπουργείο σας διαβίβασε για τη Reposition Strategy, δίνοντάς σας μία προσφορά που είναι καλύτερη από τις τρεις που το ίδιο –λέτε εσείς- άτυπα είχε επιλέξει; Και αν σας είχε δώσει -λέτε εσείς- μια άλλη προσφορά καλύτερη, μιας άλλης εταιρείας, λογικά θα πηγαίνατε σε άλλη εταιρεία. Πώς μπορούμε εμείς να μη συμπεράνουμε ότι άρα η Reposition Strategy κατάφερε να συνάψει αυτήν τη σύμβαση με εσάς, γιατί ακριβώς το Υπουργείο είχε ουσιαστικά με ένα μονόδρομο οδηγήσει εκεί τα πράγματα και μάλιστα, με άτυπες διαδικασίες, ούτε καν τυπικές;

- Σελ.162

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Για να το κάνω ακόμα πιο καθαρό, κύριε μάρτυς, θα σας ρωτήσω το εξής: Εσείς ζητήσατε να πάρετε από άλλες εταιρείες προσφορές;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αυτό θα το ζητούσα, όπως ξέρετε, εάν έκανα μια διαδικασία ανοικτή διαγωνιστική. Εδώ έχουμε μια απευθείας ανάθεση που έρχεται λόγω κατεπείγοντος του θέματος. Θυμηθείτε πού είμαστε. Τρέχει ήδη...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Από πού, κύριε μάρτυς, έτρεχε η Reposition Strategy στις αποφάσεις του Διοικητικού σας Συμβουλίου; Από πού και έως πού, αφού εσείς δεν κάνατε έρευνα, δεν ζητήσατε προσφορές, δεν βγήκατε στην αγορά, έστω άτυπα που λέτε εσείς ότι ένα ολόκληρο Υπουργείο μπορεί να βγαίνει άτυπα; Εσείς άτυπα γιατί δεν βγήκατε; Βγήκατε; Δεν βγήκατε. Αφού δεν βγήκατε, πού στηριχθήκατε; Στις τρεις άτυπες προσφορές που σας έδωσε το Υπουργείο, οι οποίες ήταν έτσι διαμορφωμένες από τις ίδιες τις εταιρείες, ώστε η Reposition Strategy να είναι μονόδρομος για εσάς. Άρα, πώς αυτό δεν έχει σαν τελικό συμπέρασμα ότι εσείς πήγατε σε μία απευθείας ανάθεση σε μία εταιρεία που δεν σας είχε δώσει καν οικονομική προσφορά, που σας την έδωσε δεκαπέντε μέρες μπροστά, μόνο και μόνο

για αποκλειστικό λόγο ότι το ίδιο το Υπουργείο –εσείς μας το ομολογήσατε και το μαρτυρήσατε εδώ- σας είπε «Reposition Strategy»;

- Σελ.164

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Δεν παίρνετε υπόψη σας ότι είμαστε η καλύτερη τεχνολογική εταιρεία του κράτους και έχουμε την ικανότητα να κρίνουμε αν μια εταιρεία....

[...]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): ...αν μια εταιρεία μπορεί να καλύψει αυτό, αν έχει τα εχέγγυα να το κάνει, αν η προσφορά που κάνει είναι σωστή με βάση αυτά που ξέρω εγώ.

- Σελ.167-168

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: [...]

Τώρα, για να καταλάβετε, κύριε μάρτυς, είπα στο τέλος να σας κάνω μία αναφορά, ένα σχόλιο. Είπατε ότι το Υπουργείο έκανε στρατηγική για το θέμα. Έτσι δεν είπατε; Δεν είπατε ότι «ο ρόλος του Υπουργείου ήταν να χαράξει τη στρατηγική για το ζήτημα αυτό και το ανέθεσε σε εμάς για την υλοποίηση»;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Να απαντήσω; Δεν είπα αυτό. Είπα ότι το Υπουργείο κάνει τη στρατηγική για τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Καθορίζει προβλήματα ...

[...]

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Νομίζω καλά το κατάλαβα. Απλώς θέλω να σας επισημάνω σε αυτό το σημείο, αφού μου επιβεβαιώσατε αυτό που είχα καταλάβει σωστά, ότι ένα Υπουργείο δεν χαράσσει στρατηγική, κύριε μάρτυς, όταν παίρνει άτυπες προσφορές για δουλειές που θέλει να κλείσει. Αυτή δεν είναι στρατηγική δουλειά Υπουργείου. Στρατηγική δουλειά Υπουργείου δεν είναι να εμφανίζεται ότι έχει πάρει άτυπες προσφορές.

- Σελ.107-111

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ: [...]

Με δεδομένο λοιπόν, αυτό έρχεται στην δικιά σας εταιρεία ο συγκεκριμένος φάκελος. Η ερώτησή μου είναι η πρώτη που σας κάνω: Στα πλαίσια αυτά και πριν εσείς αποφασίσετε, απευθυνθήκατε σε άλλες εταιρείες εκτός από αυτές τις τρεις;

Αυτή είναι η πρώτη μου ερώτηση.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ωραία. Όταν έρχεται στην εταιρεία ένα αίτημα από το Υπουργείο, περνάει από τις επιμέρους διευθύνσεις που ασχολούνται με το θέμα. Αυτές είναι η Διεύθυνση Προμηθειών, η Νομική Υπηρεσία, η Διεύθυνση Έρευνας και Ανάπτυξης αν αφορά κάποιο θέμα που θέλει ανάπτυξη, η Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης αν αφορά κάποιο θέμα που αφορά την ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Οπότε το θέμα ήρθε στις υπηρεσίες της ΕΔΥΤΕ, έγινε μια ανάλυση του, ο Διευθύνων Σύμβουλος με βάση την ανάλυση κάνει την εισήγησή του, έρχεται στο διοικητικό συμβούλιο, εγώ ελέγχω την ανάλυση και τη φέρνω στο διοικητικό συμβούλιο. Αυτή είναι η διαδικασία.

Τώρα η εταιρεία όπως σας είπα έχει την εμπειρία -είναι η μεγαλύτερη και πρώτη τεχνολογική εταιρεία της χώρας- να μπορεί να κρίνει τη διαδικασία, πόσο κοστίζει και τι χρειάζεται για να υλοποιήσει μια εταιρεία ένα call center. Υπάρχουν πολλές εταιρείες που θα μπορούσε να απευθυνθεί. Ήδη από την συνεργασία ήρθε αυτή η προεργασία. Οπότε τα τμήματα που σας είπα εξέτασαν αυτήν τη διαδικασία και κατέληξαν σε αυτήν την εισήγηση. Αυτή είναι η πραγματική διαδικασία.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ: Κύριε μάρτυς, δεν θέλω να σας παραπλανήσω. Η ερώτησή μου ήταν εκτός από αυτές τις τρεις συγκεκριμένες προσφορές -θέλετε να τις ονομάσουμε κάπως αλλιώς, όπως θέλετε τις ονομάζουμε-, εκτός από αυτά τα τρία υποτυπώδη τέλος πάντων στοιχεία που υπήρχαν μέσα, αυτές τις μελέτες, όπως θέλετε ονομάστε τις...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όπως σας είπα όταν έρχεται ένα αίτημα σε εμάς κάνουμε ανάλυση αγοράς. Πώς κάνουμε ανάλυση αγοράς; Κοιτάμε όλους τους

stakeholders που έχουμε, δηλαδή κοιτάμε τους ανθρώπους, τις εταιρείες, τους οργανισμούς που έχουμε, να πάρουμε, να καταλάβουμε τι γίνεται. Ένας βασικός stakeholder είναι το Υπουργείο, προφανώς. Άρα από το Υπουργείο έχουμε ήδη ένα input. Οπότε μαζί με το input αυτό, με την εμπειρία που έχουμε από το call center, από τις υπηρεσίες που παρέχουμε, κ.λπ. -φαντάζομαι σε όλη την αγορά υπάρχουν πολλές εταιρείες που μπορούν να φτιάξουν ένα call center- κοιτάμε: Η εταιρεία αυτή έχει τη δυνατότητα να το κάνει; Το έχει. Η προσφορά της είναι συμβατή με αυτά που γνωρίζουμε; Το κάνουμε. Και με βάση αυτό επιλέξαμε αυτήν την εταιρεία. Αυτή είναι η τελική εισήγηση. Τώρα αν το παιδί στην προμήθεια, το οποίο μίλησε και με άλλους για προσφορές εκτός από αυτές τις προσφορές δεν μπορώ να σας το πω με σιγουριά. Αλλά δεν έχει και τόση σημασία. Μιλάμε για μια κατ' ευθείαν ανάθεση.

Θα μπορούσε, όπως ειπώθηκε, να μην έχουν πάρει υπόψη μας καθόλου αυτή τη διαδικασία και να πάμε σε μία εταιρεία. Εμείς το κάναμε εξετάζοντας όλες τις πτυχές του προβλήματος. Αυτό μπορώ να σας πω.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ: Μου λέτε, χωρίς να θέλω να σας ερμηνεύσω, ότι καταλήξατε μελετώντας την αγορά και όχι τις τρεις συγκεκριμένες προσφορές; Αυτό μου λέτε;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι. Μελετήσαμε τις τρεις προσφορές γιατί ήρθαν από έναν stakeholder μας ο οποίος είναι βασικός, το Υπουργείο. Αυτές κοιτάξαμε. Τώρα αν τα παιδιά που έκαναν την εισήγηση είχαν υπόψη τους και άλλες προσφορές... Εγώ, όμως, μιλώντας με την ομάδα ρώτησα πόσο κάνει σε μας αυτό και ελέγξαμε ότι πραγματικά η προσφορά αυτή εδώ είναι συμβατή με την αγορά. Ήταν η φθηνότερη προσφορά μπορούσαμε να πάρουμε. Αυτή ήταν η απόφαση. Μπορούσαμε να το κρίνουμε εμείς αυτό. Άρα, αυτό κάναμε.

Τώρα, όπως λέτε, είναι μια κατευθείαν ανάθεση. Δηλαδή, θα μπορούσαμε να πάμε εμείς σε μια εταιρεία και να πούμε παίρνουμε αυτήν. Καταλάβατε; Εγώ σας λέω όλη τη διαδικασία που κάναμε.

[...]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σ' εμάς όταν έφτασε το θέμα είχε και την αναφορά ότι έχουν ήδη παρθεί προσφορές από τον stakeholder μας, το Υπουργείο, το οποίο πήραμε υπόψη μας.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ: Σας λέω, λοιπόν, για την οικονομία του χρόνου, έρχονται οι προσφορές από τις τρεις συγκεκριμένες εταιρείες τις οποίες τις είχε ήδη λάβει το Υπουργείο. Πέραν αυτών των τριών προσφορών, απευθυνθήκατε στην αγορά σε άλλες εταιρείες; Δεν απευθυνθήκατε σε άλλες εταιρείες και γενικότερα από την εικόνα της αγοράς καταλήξατε; Αυτό σας ρωτώ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αυτό σας απάντησα, ότι λόγω του επείγοντος του θέματος έπρεπε να πάρουμε σε μια μέρα απόφαση, γιατί 7-8 του μηνός κάναμε το αίτημα πληρωμής.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΑΓΚΗΣ: Μείνατε στις τρεις λοιπόν.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Μείναμε με αυτή την πληροφορία. Το εξετάσαμε με όλη τη γνώση της αγοράς που έχουμε. Ακριβώς.

ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ – ΚΑΤΑΤΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Στις 31/10/2020, λήγει η δίμηνη σύμβαση με αρ. 9248/31-8-2020.

Εκείνη την εποχή, βρισκόταν ήδη σε εξέλιξη η έξαρση της πανδημίας που οδήγησε σε 2^ο lockdown, το οποίο τελικά ανακοινώθηκε στις 5/11/2020 και κράτησε έως και την άνοιξη του 2021.

Την ίδια μέρα της ανακοίνωσης του 2^{ου} lockdown και ενώ είναι ακόμα αβέβαιο τι μέλλει γενέσθαι με δραστηριότητες όπως η μετακίνηση των πολιτών από χώρα σε χώρα, στις 5/11/2020, το ΕΔΥΤΕ εκδίδει (Α.Π. 12777) αίτηση δαπάνης με θέμα: «Επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών για την «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR»», με ανώτερο όριο προϋπολογισμού τα 60.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, για 2 μήνες, δηλαδή 30.000 ευρώ ανά μήνα, στο ίδιο δηλαδή ύψος που είχε οριστεί στην αρχική 1η σύμβαση με αρ. 9248/31-8-2020.

Την ίδια μέρα, επίσης, συνεδριάζει το ΔΣ του ΕΔΥΤΕ και συζητά το θέμα έπειτα από εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου του κ. Σωτηρόπουλου. Το απόσπασμα Πρακτικού Νο 550 της συνεδρίασης της 5/11/2020, σχετικά με το εν λόγω Θέμα 10 αναφέρει:

«ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ Νο 550

Στην Αθήνα σήμερα την 5 η Νοεμβρίου 2020 και ώρα 13:00 συνεδρίασε το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΔΥΤΕ Α.Ε., μέσω τηλεδιάσκεψης.

Παρόντες: Στέφανος Κόλλιας, Πρόεδρος Αθανάσιος Κακαρούντας, Αναπληρωτής Πρόεδρος Αριστείδης Σωτηρόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος Κλειώ Σγουροπούλου, Μέλος Κωνσταντίνος Αλκέτας Ουγγρίνης Θεώνη Αλαμπάση, Μέλος Αικατερίνη Πραματάρη, Μέλος Ζήνων Μούσμουλας, Μέλος Απόντες: Αθηνά Βακάλη, Μέλος Παρίστανται επίσης: Παναγιώτα Πολύζου, Δικηγόρος Διοικητικού Συμβουλίου Δήμητρα Σταθοπούλου, Γραμματέας Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο, ευρισκόμενο σε απαρτία νόμιμα συνεδριάζει, συζητά και λαμβάνει αποφάσεις επί των παρακάτω θεμάτων: [...]

Θέμα 10: Έγκριση της διαδικασίας «απευθείας ανάθεσης» με αντικείμενο την «Επέκταση της υπηρεσίας για την Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR» στο πλαίσιο της έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης προς τους εποπτευόμενους φορείς του, σύμφωνα με την από 20/03/2020 (ΦΕΚ 68/Α/20.03.2020) Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου (Π.Ν.Π.) και την από 22/10/2020 (ΦΕΚ 204/Α/22.10.2020) παράτασή αυτής έως την 31η .12.2020.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος ενημερώνει το Σώμα ότι στο πλαίσιο των αναγκών που προκύπτουν από την τρέχουσα πανδημία του «CoVID-19», λόγω του κατεπείγοντος, δίνεται η δυνατότητα στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και στους εποπτευόμενους από αυτό φορείς, μεταξύ των οποίων και η ΕΔΥΤΕ ΑΕ, να συνάψει συμβάσεις προμηθειών και παροχής υπηρεσιών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην θεσπισθείσα Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ 68/Α/20.03.2020) και την παράταση αυτής (ΦΕΚ 204/Α/22.10.2020), και συγκεκριμένα στο άρθρο 34, όπου

ορίζεται ότι: «... το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και οι εποπτευόμενοι φορείς του δύνανται, κατά παρέκκλιση όλων των κείμενων εθνικών διατάξεων περί δημοσίων συμβάσεων, να προσφεύγουν στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών και παροχής υπηρεσιών με αντικείμενα ενδεικτικά τη συντήρηση υφιστάμενων κρίσιμων πληροφοριακών συστημάτων του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν. 3979/2011 (Α' 138), την ανάπτυξη νέων μέσων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), την ανάπτυξη και συντήρηση ιστοσελίδων, την παροχή υπηρεσιών πληροφορικής, τα έργα πληροφορικής, για τους ως άνω σκοπούς και ιδιαίτερα τη συνέχιση της εύρυθμης και απρόσκοπτης λειτουργίας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των εποπτευόμενων φορέων του, την παροχή υπηρεσιών φύλαξης, καθαριότητας και απολύμανσης των κτιρίων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των εποπτευόμενων φορέων του και την προμήθεια των σχετικών υλικών, καθώς και την προμήθεια φορητών υπολογιστών, σχετικών ηλεκτρονικών συσκευών και του απαραίτητου λογισμικού για την επίτευξη της εξ αποστάσεως παροχής εργασίας των υπαλλήλων και την παροχή υπηρεσιών για την εγκατάσταση και λειτουργία τους». Στο πλαίσιο αντιμετώπισης της πανδημίας του COVID-19 (Κορωνοϊός) και σε συνέχεια της από 10/07/2020 533ης Απόφασης του ΔΣ (Θέμα 4), η ΕΔΥΤΕ είχε προχωρήσει στη διενέργεια διαδικασίας «απευθείας ανάθεσης» για την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR για την διαχείριση προβλημάτων και ερωτημάτων των πολιτών που προκύπταν από τη συμπλήρωση της φόρμας εντοπισμού επιβατών που έφθαναν στη χώρα με όλα τα διαφορετικά μέσα, αεροπορικώς, ακτοπλοϊκώς και οδικώς στο πλαίσιο των διατάξεων περί Covid19. Για την εν λόγω ανάθεση είχε σταλεί η υπ' αριθμ. πρωτ. 8081/ΑΣ/23.07.2020 πρόσκληση στην εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», που εδρεύει στη Δάφνη, στην οδό Ισμήνης 10, ΤΚ 17237 και εξειδικεύεται στον χώρο της έρευνας, του marketing και της επικοινωνίας, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, με βασικό γνώμονα την παροχή υπηρεσιών επικοινωνιακής στρατηγικής, συμβάλλοντας στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας και συγκριτικού πλεονεκτήματος για τους πελάτες της. Σε συνέχεια της ως άνω διαδικασίας ανάθεσης, η ΕΔΥΤΕ Α.Ε. προέβη στην υπογραφή της υπ' αρ. πρωτ. 9248/31.08.2020 σύμβασης, σύμφωνα με την οποία η Ανάδοχος «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ» θα παρείχε τις

υπηρεσίες της για την «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR» για το χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών και με τίμημα εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000,00 €) πλέον ΦΠΑ. Λόγω της λήξης διάρκειας της ως άνω σύμβασης και της ανάγκης για την συνέχιση της τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης του TRAVEL.GOV.GR για την αδιάκοπη διαχείριση προβλημάτων και ερωτημάτων που προκύπτουν από τη συμπλήρωση της φόρμας εντοπισμού επιβατών που φθάνουν στη χώρα, είναι επιτακτική ανάγκη η άμεση επέκταση της Τηλεπικοινωνιακής Υποστήριξης του TRAVEL.GOV.GR. Ως εκ τούτου, και εξαιτίας της ταχείας εξάπλωσης του ιού CoVID-19, σε συνεργασία με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, επιλέγηκε να συνεχίσει να παρέχει υπηρεσίες για την παροχή τηλεπικοινωνιακής υποστήριξης του TRAVEL.GOV.GR για επιπλέον χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών, η συγκεκριμένη εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», η οποία όχι μόνο διαθέτει μεγάλη εμπειρία μέσα από την υλοποίηση αντίστοιχων έργων σε μεγάλους Οργανισμούς, Δήμους κ.α, όπως η έρευνα κοινής γνώμης σε πολλούς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά έχει αποδείξει στα πλαίσια της προηγούμενης συνεργασίας με την ΕΔΥΤΕ Α.Ε. ότι διαθέτει όλα τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για να αναλάβει για ακόμη μία φορά την υλοποίηση του έργου. Το αντικείμενο το παρεχόμενων υπηρεσιών παραμένει ως είχε. Οι εν λόγω υπηρεσίες, όπως αυτές περιγράφονται στη συνέχεια, θα παρέχονται από τον Ανάδοχο στον οποίο θα ανατεθούν, καθημερινά από Δευτέρας έως και Παρασκευής από ώρα 9.00 πμ - 21.00 μμ, από είκοσι (20) άτομα, εξάωρης απασχόλησης εκάστου, για την κάλυψη της ημερήσιας παροχής των εν λόγω υπηρεσιών από τον Ανάδοχο. Στόχος της ανάθεσης υπηρεσιών είναι να αποκομίσει τα ακόλουθα οφέλη: • Αποσυμφόρηση του προσωπικού του υπουργείου από ερωτήματα πολιτών και αύξηση της παραγωγικότητάς τους. • Άμεση και έγκυρη ενημέρωση των πολιτών. • Αποφυγή πολύωρης ταλαιπωρίας των πολιτών. • Εξοικονόμηση παραγωγικού χρόνου εργασίας υπαλλήλων του Υπουργείου. Η σύμβαση θα έχει συνολική διάρκεια δυο (2) μηνών από την κατάρτιση και υπογραφή της. Ο προϋπολογισμός για την υλοποίηση του έργου ανέρχεται στο ποσό των εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000€), κατανεμημένο σε τριάντα χιλιάδες ευρώ (30.000€) ανά μήνα, πλέον ΦΠΑ.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος εισηγείται στο Σώμα:

1. Την έγκριση, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34 της από 20.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (68/Α/20.03.2020) και την από 22.10.2020 παράταση αυτής (ΦΕΚ 204/Α/22.10.2020), της απευθείας ανάθεσης του έργου με αντικείμενο την **«ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR»** προς την εταιρεία **«REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ»**, μέγιστου προϋπολογισμού ύψους εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000€) πλέον ΦΠΑ.

2. Την έγκριση της παροχής εξουσιοδότησης προς τον ίδιο για τη διεκπεραίωση όλων των αναγκαίων ενεργειών για την ως άνω ανάθεση και την υπογραφή της σχετικής σύμβασης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο ομόφωνα εγκρίνει:

1. Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34 της από 20.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (68/Α/20.03.2020) και την από 22.10.2020 παράταση αυτής (ΦΕΚ 204/Α/22.10.2020), την απευθείας ανάθεση του έργου με αντικείμενο την **«ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR»** προς την εταιρεία **«REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ»**, μέγιστου προϋπολογισμού ύψους εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000€) πλέον ΦΠΑ.

2. Την παροχή εξουσιοδότησης προς τον Διευθύνοντα Σύμβουλο της ΕΔΥΤΕ Α.Ε. για τη διεκπεραίωση όλων των αναγκαίων ενεργειών για την ως άνω ανάθεση και την υπογραφή της σχετικής σύμβασης.

Ακριβές Απόσπασμα Πρακτικού Νο 550 του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας

Αθήνα, 10/11/2020

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΔΥΤΕ ΑΕ Καθ. Στέφανος Κόλλιας»

Στη συνέχεια, στις 25/11/2020, το ΕΔΥΤΕ εκδίδει (13165/ΑΣ) και απευθύνει προς την REPOSITION STRATEGY, πρόσκληση εκδήλωση ενδιαφέροντος για υποβολή

προσφοράς για το έργο «ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR».

Στις 1/12/2020, το ΕΔΥΤΕ λαμβάνει (Α.Π. εισερχομένων 13472) την προσφορά της REPOSITION STRATEGY.

Στις 3/12/2020, το ΕΔΥΤΕ εκδίδει (Α.Π. 13572/ΑΣ) και απευθύνει προς την REPOSITION STRATEGY την αποδοχή της προσφοράς της.

Στις 18/1/2021, υπογράφεται η 2^η κατά σειρά σύμβαση με αρ. 362/18-1-2021 μεταξύ ΕΔΥΤΕ και REPOSITION STRATEGY, με αντικείμενο την «ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR», για 2 μήνες αντί 60.000 ευρώ, δηλαδή 30.000 ευρώ ανά μήνα.

Στις 18/3/2021, λήγει η 2^η σύμβαση με αρ. 362/18-1-2021.

Στις 21/4/2021, το ΕΔΥΤΕ εκδίδει (Α.Π. 5010) νέα αίτηση δαπάνης με θέμα: «Επέκταση της υπηρεσίας για την Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR», με ανώτερο όριο προϋπολογισμού τα 150.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, για 5 μήνες, δηλαδή 30.000 ευρώ ανά μήνα, στο ίδιο δηλαδή ύψος με την 1^η και τη 2^η σύμβαση.

Στις 23/4/2021, συνεδριάζει το ΔΣ του ΕΔΥΤΕ και συζητά το θέμα έπειτα από εισήγηση του Διευθύνοντος Συμβούλου του κ. Σωτηρόπουλου. Το απόσπασμα Πρακτικού Νο 576 της συνεδρίασης της 23/4/2021, σχετικά με το εν λόγω θέμα 13 αναφέρει:

«ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ Νο 576

Στην Αθήνα σήμερα την 23η Απριλίου 2021 και ώρα 14.00 συνεδρίασε το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΔΥΤΕ Α.Ε., μέσω τηλεδιάσκεψης.

Παρόντες: Στέφανος Κόλλιας, Πρόεδρος Αθανάσιος Κακαρούντας, Αναπληρωτής Πρόεδρος Αριστείδης Σωτηρόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος Κλειώ Σγουροπούλου, Μέλος Κωνσταντίνος Αλκέτας Ουγγρίνης, Μέλος Θεώνη Αλαμπάση, Μέλος Αικατερίνη Πραματάρη, Μέλος Ζήνων Μούσμουλας, Μέλος Παρίστανται επίσης: Νεκτάριος Κοζύρης, Πρόεδρος Γνωμοδοτικής Επιτροπής Παναγιώτα Πολύζου,

Δικηγόρος Διοικητικού Συμβουλίου Γεωργία Δικαιουλάκου, Γραμματέας Διοικητικού Συμβουλίου

Το Διοικητικό Συμβούλιο, ευρισκόμενο σε απαρτία νόμιμα συνεδριάζει, συζητά και λαμβάνει αποφάσεις επί των παρακάτω θεμάτων: [...]

Θέμα 13: Έγκριση της διαγωνιστικής διαδικασίας της «απευθείας ανάθεσης» για την ανάθεση του έργου «Επέκταση της υπηρεσίας για την Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR», στο πλαίσιο της έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης προς τους εποπτευόμενους φορείς του, σύμφωνα με την από 20/03/2020 (ΦΕΚ 68/Α/20.03.2020) Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (Π.Ν.Π.) και την τελευταία (ν.4782/2021 άρθρο 240) παράταση της ισχύος αυτής έως την 31.05.2021.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος ενημερώνει το Σώμα ότι στο πλαίσιο των νέων αναγκών που προκύπτουν από την τρέχουσα πανδημία του «CoVID-19», λόγω του κατεπείγοντος, δίνεται η δυνατότητα στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και στους εποπτευόμενους από αυτό φορείς, μεταξύ των οποίων και η ΕΔΥΤΕ Α.Ε., να συνάψει συμβάσεις προμηθειών και παροχής υπηρεσιών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 34 της θεσπισθείσας Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ 68/Α/20.03.2020) και τις εν συνεχεία παρατάσεις αυτής, μέχρι της τελευταίας σύμφωνα με το άρθρο 240 του ν. 4782 /2021 (ΦΕΚ 36 Α/09-03-2021). Στο άρθρο 34 της προαναφερόμενης ΠΝΠ ορίζεται ότι: «...το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και οι εποπτευόμενοι φορείς του δύνανται, κατά παρέκκλιση όλων των κείμενων εθνικών διατάξεων περί δημοσίων συμβάσεων, να προσφεύγουν στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών και παροχής υπηρεσιών με αντικείμενα ενδεικτικά τη συντήρηση υφιστάμενων κρίσιμων πληροφοριακών συστημάτων του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν. 3979/2011 (Α' 138), την ανάπτυξη νέων μέσων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), την ανάπτυξη και συντήρηση ιστοσελίδων, την παροχή υπηρεσιών πληροφορικής, τα έργα πληροφορικής, για τους ως άνω σκοπούς και ιδιαίτερα τη συνέχιση της εύρυθμης και απρόσκοπτης λειτουργίας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και 2 των εποπτευόμενων φορέων του, την παροχή υπηρεσιών φύλαξης, καθαριότητας και απολύμανσης των

κτιρίων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των εποπτευόμενων φορέων του και την προμήθεια των σχετικών υλικών, καθώς και την προμήθεια φορητών υπολογιστών, σχετικών ηλεκτρονικών συσκευών και του απαραίτητου λογισμικού για την επίτευξη της εξ αποστάσεως παροχής εργασίας των υπαλλήλων και την παροχή υπηρεσιών για την εγκατάσταση και λειτουργία τους». Στο πλαίσιο αντιμετώπισης της πανδημίας του COVID-19 (Κορωνοϊός) και σε συνέχεια της από 10/07/2020 533ης Απόφασης του ΔΣ (Θέμα 4), η ΕΔΥΤΕ είχε προχωρήσει στη διενέργεια διαδικασίας «απευθείας ανάθεσης» για την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR για τη διαχείριση προβλημάτων και ερωτημάτων των πολιτών που προέκυπταν από τη συμπλήρωση της φόρμας εντοπισμού επιβατών που έφθαναν στη χώρα με όλα τα διαφορετικά μέσα, αεροπορικώς, ακτοπλοϊκώς και οδικώς στο πλαίσιο των διατάξεων περί Covid19. Για την εν λόγω ανάθεση είχε σταλεί η υπ' αριθμ. πρωτ. 8081/ΑΣ/23.07.2020 πρόσκληση στην εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», που εδρεύει στη Δάφνη, στην οδό Ισμήνης 10, ΤΚ 17237 και εξειδικεύεται στον χώρο της έρευνας, του marketing και της επικοινωνίας, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, με βασικό γνώμονα την παροχή υπηρεσιών επικοινωνιακής στρατηγικής, συμβάλλοντας στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας και συγκριτικού πλεονεκτήματος για τους πελάτες της. Σε συνέχεια της ως άνω διαγωνιστικής διαδικασίας, η ΕΔΥΤΕ Α.Ε. με την υπ' αριθμ. πρωτ. 9245/ΑΣ/31.08.2020 πράξη της προέβη στη γνωστοποίηση της απόφασής της για την ανάθεση του έργου «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR» προς την Ανάδοχο εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ» για το χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών και με τίμημα εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000,00€) πλέον ΦΠΑ και στη συνέχεια, στην κατάρτιση και υπογραφή της σχετικής υπ' αρ. πρωτ. 9248/31.08.2020 σύμβασης. Λόγω της λήξης διάρκειας της ως άνω σύμβασης και σε συνέχεια της από 05/11/2020 550η Απόφασης του ΔΣ (Θέμα 10), η ΕΔΥΤΕ είχε προχωρήσει στη διενέργεια διαδικασίας «απευθείας ανάθεσης» για την χρονική επέκταση των παρεχόμενων υπηρεσιών για την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR, καθώς εξακολουθούσε να υφίσταται ανάγκη για τη διαχείριση προβλημάτων και ερωτημάτων των πολιτών που προέκυπταν από τη συμπλήρωση της φόρμας εντοπισμού επιβατών. Σε συνέχεια της ως άνω διαγωνιστικής διαδικασίας με την αποστολή της υπ' αριθμ. πρωτ. 13165/ΑΣ/25.11.2020, η ΕΔΥΤΕ Α.Ε. με την υπ' αρ. πρωτ. 13572/ΑΣ/03.12.2020 πράξη

της προέβη στην γνωστοποίηση της απόφασής της για την ανάθεση του έργου «Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR» προς την ανάδοχο εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ» για το χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών και με τίμημα εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000,00€) πλέον ΦΠΑ και στη συνέχεια, στην κατάρτιση και υπογραφή της σχετικής υπ'αρ. πρωτ. 362/18.01.2021 σύμβασης. Δεδομένου ότι η τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR για την αδιάκοπη διαχείριση προβλημάτων και ερωτημάτων που προκύπτουν, εξακολουθεί να αποτελεί επιτακτική ανάγκη, εν όψει και της έναρξης της τουριστικής περιόδου στην Ελλάδα, κρίνεται αναγκαία η άμεση επέκταση των ως άνω παρεχόμενων υπηρεσιών. Ως εκ τούτου και εξαιτίας της ταχείας εξάπλωσης του ιού CoVID-19, σε συνέχεια της υπ'αριθμ. εξ.πρωτ. 2460/21.04.2021 και αριθμ.πρωτ. εισερχ. 5002/21.04.2021 επιστολής του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η ΕΔΥΤΕ Α.Ε. θα προχωρήσει στη διαδικασία «απευθείας ανάθεσης» για την τηλεπικοινωνιακή υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR για χρονικό διάστημα πέντε (5) μηνών, με πρόσκληση στην συγκεκριμένη εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ», η οποία όχι μόνο διαθέτει μεγάλη εμπειρία μέσα από την υλοποίηση αντίστοιχων έργων σε μεγάλους Οργανισμούς, Δήμους κ.α, όπως η έρευνα κοινής γνώμης σε πολλούς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά έχει αποδείξει, στο πλαίσιο της προηγούμενης συνεργασίας με την ΕΔΥΤΕ Α.Ε., ότι διαθέτει όλα τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για να αναλάβει για ακόμη μία φορά την υλοποίηση του έργου. Σύμφωνα με τα παραπάνω, η εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ» αποτελεί τον μοναδικό υποψήφιο που λόγω συνάφειας αντικειμένου και λόγω του κατεπείγοντος χαρακτήρα της τρέχουσας πανδημίας δύναται να υλοποιήσει την ανωτέρω επέκταση. Οι εν λόγω υπηρεσίες, όπως αυτές περιγράφονται στη συνέχεια, θα παρέχονται από τον Ανάδοχο καθημερινά από Δευτέρα έως και Παρασκευή από ώρα 8.00 πμ - 20.00 μμ, από είκοσι (20) άτομα, εξάωρης απασχόλησης εκάστου, για την κάλυψη της ημερήσιας παροχής των εν λόγω υπηρεσιών από τον Ανάδοχο. Οι υπηρεσίες που θα παράσχει ο Ανάδοχος περιλαμβάνουν τα ακόλουθα: 1. Ανάπτυξη προκαθορισμένων τυποποιημένων σεναρίων ανταπόκρισης, με βάση τα οποία θα γίνεται η διαχείριση των τηλεφωνικών ερωτημάτων - προβλημάτων. 2. Καταγραφή και ταξινόμηση των ερωτημάτων - προβλημάτων καθώς και των στοιχείων των καλούντων σε εφαρμογή CRM βάσει των υποδείξεων του Υπουργείου. 3. Σύνταξη και υποβολή μέσω email,

στον αρμόδιο υπάλληλο του Υπουργείου, ημερησίων αναφορών που θα περιλαμβάνουν ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία για την ολοκληρωμένη διαχείριση των θεμάτων από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου. Στόχος της ανάθεσης υπηρεσιών είναι να αποκομίσει τα ακόλουθα οφέλη: • Αποσυμφόρηση του προσωπικού του υπουργείου από ερωτήματα πολιτών και αύξηση της παραγωγικότητάς τους. • Άμεση και έγκυρη ενημέρωση των πολιτών. • Αποφυγή πολύωρης ταλαιπωρίας των πολιτών. • Εξοικονόμηση παραγωγικού χρόνου εργασίας υπαλλήλων του Υπουργείου. Ο συνολικός Προϋπολογισμός του Έργου (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ), ανέρχεται στο ποσό των €186.000,00 [€150.000,00 + ΦΠΑ (24%) € 36.000,00]. Οι προς προμήθεια υπηρεσίες κατατάσσονται στον ακόλουθο κωδικό του Κοινού Λεξιλογίου Δημοσίων Συμβάσεων (CPV) : 72253000-3 Γραμμή άμεσης βοήθειας και υπηρεσίες υποστήριξης. Το συνολικό ποσό για τον συγκεκριμένο κωδικό, δεν υπερβαίνει αθροιστικά για τη διάρκεια του 2021 το προβλεπόμενο ανώτατο όριο των 214.000,00 ευρώ με βάση τις Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου (Π.Ν.Π.) αναφορικά με τα κατεπείγοντα μέτρα αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού COVID19 και της ανάγκης περιορισμού της διάδοσής του. Η σύμβαση θα έχει συνολική διάρκεια πέντε (5) μηνών από την κατάρτιση και υπογραφή της. Η διαγωνιστική διαδικασία θα διεξαχθεί με την διαδικασία της απευθείας ανάθεσης σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34 της από 20.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (68/Α/20.03.2020) και την κατά παράταση της ισχύος αυτής έως την 31.05.2021 με το άρθρο 240 του ν. 4782/2021 (ΦΕΚ 36 Α 09.03.2021).

Ο Διευθύνων Σύμβουλος εισηγείται στο Σώμα :

1. Την **έγκριση**, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34 της από 20.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (68/Α/20.03.2020) και την κατά παράταση της ισχύος αυτής έως την 31.05.2021 (ΦΕΚ 36 Α 09.03.2021), της διαδικασίας της «**απευθείας ανάθεσης**» του έργου με αντικείμενο την «**Επέκταση της υπηρεσίας για την Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR**» προς την εταιρεία «**REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ**», μέγιστου προϋπολογισμού ύψους εκατόν πενήντα χιλιάδων ευρώ (150.000€) πλέον ΦΠΑ.

2. Την έγκριση παροχής εξουσιοδότησης προς τον ίδιο να προβεί στη διεκπεραίωση όλων των αναγκαίων ενεργειών για την ως άνω ανάθεση, στην έγκριση Πρακτικού ελέγχου και αξιολόγησης της προσφοράς, στην έγκριση πιθανών παρατάσεων για κάθε προθεσμία που την αφορά, στον ορισμό των επίτροπων, στην υπογραφή της σχετικής σύμβασης, καθώς και στην έγκριση και υπογραφή τυχόν τροποποιήσεων αυτής.

Το Διοικητικό Συμβούλιο ομόφωνα εγκρίνει :

1. Την διαδικασία της «απευθείας ανάθεσης», σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34 της από 20.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (68/Α/20.03.2020) και την κατά παράταση της ισχύος αυτής έως την 31.05.2021 (ΦΕΚ 36 Α 09.03.2021), του έργου με αντικείμενο την «Επέκταση της υπηρεσίας για την Τηλεπικοινωνιακή Υποστήριξη του TRAVEL.GOV.GR» **προς την εταιρεία «REPOSITION STRATEGY ΕΠΕ»**, μέγιστου προϋπολογισμού ύψους εκατόν πενήντα χιλιάδων ευρώ (150.000€) πλέον ΦΠΑ.

2. Την παροχή εξουσιοδότησης προς τον Διευθύνοντα Σύμβουλο να προβεί στη διεκπεραίωση όλων των αναγκαίων ενεργειών για την ως άνω ανάθεση, στην έγκριση Πρακτικού ελέγχου και αξιολόγησης της προσφοράς, στην έγκριση πιθανών παρατάσεων για κάθε προθεσμία που την αφορά, στον ορισμό των επίτροπων, στην υπογραφή της σχετικής σύμβασης, καθώς και στην έγκριση και υπογραφή τυχόν τροποποιήσεων αυτής.

Ακριβές Απόσπασμα Πρακτικού Νο 576 του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας

Αθήνα, 28/04/2021

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΔΥΤΕ Α.Ε Καθ. Στέφανος Κόλλιας»

Στη συνέχεια, στις 11/5/2021, το ΕΔΥΤΕ εκδίδει (6045/ΑΣ) και απευθύνει προς την REPOSITION STRATEGY, πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για υποβολή προσφοράς για το έργο «ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR».

Στις 18/5/2021, το ΕΔΥΤΕ λαμβάνει (Α.Π. εισερχομένων 6247) την προσφορά της REPOSITION STRATEGY.

Στις 19/5/2021, το ΕΔΥΤΕ εκδίδει (Α.Π. 6283/ΑΣ) και απευθύνει προς την REPOSITION STRATEGY την αποδοχή της προσφοράς της.

Στις 27/5/2021, υπογράφεται η 3^η κατά σειρά σύμβαση με αρ. 6473/27-5-2021 μεταξύ ΕΔΥΤΕ και REPOSITION STRATEGY, με αντικείμενο την «ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ TRAVEL.GOV.GR», για 5 μήνες αντί 150.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, δηλαδή 30.000 ευρώ ανά μήνα.

Στις 27/10/2021, λήγει η 3^η σύμβαση με αρ. 6473/27-5-2021.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Όταν λήγει η 1^η σύμβαση στις 31/10/2020, όχι μόνο έχει τελειώσει η τουριστική περίοδος, αλλά ολόκληρος ο κόσμος βρίσκεται στη δίνη του 2^{ου} κύματος που οδήγησε σε lockdown στις περισσότερες χώρες. Το Υπουργείο, αντίθετα, όπως ισχυρίζεται στην κατάθεσή του ο κ. Κόλλιας παρακάτω, θεωρεί ότι συνεχίζει να βρίσκεται σε μια κατεπείγουσα κατάσταση, όπου πρέπει να συνεχίσει να υποστηρίζει τηλεφωνικά όσους πολίτες θέλουν να συμπληρώσουν PLF μέσω του TRAVEL.GOV.GR για να εισέλθουν στη χώρα και κάνει νέο αίτημα προς το ΕΔΥΤΕ, χωρίς ο κ. Κόλλιας αυτή τη φορά να αναφέρει ποτέ και με ποιο έγγραφο έγινε αυτό το αίτημα. Το Υπουργείο, δηλαδή, εκτιμά ότι εκείνη τη στιγμή αναμένεται να συνεχίσουμε έχουμε μαζικές αφίξεις τουριστών και επισκεπτών. Το ΕΔΥΤΕ, προβαίνει αμέσως στο αίτημα δαπάνης και σε συνεδρίαση του ΔΣ του, την ίδια ημέρα, ημέρα που ανακοινώνεται το 2^ο lockdown στη χώρα. Χωρίς να γίνει νέα έρευνα αγοράς, λήψη προσφορών, διερεύνηση για το αν πλέον δύναται να συναφθεί νέα σύμβαση με κανονικές διαγωνιστικές διαδικασίες του ν.4412/2016 και όχι με την ΠΝΠ της 20/3/2020, αποφασίζουν να υπογράψουν νέα σύμβαση με τη REPOSITION STRATEGY, χωρίς καμία περαιτέρω αιτιολόγηση για ποιο λόγο επιλέγεται ξανά η ίδια εταιρεία. Η REPOSITION STRATEGY επιλέγεται ξανά, παρόλο που δεν πρόκειται για «επέκταση» της 1^{ης} σύμβασης όπως παραπλανητικά

αναφέρεται στον τίτλο της νέας απόφασης του ΔΣ, αλλά για νέα σύμβαση από την αρχή. Και αυτό, διότι η 2^η σύμβαση δεν ξεκινά να ισχύει σε συνέχεια – χρονική επέκταση της 1^η σύμβασης, αλλά αυτή λήγει και μεσολαβεί ένα μεγάλο χρονικό διάστημα σχεδόν 2,5 μηνών μέχρι να συναφθεί η 2^η σύμβαση. Μάλιστα, εφόσον τελικά πήρε 2,5 μήνες να υπογραφεί η 2^η σύμβαση, θα μπορούσε με σύντμηση προθεσμιών να γίνει πλέον κανονική διαγωνιστική διαδικασία και όχι να ανατεθεί απευθείας βάση της ΠΝΠ. Το ότι πρόκειται για νέα σύμβαση το ισχυρίζεται και ο ίδιος ο κ. Κόλλιας στην κατάθεσή του παρακάτω. Στο κενό αυτό διάστημα των 2,5 μηνών, λειτουργούσε ή όχι το help desk; Σε κάθε περίπτωση, αυτό το μεγάλο χρονικό διάστημα δεν δικαιολογεί τους ισχυρισμούς του κ. Κόλλιας περί κατεπείγουσας ανάγκης. Στην πράξη αποδεικνύεται ότι το ΕΔΥΤΕ καθυστερεί 2,5 μήνες και στις 18/1/2021 συνάπτει τη νέα (2η) σύμβαση με την REPOSITION STRATEGY, όταν πλέον ο πλανήτης βρίσκεται βαθιά μέσα σε έξαρση της πανδημίας και υπάρχουν αυστηρά lockdown, όπως συνέβαινε και στη χώρα μας. Από το πλήθος των κλήσεων για τους 2 μήνες της 2^{ης} σύμβασης, σύμφωνα με τα παραδοτέα που προσκομίστηκαν στην Επιτροπή, προκύπτει ότι τουλάχιστον η 2^η αυτή σύμβαση των 60.000 ευρώ ήταν παντελώς αχρείαστη και ότι τα χρήματα αυτά κυριολεκτικά κατασπαταλήθηκαν προς όφελος της REPOSITION STRATEGY. Στη συνέχεια, από τη λήξη της 2^{ης} σύμβασης την 18/3/2021, μέχρι και την υπογραφή της 3^{ης} σύμβασης την 27/5/2021, μεσολαβεί ξανά ένα χρονικό διάστημα κενό σχεδόν 2,5 μηνών, γεγονός που δε δικαιολογεί εκ νέου το κατεπείγον και την προσφυγή στην ΠΝΠ χωρίς διενέργεια κανονικού διαγωνισμού, αλλά δε δικαιολογεί και τον παραπλανητικό όρο «επέκταση» με βάση τον οποίο δίνεται ξανά με απευθείας ανάθεση το έργο στη REPOSITION STRATEGY, καθώς στην πραγματικότητα πρόκειται για ακόμα μια νέα σύμβαση. Συνολικά, έχουμε ένα συγκεκριμένο δημόσιο έργο συνολικού ύψους 270.000 ευρώ, ποσό το οποίο κατατμήθηκε μεταξύ 3 συμβάσεων σε 60.000, 60.000 και 150.000 ευρώ, αντίστοιχα.

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 15/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Σελ. 91-95

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...]

Το ερώτημα είναι ότι εδώ πέρα υπήρξαν τρεις συμβάσεις για την reposition. Η μία σύμβαση ήταν από 31-8-2020 έως 31-10-2020, η δεύτερη σύμβαση ήταν από 18-1-2021 έως 18-3-2021 και η τρίτη από 27-5-20 ως 27-10-2021, μέχρι πρόσφατα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σωστά.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αυτές οι τρεις συμβάσεις έχουν προκύψει και οι τρεις από δύο ανανεώσεις, δηλαδή ήταν ανανέωση η κάθε επόμενη της προηγούμενης. Και ρωτάω: Πώς μπορεί να γίνει ανανέωση σε μία σύμβαση της οποίας το διάστημα έχει λήξει αρκετές ημέρες νωρίτερα; Αυτό το τελευταίο μου ερώτημα. Είναι νόμιμο;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Δεν καταλαβαίνω τι λέτε. Είναι μια καινούργια σύμβαση, απλώς ακολουθεί την προηγούμενη.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Είναι καινούργια σύμβαση;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αυτό εννοείται με την ανανέωση. Προφανώς, μας έγινε νέο αίτημα από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης για τη δεύτερη. Ακολουθήθηκε ακριβώς η διαδικασία. Το ακολουθήσαμε, το αναλύσαμε, το περάσαμε από διοικητικό συμβούλιο, υλοποιήθηκε. Το τρίτο το ίδιο. Δηλαδή δεν καταλαβαίνω...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, ανανεώσατε την παλαιά σύμβαση ή επεκτείνετε...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Τίποτα από αυτά που λέτε.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Κάνατε νέα σύμβαση ή επεκτείνετε την παλιά; Έχει διάφορα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Εγώ σας λέω ότι ήρθε νέο αίτημα από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης να λύσουμε το πρόβλημα για τους επόμενους δύο μήνες.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Καινούργια ήταν η σύμβαση;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Και τη δεύτερη...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Καινούργιες;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ναι, καινούργια είναι...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Όχι συνέχεια της προηγούμενης δηλαδή;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Με την εμπειρία που είχαμε την προηγούμενη βασιστήκαμε στην εμπειρία της για να την ξαναεπιλέξουμε, αν εννοείτε αυτό, ισχύει, ναι.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Όχι. Ρωτάω αν συσχετίζονται οι συμβάσεις, αν υπάρχει συνέχεια.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το αποτέλεσμα της προηγούμενης δουλειάς... Αφού τελείωσε η προηγούμενη σύμβαση, τι συνέχεια; Τελείωσε η προηγούμενη σύμβαση και γίνεται καινούργια, γι' αυτό κράτησε δύο μήνες πάλι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Καινούργια σύμβαση, λοιπόν.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Είπατε νέα σύμβαση...

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...]

Εφόσον πρόκειται, λοιπόν, για νέα σύμβαση, να κάνω γνωστό στην Επιτροπή ότι οι νέες συμβάσεις αυτές που δεν υπάρχουν σε συνέχεια με τις προηγούμενες, πάλι γίνονται με ανάθεση χωρίς να κοινοποιηθούν άλλες προσφορές, πάλι πηγαίνουν στη reposition και φαίνεται από το πρακτικό.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κατεγράφη.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Φαίνεται από διαβιβαστικό που δόθηκε από τον Υπουργό. Από το γραφείο Υπουργού είναι από το διαβιβαστικό. Όλες πήγαν προς τη reposition.

[...]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Προφανώς και οι επόμενες είναι με ανάθεση σε μια εταιρεία με βάση, όπως έχουμε πει, την εμπειρία που έχουμε για το πόσο κοστίζει το έργο και τη δουλειά που έχει κάνει, η οποία δεν το είπατε ποτέ ότι αξιολογήθηκε η δουλειά. Έχει έχουμε πάρει παραδοτέα. Τρία πολύ έμπειρα μέλη της ΕΔΥΤΕ, ο διευθυντής της έρευνας και ανάπτυξης, ο διευθυντής της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, Πάνος Λουρίδας και Σταύρος Καρούνος ήταν στην επιτροπή παραγωγής και παραλαβής. Και προσέξτε λίγο πολύ ενδιαφέρον αυτό: Παραδόθηκαν όλα τα στοιχεία με ποια κριτήρια...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αυτό είναι κατάτμηση.

[...]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Παραδόθηκαν όλα τα αποτελέσματα που παρήχθησαν από το έργο, δηλαδή ποιες ερωτήσεις και ποια προβλήματα επιλύθηκαν, από πού και πώς παρουσιάστηκαν αυτά τα προβλήματα, που αυτά ιδίως από την πρώτη σύμβαση χρησιμοποιήθηκαν σαν βάση για να τρέξει μια δεύτερη σύμβαση, πάλι για δύο μήνες. Λόγω covid πάλι κανείς δεν ήξερε -σας θυμίζω- που είμαστε. Κανείς δεν ήξερε πόσο θα κρατήσει ο covid και τι θα γίνει. Δύο μήνες πάλι ήταν η δεύτερη σύμβαση.

Και φτάνουμε πλέον στην τρίτη σύμβαση που είναι για καλοκαίρι, που έρχεται καλοκαίρι και εκεί πλέον γίνεται η προσπάθεια να γίνει αυτό που έγινε το φετινό καλοκαίρι, να βοηθήσουμε όσο γίνεται τον κόσμο να έρθει στην Ελλάδα.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αυτή είναι κατάτμηση, σας εξηγώ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Σας παρακαλώ, κύριε Κάτση.

Κύριε μάρτυρα, σας παρακαλώ, δεν απαντάτε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Μα, δεν μου είπε κάτι. Μου είπε ότι 60.000 ήταν η πρώτη σύμβαση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κύριε μάρτυρα, δεν έχετε τον λόγο. Τέλος.

- Σελ. 129-131

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, το Υπουργείο ορίζει τι θέλει από εμάς. Μας λέει, λοιπόν, «εγώ θέλω να με υποστηρίξεις για δύο μήνες». Το Υπουργείο, φαντάζομαι, δεν ήξερε πώς θα εξελιχθεί η κατάσταση. Και τη δεύτερη φορά πάλι για δύο μήνες μας είπε. Την τρίτη φορά που ήταν πλέον να πάμε στην καλοκαιρινή περίοδο με του 2021, εκεί μας είπε...

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Πότε υπογράφηκε η σύμβαση εκεί;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Η πρώτη σύμβαση υπογράφηκε, όπως είπαμε, τέλος Αυγούστου, η δεύτερη σύμβαση ήταν στα τέλη Δεκεμβρίου νομίζω και η τρίτη νομίζω ότι ήταν στα τέλη Απριλίου.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Από το τέλος Απριλίου, λοιπόν, ή τέλος πάντων ενδιάμεσα όταν «τρέχει» το δίμηνο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ακριβώς.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Εσείς ως υπηρεσία -γιατί εσείς, δυστυχώς, έχετε την ευθύνη και όχι το Υπουργείο, γιατί εσείς αναθέτετε- δεν έχετε δει ότι μπορείτε να κάνετε διαγωνιστική διαδικασία πλέον και να μην προχωρήσετε σε επέκταση της σύμβασης;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Προσέξτε τι λέτε, σκεφτείτε λίγο το εξής: Τελειώνει η μία Σύμβαση τέλος Οκτωβρίου, 5 Νοεμβρίου έρχεται το νέο αίτημα «κάντε άμεσα τέτοια».

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Ωραία και προχωράτε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αντίστοιχα, τελειώνει η Σύμβαση τέλος Φεβρουαρίου –αν δεν κάνω λάθος- και έρχεται αμέσως το αίτημα στο Υπουργείο στις 5, 6, 7 του μηνός «κάντε...». Άρα, έχουμε επείγοντα θέματα.

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ - ΦΥΣΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ – ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

ΑΠΟΥΣΙΑ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ

Η κύρια υπηρεσία για την οποία αμείφθηκε η ανάδοχος εταιρεία REPOSITION STRATEGY αφορούσε ένα τηλεφωνικό help desk μέσω call center, στο οποίο έπαιρναν τηλέφωνο οι πολίτες που είχαν προβλήματα κατά τη συμπλήρωση της φόρμας PLF μέσω της κυβερνητικής ιστοσελίδας TRAVEL.GOV.GR. Ωστόσο, κατά την εξέτασή τους, κανείς από τους μάρτυρες που εκπροσωπούσαν την αναθέτουσα Αρχή του ΕΔΥΤΕ και τον ανάδοχο της REPOSITION STRATEGY, δεν γνώριζε να απαντήσει από ποια πηγή μπορούσαν οι πολίτες να πληροφορηθούν τον τηλεφωνικό αριθμό στον οποίο μπορούσαν να καλέσουν για να επικοινωνήσουν με το call center, αλλά και ούτε ποιος ήταν αυτός ο τηλεφωνικός αριθμός, παρόλο που ισχυρίζονται ότι έγιναν δεκάδες χιλιάδες τηλεφωνήματα. Στις καταθέσεις τους, άλλοτε αναφέρεται ότι τον αριθμό μπορούσε κανείς να τον μάθει από το Υπουργείο Τουρισμού, άλλοτε από την Πολιτική Προστασία, άλλοτε από Πρεσβείες. **Δεν γνώριζαν ούτε αν ήταν αναρτημένος στην ίδια την ιστοσελίδα TRAVEL.GOV.GR, κάτι που είναι εκ των ων ουκ άνευ, καθότι είναι δεδομένο ότι όταν γίνεται τηλεφωνική υποστήριξη για τη χρήση των υπηρεσιών μιας ιστοσελίδας, το πρώτο σημείο που θα πρέπει να είναι αναρτημένος ο σχετικός τηλεφωνικός αριθμός υποστήριξης είναι η ίδια η ιστοσελίδα και μάλιστα θα πρέπει να είναι αναρτημένος και σε εμφανές σημείο αυτής.** Ο εκπρόσωπος της REPOSITION STRATEGY κ. Ζούπης, προσπαθώντας να καλύψει την αδικαιολόγητη άγνοιά του για ένα βασικό στοιχείο του έργου που υποτίθεται ότι εκτελούσε η εταιρεία, ισχυρίστηκε ότι μάλλον ήταν ένας τετραψήφιος ή πενταψήφιος αριθμός, **γεγονός που είναι απολύτως ψευδές καθώς η ιστοσελίδα απευθυνόταν κατά κύριο λόγο σε πολίτες που βρίσκονταν στο εξωτερικό και ήθελαν να συμπληρώσουν την PLF για να εισέλθουν στην Ελλάδα.** Από το εξωτερικό, δε μπορεί κανείς να καλέσει τετραψήφιους ή πενταψήφιους αριθμούς. Το προφανές κενό που άφηγε το αδικαιολόγητα παράδοξο του να μη γνωρίζει κανείς από τους δυο μάρτυρες βασικά στοιχεία του φυσικού αντικειμένου του έργου, δηλαδή τον τηλεφωνικό αριθμό και πού ήταν αυτός αναρτημένος, προσπάθησε να καλύψει η εισηγήτρια της πλειοψηφίας κ. Παπακώστα, ωσάν να ήταν σε θέση μάρτυρα, «αποκαλύπτοντας» ότι υπήρχε ένας σχετικός τηλεφωνικός αριθμός σταθερής τηλεφωνίας (+30 2155605151) αναρτημένος στην ιστοσελίδα της Πρεσβείας της

Ελλάδας στη Δανία και ότι αυτός αφορούσε help desk για την ιστοσελίδα TRAVEL.GOV.GR, με ώρες λειτουργίας 09:00-21:00 Δευτέρα – Παρασκευή, δηλαδή ακριβώς τις ώρες και ημέρες που περιγράφονται στη σύμβαση που υπογράφηκε με τη REPOSITION STRATEGY στις 31/8/2020. Υπάρχει, όμως, το εξής «παράδοξο» στο σχετικό έγγραφο που η κ. Παπακώστα κατέθεσε στα Πρακτικά (ΑΠ32/16-12-2021), το οποίο η ίδια προφανώς δεν πρόσεξε. Ότι η ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Πρεσβείας στη Δανία έγινε πολύ πριν υπογραφεί η σύμβαση, ήτοι στις 13/7/2020. **Αν η κ. Παπακώστα ισχυρίζεται ότι αυτό ήταν το τηλέφωνο μέσω του οποίου εξυπηρετούσε η REPOSITION STRATEGY την ιστοσελίδα TRAVEL.GOV.GR, τότε αυτό σημαίνει ότι η εταιρεία παρείχε υπηρεσίες πολύ πριν υπογραφεί η σχετική σύμβαση, δηλαδή εργαζόταν άτυπα χωρίς σύμβαση, άρα και παράνομα. Γεγονός που, αν ισχύει, αποτελεί σαφέστατη ένδειξη ότι η εταιρεία είχε προνομιακή σχέση με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Η κ. Παπακώστα, κατέθεσε επίσης στα Πρακτικά ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Πρεσβείας και Προξενείου των ΗΠΑ στην Ελλάδα, όπου μέχρι και την τελευταία ανανέωση της ανάρτησης αυτής που έγινε την 13/12/2021, αναφέρεται ο ίδιος τηλεφωνικός αριθμός, με ωράριο λειτουργίας διαφορετικό από αυτόν που αναφέρει η σύμβαση (09:00-17:00). **Σημειώνεται, όμως, ότι στις 13/12/2021 η σύμβαση είχε λήξει, οπότε, είτε ο αριθμός αυτός δεν αφορά τις υπηρεσίες που παρείχε η REPOSITION STRATEGY, είτε αυτή συνεχίζει να παρέχει υπηρεσίες χωρίς σύμβαση, δηλαδή παράνομα.****

Η πραγματικότητα είναι ότι ουδέποτε αναρτήθηκε κάποιος τηλεφωνικός αριθμός υποστήριξης στην ιστοσελίδα TRAVEL.GOV.GR, για την οποία υποτίθεται ότι γινόταν η υποστήριξη. Δεν είναι σύνηθες ένας πολίτης που θέλει να ταξιδέψει στο εξωτερικό να μπαίνει στην ιστοσελίδες των Πρεσβειών. Οπότε, εφόσον ήταν προαπαιτούμενο να μπει στην ιστοσελίδα TRAVEL.GOV.GR για να συμπληρώσει την PLF, εκεί ήταν και το μοναδικό σημείο που θα έπρεπε οπωσδήποτε να είναι αναρτημένος. **Το γεγονός αυτό από μόνο του καθιστά το έργο αμφιβόλου ποιότητας και ενισχύει την πεποίθηση ότι υπήρξε κατασπατάληση δημοσίου χρήματος.**

Ο τηλεφωνικός αριθμός που κατέθεσε η κ. Παπακώστα, είναι ο μοναδικός που φαίνεται δημόσια να σχετίζεται με τηλεφωνική υποστήριξη της ιστοσελίδας TRAVEL.GOV.GR, καθώς πέραν από τις αναρτήσεις Πρεσβειών που κατέθεσε, αυτός

εμφανίζεται και σε σχετικό twit του Γενικού Προξενείου της Ελλάδας στη Νέα Υόρκη στις 9/7/2020, επίσης πολύ πριν από την υπογραφή της σύμβασης (<https://twitter.com/greeceinnewyork/status/1281287748805066753>), καθώς και σε φυλλάδιο του αεροδρομίου Αθηνών που είναι ακόμα αναρτημένο, όπου αναφέρεται ότι: «*Η φόρμα βρίσκεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://travel.gov.gr/#>. Για περισσότερες πληροφορίες ή ερωτήσεις αναφορικά με τον τρόπο συμπλήρωσης & λειτουργίας μπορείτε να επικοινωνήσετε με το κέντρο υποστήριξης του travel.gov.gr, καλώντας στο (0030) 2155605151 Δευτέρα ως Παρασκευή 09:00-17:00 ή στέλνοντας email στο generalsecretary@civilprotection.gr /generalsecretary@gscp.gr» (https://www.aia.gr/userfiles/85ab214c-4e7b-4639-83ca-a1fb2a24fc19/e-brocure_covid_1.pdf).*

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Η μη ύπαρξη τηλεφωνικού αριθμού στην ιστοσελίδα TRAVEL.GOV.GR που υποτίθεται πως εξυπηρετούσε το call center της REPOSITION STRATEGY, η παρατήρηση ότι κάποιος τηλεφωνικός αριθμός υποστήριξης υπήρχε αναρτημένος πολύ πριν την έναρξη της σύμβασης, έστω σε ιστοσελίδες Πρεσβειών, καθώς και το γεγονός ότι κανείς μάρτυρας από τους εμπλεκόμενους στη σύμβαση του έργου δε γνώριζε το παραμικρό για τον τηλεφωνικό αριθμό και πού αυτός ήταν αναρτημένος, εγείρει ισχυρές αμφιβολίες για το κατά πόσο όντως εκτελέστηκε το έργο ή, αν εκτελέστηκε, κατά πόσο ήταν ορθά σχεδιασμένο και εκτελεσμένο, με τρόπο ώστε για να δικαιολογεί την αμοιβή της REPOSITION STRATEGY.

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 16/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Σελ.101-109

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Κύριε Ζούπη, ποιο ήταν το τηλέφωνο, αν γνωρίζετε, του call center που καλούσαν οι πολίτες, για να υποστηριχθούν τηλεφωνικά από το travel.gov.gr;

[...]

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Δεν θυμάμαι τι ήταν. Ένα τετραψήφιο, πενταψήφιο, ένας αριθμός που τον έβρισκαν όχι Έλληνες πολίτες, κυρίως αλλοδαποί, από άλλα μέρη και έπαιρναν. Για αυτό είναι ότι είχαμε προσωπικό σε τέσσερις γλώσσες. Μάλιστα, σε κάποιες μέρες κάποιοι τουρίστες γκουγκλάροντας οι άνθρωποι έβρισκαν τηλέφωνα Υπουργείων και φορέων του δημοσίου για να μάθουν, επειδή δεν είχαν δει το τηλέφωνο στις πρώτες μέρες και ταυτόχρονα με το που έπεφταν δέκα τηλέφωνα στα γραφεία τριών Υπουργών γινόταν ένας πανικός, γιατί ρώταγαν οι άνθρωποι εκεί το ένα και το άλλο. Μετά αποκαταστάθηκε, γιατί δούλευε. Προφανώς υπήρχε τηλέφωνο, αλλά δεν το θυμάμαι τώρα. Έπαιρνε η μισή οικουμένη.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Κύριε Ζούπη, το τηλέφωνο δεν ήταν ούτε τετραψήφιο ούτε πενταψήφιο. Και μάλιστα θα σας ενημερώσω ότι μέχρι να ξεκινήσει η Εξεταστική – γιατί ήμουν υπεύθυνος να παρακολουθώ το έργο ως αρμόδιος Τομεάρχης Ψηφιακής Διακυβέρνησης παρακολουθώντας τα έργα του ΕΔΥΤΕ που είναι εποπτευόμενος φορέας της ψηφιακής- έχω κάνει ουκ ολίγα ψηφιακά αποτυπώματα screenshots από το site travel.gov.gr. Έχω κάνει πολλές φορές όχι απαραίτητα μόνος μου –συγγενείς μου, φίλοι, γνωστοί- τη διαδικασία συμπλήρωσης ενός PLF και σας ενημερώνω, κύριε Ζούπη, ότι ενώ εσείς αναλάβατε ως εκπρόσωπος της Reposition, ή σας ανατέθηκε από την Ελληνική Δημοκρατία δια του ΕΔΥΤΕ να αναλάβετε την τηλεφωνική υποστήριξη του travel.gov.gr, στο site travel.gov.gr και στη διαδικασία έκδοσης του PLF δεν υπήρχε κανένα απολύτως τηλέφωνο και τηλεφωνικός αριθμός σε προφανές σημείο και πουθενά κατά τη διαδικασία, όπου κάποιος πολίτης που δεν θα μπορούσε να συμπληρώσει το PLF θα έπρεπε να του δίνει τη δυνατότητα να δει πού θα καλέσει για να πάρει μια υποστήριξη ένα help desk. Σας πληροφορώ, λοιπόν, ότι δεν υπήρχε τηλέφωνο. Πώς σας έβρισκαν οι πολίτες στην εταιρεία Reposition Strategy μπορείτε να μου εξηγήσετε;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Αυτό που λέτε είναι πολύ σοβαρό.

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Για να καταλάβετε ότι τετραψήφιο να πάρει κάποιος από το εξωτερικό δεν γίνεται, καταλαβαίνετε τι τεκμηρίωση έχετε για να μας πείτε αυτά που έχετε να μας πείτε εδώ σαν εκπρόσωπος της Reposition.

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Πώς μπορεί να πάρει ένας τετραψήφιο στην ελληνική επικράτεια από την Αγγλία; Πώς μπορεί να γίνει τεχνικά αυτό; Μπορεί να μου απαντήσει κάποιος; Παραβιάζεται η λογική!

[...]

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Κύριε Κάτση, για το τηλέφωνο, να ξέρετε ότι πάρα πολλοί άνθρωποι που έπαιρναν τηλέφωνα, το τηλέφωνο το έπαιρναν από το Υπουργείο Τουρισμό και όταν μιλάμε για ανθρώπους που θα...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Εσείς δεν κάνατε υποστήριξη στο Υπουργείο Τουρισμού, στο travel gov κάνατε.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Όχι, όχι. Τέθηκε ένα θέμα. Πού έπαιρναν τηλέφωνο, πού το ήξεραν αφού δεν το είδα εγώ σε εκείνο το site. Το πληροφορούνταν από το Υπουργείο Τουρισμού και επίσης από τις πρεσβείες, γιατί όλοι αυτοί οι άνθρωποι από κάπου ερχόντουσαν. Είτε είμαι εγώ εκπρόσωπος του ΟΗΕ είτε της Reposition Strategy είτε της Opinion Poll, το αποτέλεσμα είναι εκατοντάδες κλήσεις των οποίων το αποτύπωμα υπάρχει αν μη τι άλλο!

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Πάντως, αν θέλετε, μπορούμε να πάρουμε με ανοικτή ακρόαση –δοκιμάστε το και εσείς- σε μια τυχαία αεροπορική εταιρεία, όποια θέλετε. Θα δείτε ότι η αεροπορική εταιρεία στο αυτόματο μήνυμα μέχρι να κλείσετε ένα εισιτήριο λέει: Επισκεφτείτε το travel.gov.gr για περισσότερες πληροφορίες. Δεν σου λέει: Ή τηλεφώνησε στον τάδε αριθμό. Και κάποιος που επισκέπτεται από τους μεγάλους εν πάση περιπτώσει παίκτες στον τομέα του τουρισμού για να προσελκύσουμε τουρίστες, μπαίνει μέσα στο site που σε παραπέμπουν οι μεγάλοι παίκτες της τουριστικής αγοράς και δεν υπάρχει τηλέφωνο. Και μου λέτε για τις πρεσβείες. Εσείς, δηλαδή, αν θέλετε να πάτε σε μια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κάπου αλλού, θα μπείτε πρώτα στην Πρεσβεία; Αυτό μου λέτε;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Σας λέω πηγές ενημέρωσης.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Εγώ ξέρω πάντως ότι το έργο όφειλε αφού ζητάει τηλεφωνική υποστήριξη για το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και τον ΕΔΥΤΕ να έχει στο travel.gov.gr ένα τηλέφωνο και δεν είχε. Και αυτό μπορώ να το αποδείξω και δεν με ενδιαφέρει εάν...

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Η παρατήρηση αυτή δεν αφορά...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ποια παρατήρηση;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Ότι δεν υπήρχε σε εκείνο το site το τηλέφωνο.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Τι λέτε; Αφού σε αυτό το site αναφέρεται ότι κάνατε τηλεφωνική υποστήριξη.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Για το όνομα του Θεού! Εγώ λέω το εξής: Εν τοις πράγμασι φαίνεται ότι πήραν άπειροι άνθρωποι τηλέφωνο. Σας είπα λοιπόν ότι από το Υπουργείο Τουρισμού...

[...]

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Και πρεσβείες ενημερωνόντουσαν για τον αριθμό.

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αναλάβετε ως εταιρεία να παραδώσετε ένα έργο help desk για το travel.gov.gr για τηλεφωνική υποστήριξη του travel.gov.gr –έτσι είναι ο ορισμός του έργου- και τηλέφωνο δεν δώσατε στο site. Εγώ αυτό ξέρω και τα παραδοτέα και ας κριθούν αυτοί που παρέδωσαν αυτό το έργο.

- Σελ.227-229

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: [...] Και πάμε στο τρίτο και σημαντικότερο θέμα -το οποίο επανειλημμένως ο κ. Κάτσης και το ρώτησε επισταμένως και στον κ. μάρτυρα- για το ποιος ήταν ο τηλεφωνικός αριθμός, ότι δεν

υπήρχε, πού έπαιρναν για το PLF και ουσιαστικά υπήρξε αμφισβήτηση ακόμα και για το εάν υλοποιήθηκε το έργο.

Εγώ λοιπόν θα καταθέσω εδώ στην Επιτροπή δύο ενδεικτικά έγγραφα, ένα από την Πρεσβεία της Δανίας και ένα από την Πρεσβεία των Ηνωμένων Πολιτειών, όπου στο πρώτο φαίνεται...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Το έργο η Πρεσβεία το έδωσε;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Παρακαλώ, κύριε Κάτση!

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Εκεί λοιπόν στο έγγραφο το οποίο θα προσκομίσω και έχει να κάνει με την Πρεσβεία της Δανίας, ξεκάθαρα στο τέλος λέει ότι για ερωτήματα σχετικά με την διαδικασία –το ορίζει παραπάνω το PLF- μπορείτε να καλέσετε για να ακούσετε και την τηλεφωνική γραμμή που τόσο θέλετε να ακούσετε, κύριε Κάτση...

[...]

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Για ερωτήματα σχετικά με την διαδικασία μπορείτε να καλέσετε την τηλεφωνική γραμμή υποστήριξης help desk, 2155605151. Παρακαλώ να κατατεθεί στα Πρακτικά. Όπως επίσης και από την Πρεσβεία των Ηνωμένων των Πολιτειών στην Ελλάδα όπου ακριβώς και εκεί φαίνεται ο συγκεκριμένος αριθμός.

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 15/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Σελ.171-174

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: [...]

Μου κάνει εντύπωση το εξής. Εγώ είμαι όψιμος χειριστής τεχνολογίας και δυσκολεύομαι και σας το λέω από προσωπική εμπειρία. Αν κάποιος έμπαινε λοιπόν στην ιστοσελίδα travelgov.gr για να συμπληρώσει το PLF, δεν υπήρχε πουθενά ένας τηλεφωνικός αριθμός σαν γραφείο βοήθειας, δεν υπήρχε πουθενά. Επομένως, αυτό

δεν είναι μία ουσιαστική πλημμύρα, ουσιαστική αδυναμία, μια τόσο οργανωμένη προσπάθεια να μην έχει ένα πράγμα πολύ βασικό για εμάς που δεν είμαστε δεινοί χρήστες της τεχνολογίας;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): [...]

Κοιτάξτε, νομίζω ότι για το PLF είναι υπεύθυνη η Πολιτική Προστασία. Αυτή το φτιάχνει. Οπότε λογικά σε συνεργασία με το Υπουργείο μπήκε το τηλέφωνο του τηλεφωνικού κέντρου που πήγαιναν στην Reposition Strategy. Ο χρήστης δεν ήξερε σε ποιον μιλάει. Ο χρήστης δεν είχε κανένα λόγο να ξέρω ότι μιλάει στο call center της Repository, ήταν ένα call center που υποστήριζε γενικότερα. Αυτό ξέρω και μπορώ να σας πω.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Εγώ πάλι, να με συγχωρείτε, κύριε Πρόεδρε, διευκρίνιση θέλω. Δηλαδή δεν είναι αδυναμία του συστήματος αυτή η ιστοσελίδα travelgon.gr να μην έχει ένα τηλέφωνο help desk στο οποίο θα απευθυνόμαστε εμείς που δεν είμαστε δεινοί χρήστες της τεχνολογίας; Πού ψάχνουμε δηλαδή;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Μιλάτε για το PLF ή γενικά το travelgon;

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Το PLF.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το PLF σε όλα τα διαστήματα αυτά έτσι συλλέχθηκαν τα τηλεφωνήματα. Γίνονταν στο τηλέφωνο που υπήρχε για να ...

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Μα, δεν υπήρχε, αυτό σας λέω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Με συγχωρείτε, πώς έγιναν τα τηλέφωνα, τυχαία;

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Λέει εδώ ότι συστατικό στοιχείο -συγγνώμη, κύριε Πρόεδρε, αναγκαζόμαστε από την κουβέντα να προκύψει- από την συμβατική υποχρέωση έπρεπε να υπάρχει ένα τηλέφωνο στο travelgon.gr στο οποίο απευθυνόμαστε για να μας λύνει τις απορίες. Αυτό δεν υπήρχε. Αυτό λέω. Δεν είναι ένα πρόβλημα αυτό του travelgon.gr και ουσιαστικά της σύμβασης η οποία το επέτρεψε;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όχι, μιλάμε τώρα με ποιον τρόπο έγινε η υποστήριξη του ανθρώπου που ήθελε να συμπληρώσει του PLF. Αυτό με ρωτάτε μάλλον, σωστά;

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι, ναι, αυτό σας ρωτάω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ωραία. υπήρχε τηλέφωνο που μπορούσαν να μιλήσουν.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Πού;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Πού υπήρχε τηλέφωνο; Δηλαδή εγώ...

[...]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αν θέλετε, ευχαρίστως να δω ακριβώς πού ήταν, σε ποιο σημείο ήταν, για να σας το πω.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Κύριε μάρτυρα, δέστε το.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αν θέλετε, ευχαρίστως να σας πω ακριβώς πού ήταν, αν δεν το έχετε δει. Δεν μπορώ να το κάνω αυτή τη στιγμή, αλλά ευχαρίστως να το κάνω.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Κανένα πρόβλημα. Θα έχετε τον χρόνο. Ούτως ή άλλως και εκ των υστέρων, όταν θα έρθετε να επικυρώσετε τα Πρακτικά, μπορείτε να το προσκομίσετε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ευχαρίστως.

[σ.σ.: ο κ. Κόλλιας δεν απάντησε ποτέ και δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο για το πού βρισκόταν ο τηλεφωνικός αριθμός]

ΕΛΛΕΙΠΗ ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

Στα παραδοτέα του έργου, τα μοναδικά στοιχεία που προσκομίστηκαν στην Επιτροπή στον φάκελο με ΑΠ19/6-12-2021, αφορούν πρόχειρους πίνακες τηλεφωνικών κλήσεων που έγιναν από πολίτες προς το call center, με αναλυτικά στοιχεία: ημερομηνία, ώρα έναρξης και λήξης κλήσης και αριθμός τηλεφώνου.

Αυτά τα στοιχεία συνοδεύονται με μια τεχνική περιγραφή του έργου, στην οποία αναφέρεται ότι: «Οι στόχοι για την επιτυχή υλοποίηση του έργου είναι αυτοί που αποτελούν τις κατευθυντήριες γραμμές του έργου. Εν συνεχεία, οι στόχοι αυτοί μετουσιώνονται σε συγκεκριμένες διακριτές δραστηριότητες, οι οποίες ομαδοποιούνται σε πακέτα εργασιών (που θα περιγράφουν στην συνέχεια) με κριτήριο τους στόχους που εξυπηρετούν και το αντικείμενό τους. Τα Πακέτα Εργασιών συνιστούν συνεκτικά τμήματα και ακολούθως αναλύονται σε ενέργειες οι οποίες καταλήγουν τελικώς σε παραδοτέα. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η όλη οργάνωση του έργου αναπτύσσεται επί των κατευθύνσεων των τευχών της προκήρυξης, ώστε κάθε δράση και κάθε παραδοτέο του Αναδόχου να εντάσσεται σε ενιαίο πλαίσιο στόχων, συνεισφέροντας στην επιτυχή υλοποίηση του έργου και την επίτευξη των ευρύτερων στόχων του.»

Φαίνεται, λοιπόν, ότι τα παραδοτέα θα έπρεπε να είναι εκτενέστερα από μια απλή καταγραφή του μητρώου των κλήσεων, κάτι που δεν περιέχεται στον φάκελο που στάλθηκε στην Επιτροπή.

Συγκεκριμένα, μάλιστα, στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β' της 1ης σύμβασης, μεταξύ των υπηρεσιών που θα παράσχει ο Ανάδοχος, θα περιλαμβάνονταν και η σύνταξη και υποβολή μέσω mail, στον αρμόδιο υπάλληλο του Υπουργείου (σημ.: εδώ εμπλέκεται ξανά το Υπουργείο, παρόλο που η αναθέτουσα αρχή είναι το ΕΔΥΤΕ), ημερήσιων αναφορών που θα περιλαμβάνουν ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία για την ολοκληρωμένη διαχείριση των θεμάτων από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου. **Πού είναι αυτά τα στοιχεία; Στέλνονταν ημερησίως και υπάρχουν; Αν ναι, γιατί δεν υπάρχουν στον φάκελο που στάλθηκε στην Επιτροπή;**

Επίσης, παρακάτω στο Πακέτο Αναφορών ΠΑ.2, αναφέρεται ότι: «Ο ανάδοχος θα υποβάλλει στο Υπουργείο σε ημερήσια βάση αναφορές σχετικά με τις πραγματοποιηθείσες εργασίες στο αντίστοιχο χρονικό διάστημα. Οι αναφορές θα υποβάλλονται εντός 24 ωρών από το πέρας της περιόδου αναφοράς. Οι αναφορές αυτές θα περιλαμβάνουν αναλυτική περιγραφή των εργασιών που πραγματοποίησε ο ανάδοχος και συγκεκριμένα: Τον αριθμό κλήσεων που ελήφθησαν καθώς και τον αριθμό των κλήσεων που διεκπεραιώθηκαν. Την κατηγοριοποίηση των τηλεφωνημάτων σε ποιοτικά και ποσοτικά (π.χ. φύση του ερωτήματος αιτήματος).

Λοιπές υποστηρικτικές ενέργειες. Πιθανά προβλήματα που παρουσιάστηκαν και τον τρόπο αντιμετώπισής τους.» Τίποτα από αυτά δεν περιέχεται στον φάκελο που στάλθηκε στην Επιτροπή, οπότε και δεν υπάρχει αποδεικτικό ότι όντως έγιναν. Αν δεν υπάρχουν, τότε πώς η επιτροπή παραλαβής του ΕΔΥΤΕ παρέλαβε το έργο ώστε να πληρωθεί η REPOSITION STRATEGY;

ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΟΥ

Από το φάκελο παραδοτέων με ΑΠ19/6-12-2021, παρατηρούμε ότι το σύνολο κλήσεων ανά μήνα υλοποίησης του έργου κυμάνθηκε από 3.061 έως 27.013. Δηλαδή, το Ελληνικό Δημόσιο, ανάλογα τον μήνα υλοποίησης του έργου, πλήρωσε στη REPOSITION STRATEGY από 1,1 ευρώ ανά κλήση (Ιούλιος 2021) έως **9,8 ευρώ ανά κλήση** (18 Φεβρουαρίου-18 Μαρτίου 2021)! Οι μέσες διάρκειες κλήσεων κυμαίνονται ανάλογα το μήνα, από 6,0 έως 9,5 λεπτά.

Το σύνολο των κλήσεων που φέρεται να πραγματοποιήθηκαν κατά της διάρκεια των συνολικά 9 μηνών του έργου που κάλυψαν οι 3 συμβάσεις, ανέρχεται σε περίπου 100.000. Δεδομένου ότι η συνολική αμοιβή της REPOSITION STRATEGY ανήλθε σε 270.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, **το Ελληνικό Δημόσιο πλήρωσε συνολικά 2,7 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, ανά κλήση.** Υπολογίζοντας από τα παραδοτέα τη συνολική διάρκεια των κλήσεων, προκύπτει ότι πραγματοποιήθηκαν συνολικά σχεδόν 703.250 λεπτά κλήσεων, γεγονός που σημαίνει ότι **κάθε λεπτό κλήσης κόστισε στο Ελληνικό Δημόσιο σχεδόν 0,40 ευρώ, πλέον ΦΠΑ.**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Το κόστος ανά κλήση και ανά λεπτό κλήσης που πλήρωσε εκ των υστέρων το Ελληνικό Δημόσιο με βάση τη χρήση που έκαναν οι πολίτες φαίνεται υψηλό. Ο κ. Κόλλιας, όπως φαίνεται παρακάτω, δεν απάντησε αν το κόστος αυτό το θεωρεί υψηλό και αρκέστηκε να πει ότι όταν σχεδιάζεις εκ των προτέρων τις θέσεις εργασίας στο call center, δε γνωρίζεις τελικά τον όγκο της χρήσης που θα γίνει. Μάλιστα, υπεραμύνθηκε του σχεδιασμού να διατηρήσουν τις 10 θέσεις στο call

center κατά τη 2^η σύμβαση (18/1/2021-18/3/2021 εν μέσω σκληρού lockdown), διότι ισχυρίζεται ότι περίμεναν παραπάνω τηλεφωνήματα από το διάστημα της 1^{ης} σύμβασης (31/8/2020-31/10-2020) που όπως λέει είχαν δει ότι ήταν σωστός ο σχεδιασμός για τις 10 θέσεις. Αυτός ο ισχυρισμός είναι προδήλως παράλογος και δεν είναι δυνατόν κανείς να τον επικαλείται, καθώς, κατά το χειμερινό διάστημα της 2^{ης} σύμβασης με lockdown, προφανώς και θα γίνονταν πολύ λιγότερα τηλεφωνήματα από ότι κατά το διάστημα της 1^{ης} σύμβασης, όπως άλλωστε αποδείχτηκε, κοστίζοντας υπέρογκα στο Ελληνικό Δημόσιο.

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 15/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Σελ.139

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Για αυτά τα εκατό χιλιάδες τηλεφωνήματα εσείς πληρώσατε 270.000. Σωστά δεν τα λέω;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Σωστά, πολύ σωστά.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Άρα, 2,7 το τηλέφωνο, 3,5 με τον ΦΠΑ, αυτό λέω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Πολύ σωστά. Απλώς προσέξτε...

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Εσείς λέτε από τη δική σας γνώση και εμπειρία, λοιπόν, επί των τεχνικών και επί της αγοράς ότι είναι φθηνό ή ακριβό 3,5 ευρώ το τηλέφωνο;

[σ.σ.: Ο μάρτυρας δεν απάντησε στη συνέχεια].

- Σελ.174-179

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Έχω επίσης ένα άλλο λογιστικού χαρακτήρα ερώτημα. Υπάρχει ένας κατάλογος κλήσεων ανά μήνα και βλέπουμε εδώ ότι -ήταν λεπτομερής ο κατάλογος που παραδόθηκε- είχαμε από τρεις χιλιάδες εξήντα μία κλήσεις ανά μήνα έως και έως και είκοσι επτά χιλιάδες δεκατρείς κλήσεις ανά μήνα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ακριβώς.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Δηλαδή, ως ελληνικό Δημόσιο πληρώσαμε από 1,1 ευρώ ανά κλήση τον Ιούλιο του 2021, που ήταν, ας πούμε, στο peak, πολύ φορτωμένο το σύστημα, έως 9,8 ευρώ ανά κλήση από τον Φεβρουάριο έως τον Μάρτιο. Αυτό δεν είναι μια εσωτερική αδυναμία του συστήματος; Δηλαδή, είτε έχω χίλιες κλήσεις είτε έχω μία κλήση, έτσι θα πληρώσω, κατά κεφαλήν, κατά κλήση;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Είναι πολύ καλό ερώτημα αυτό, γιατί προφανώς με απασχόλησε και εμένα. Να σας πω το εξής, που είναι...

[...]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): [...]

Θέλω να σας πω ότι, πραγματικά, αυτό είναι ένα ερώτημα, αλλά το κρίνετε εκ του αποτελέσματος.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Όταν σχεδιάζουμε μια εφαρμογή, εκτιμώ ότι πρέπει η εφαρμογή αυτή να δουλεύει ανεξάρτητα με το... Κάνουμε μια εκτίμηση γενικά. Όπως βλέπετε, σε κάποιες περιπτώσεις -αναφέρατε διάφορες- ήταν δέκα χιλιάδες οι κλήσεις τον μήνα, είχαν φτάσει τις είκοσι επτά χιλιάδες και τους δύο μήνες του χειμώνα ήταν στις τρεις χιλιάδες πεντακόσιες κάτι που είπατε. Προσέξτε τώρα, αυτό είναι το αποτέλεσμα. Ποιο είναι...

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Τον σχεδιασμό.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Εμείς σχεδιάζουμε δέκα θέσεις εργασίας. Αυτός είναι ο σχεδιασμό μας. Έχουμε δέκα θέσεις εργασίας όλο το δωδεκάωρο. Άρα λέμε ότι με αυτές δέκα θέσεις εργασίας πρέπει αφενός, να μειώσουμε το waiting time, δηλαδή...

[...]

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Α, τον χρόνο αναμονής.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Και αφετέρου, να μπορούμε να απαντάμε στον κόσμο που ρωτάει από οποιοδήποτε μέρος του κόσμου όσο γίνεται πιο γρήγορα. Άρα αυτό εκ των προτέρων δεν μπορεί να το γνωρίζεις. Δηλαδή, σκεφτείτε λίγο, το πρώτο διάστημα ειδικά ήταν on the spot, δηλαδή ήταν η μέση τιμή, γιατί ήταν Σεπτέμβριος και Οκτώβριος, δεκατέσσερις χιλιάδες, ξέρω εγώ, τον πρώτο μήνα, δέκα ή εννιάμισι τον άλλον. Κάτι τέτοιο. Αν πάρετε αυτό, είναι πραγματικά ο μέσος όρος οι δύο μήνες αυτοί, που είναι ο μέσος όρος γενικά της απόκρισης.

Ήταν λίγο μικρότερος τον Φλεβάρη-Μάρτη, αλλά ήταν πολύ περισσότερος, διπλάσιος σχεδόν είχε φτάσει, τους επόμενους τέσσερις μήνες. Άρα είναι κάτι που αυτό είναι εκ του αποτελέσματος. Εσύ κάνεις τον σχεδιασμό και λες: Θέλω να είμαι σε θέση να αντιμετωπίσω κάθε ένα από αυτά. Δεν ξέρω εκ των προτέρων πότε θα γίνει, πού θα γίνει. Έχω μια εκτίμηση, αλλά αυτό τι σημαίνει; Εγώ κάνω μια σύμβαση εκ των προτέρων. Θα πεις, θα μειώσω τον αριθμό των θέσεων, θα πάρεις τέτοια; Αφού βλέπεις ότι κάτι δούλεψε με τις δέκα θέσεις καλά τους δύο πρώτους μήνες. Το συνεχίζεις και μετά, που περιμένεις παραπάνω, δεν το αλλάζεις αυτό. Έτσι κάνουμε σχεδίαση των εφαρμογών, νομίζω σε όλη την τεχνολογία. Δηλαδή, κάνουμε μια εκτίμηση ότι για να παρέχουμε τις υπηρεσίες ανελλιπώς, πόσες θέσεις εργασίας πρέπει να έχω εγώ; Ε αυτό έγινε από τη σύμβαση αυτή σε όλα τα διαστήματα. Οπότε ήταν ο μέσος όρος, λίγο πολύ, σε αυτό που δούλεψε, αυτό που λέτε. Αν πάρετε τον μέσο όρο, θα δείτε ότι είμαστε, πραγματικά, εκεί στη μέση, που είναι το ποσό που σας είπα στην αρχή. Επειδή με απασχόλησε και εμένα, γι' αυτό το κοίταξα.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Θα το δω, γιατί...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Αν θέλετε, κοιτάξτε το. Δηλαδή, σαν μέσος όρος έρχεται ακριβώς σε αυτό που σας είπα. Φτάνει, δηλαδή, ότι πραγματικά η απόκριση των τηλεφωνητών ήταν ό,τι έπρεπε. Αυτό το έχω ελέγξει και μόνος μου.

3. ΑΛΛΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗΣ OPINION POLL ME ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Η Opinion Poll στις 31/5/2021 διενέργησε δημοσκόπηση με σοβαρές παρατυπίες, η οποία έβγαζε ιδιαίτερως ικανοποιητικά αποτελέσματα για την κυβέρνηση, την ίδια στιγμή που η REPOSITION STRATEGY, με ίδια έδρα και ιδιοκτήτη, λάμβανε συνολικά

270.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, από δημόσιες συμβάσεις για έργο αμφιβόλου σκοπιμότητας και ποιότητας.

Το μοτίβο αυτό, έχει παρατηρηθεί και σε περιπτώσεις όπου η **Opinion Poll διενεργεί έρευνες για λογαριασμό Δήμων με θετικά αποτελέσματα για την πολιτική ηγεσία τους, ενώ ταυτόχρονα η REPOSITION STRATEGY λαμβάνει δημόσια έργα από αυτούς.**

Συγκεκριμένα, **το στέλεχος της Νέας Δημοκρατίας κ. Γεώργιος Πατούλης όταν ήταν Δήμαρχος Αμαρουσίου, έδωσε στη REPOSITION STRATEGY με απευθείας ανάθεση, 19.000, 19.000 και 19.350 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, αντίστοιχα, για «ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΝΟΙΚΤΗ ΓΡΑΜΜΗ ΔΗΜΟΤΗ», στις 27/9/2016, 20/3/2017 και 26/2/2018 (ΑΔΑ: ΩΦΘΟΩΨ9-ΚΜ0, ΩΓΥ4ΩΨ9-9Α3 και 7ΤΘΘΩΨ9-ΡΟΩ, αντίστοιχα, κατατεθειμένες στα Πρακτικά της Επιτροπής με ΑΠ28/15-12-2021).** Εξάλλου, η REPOSITION STRATEGY έχει λάβει με υπογραφή του κ. Πατούλη ως Προέδρου του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών, με απευθείας ανάθεση έργο ύψους 2.140 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, με αντικείμενο: «ΠΑΡΟΧΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΙΣΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΕΡΧΟΜΕΝΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΣΤΙΣ 21 & 22 Οκτωβρίου 2018» (ΑΔΑ: ΩΡΟΤ469ΗΣΛ-ΝΚΧ). Η Opinion Poll στην περίοδο των αρχών του 2021 ήταν η μόνη δημοσκοπική εταιρεία που διενήργησε δημοσκόπηση για την Περιφέρεια Αττικής, σε μια άσχετη χρονική στιγμή πολύ μακρινή από τις επόμενες εκλογές στην αυτοδιοίκηση, όπου χωρίς ακόμα και σήμερα να γνωρίζουμε ποιοι θα είναι οι υποψήφιοι, παρουσίασε ως αποτέλεσμα στην πρόθεση ψήφου τον κ. Πατούλη με ένα ποσοστό της τάξης του 39,6% σε μεγάλη απόσταση από τους υπόλοιπους, με την κ. Ρένα Δούρου να συγκεντρώνει το 16,2% των προτιμήσεων, τον κ. Ιωάννη Σγουρό το 11,1% και τον κ. Γεώργιο Πατούλη το 4,9%. Η έρευνα δημοσιεύθηκε στις 9/2/2021 για λογαριασμό της εφημερίδας political, όπου συνοδεύεται με εγκωμιαστικά για τον κ. Πατούλη σχόλια όπως ότι: «Ο περιφερειάρχης Γιώργος Πατούλης ικανοποιεί με τις πρωτοβουλίες του για τον κορονοϊό και τη συμβολή του στην αντιμετώπιση της πανδημίας την πλειοψηφία των πολιτών» (<https://www.political.gr/wp-content/uploads/2021/02/POLITICAL-TEYXOS-58.pdf>).

Υπάρχουν επίσης καταγγελίες που καταγράφονται σε δημοσιεύματα που κατατέθηκαν στα Πρακτικά της Επιτροπής με ΑΠ31/16-12-2021, που αφορούν σχετικές υποθέσεις στον Δήμο Λέρου το 2014 και στον Δήμο Αγράφων το 2018.

Για τον **Δήμο Λέρου**, τα δημοσιεύματα αναφέρουν ότι: «στις δημοτικές εκλογές του 2014 η *Opinion Poll* και ο *M. Διαμαντής* δέχθηκαν εξώδικο από τον (σημερινό) Δήμαρχο Λέρου Κόλια για **δημοσκόπηση που εμφάνιζε τον προηγούμενο Δήμαρχο Μ. Κοντραφούρη να προηγείται** (επί Δημαρχίας του οποίου υπήρξαν **συμβάσεις του Δήμου με την *Reposition Strategy***)».

Για τον **Δήμο Αγράφων**, τα δημοσιεύματα αναφέρουν ότι: «Για άσκοπες σπατάλες κατηγορεί τη δημοτική αρχή του Δήμου Αγράφων ο ανεξάρτητος δημοτικός σύμβουλος Γρηγόρης Παπαθανάσης, ο οποίος κάνει λόγο για **απευθείας αναθέσεις προς συγκεκριμένη εταιρεία που παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες και που έχουν κοστίσει στα ταμεία του δήμου 258.000 ευρώ**. Κατά τη συζήτηση του θέματος στο προηγούμενο ΔΣ ο κ. Παπαθανάσης δεν ψήφισε τις δαπάνες που αφορούσαν **εντάλματα πληρωμής της εταιρείας *reposition strategy* που έχει αναλάβει την γραμμή δημότη [...]** Ψάχνοντας λίγο για το ποια είναι η συγκεκριμένη εταιρεία μέσω του μητρώου φορέων και επιχειρήσεων, βλέπουμε πως ανήκει στον κ. Μιχαήλ Διαμαντή του Γεωργίου όπου αναφέρεται ως διαχειριστής της ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΜΙΧΑΗΛ Ο.Ε., με επωνυμία “*Reposition Strategy*” – εταιρεία συμβούλων. [...] Ψάχνοντας ακόμα περισσότερο βλέπουμε πως στην ίδια έδρα και τον ίδιο ιδιοκτήτη ανήκει και η **δημοσκοπική εταιρεία *Opinion Poll* που στα τέλη του 2016 είχε διεξάγει για πρώτη φορά δημοσκόπηση στα Άγραφα που μεταξύ των ερωτημάτων είχε και ερώτημα για το πώς κρίνουν το έργο της σημερινής δημοτικής αρχής Μπαμπαλή**. Τότε σε επικοινωνία μας με την εταιρεία μας ανέφερε πως η δημοσκόπηση είναι «**παραγγελιά**» και **..ιδιωτική από άτομο που δεν επιθυμούσε να γίνει γνωστό το όνομά του**». Στην κατάθεσή του, ο κ. Ζούπης επιβεβαιώνει ότι υπάρχουν καταγγελίες σε Δήμους για απευθείας αναθέσεις στη REPOSITION STRATEGY με **αντάλλαγμα βολικές δημοσκοπήσεις**, παρότι θεωρεί πως οι καταγγελίες δεν ευσταθούν. Ωστόσο, εδώ διαφαίνεται ένα **μοτίβο λειτουργίας και διαπλοκής των εταιριών του κ. Διαμαντή με την πολιτική εξουσία που δείχνει ότι η πρόταση του**

ΣΥΡΙΖΑ για εξεταστική επιτροπή για τη συγκεκριμένη εταιρία δεν είναι εν κενώ αλλά έχει νομιμοποιητική βάση.

Τέλος, αναφέρεται ότι ο κ. Διαμαντής έχει εμπλακεί σε αθέμιτες πρακτικές σε ενδεχόμενη συνεργασία με τον Πρόεδρο του ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΔΗΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΝΤΕΛΙΚΟΥ (ΣΠΑΠ) κ. Βλάσιο Σιώμο, κατά τη διαδικασία απευθείας ανάθεσης έργου ύψους 3.950 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, με αντικείμενο: «ΕΡΕΥΝΑ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ – ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΣΠΑΠ» (ΑΔΑ: 6ΜΤΟΟΚΩΡ-ΥΞ1). Στη σχετική απόφαση ανάθεσης με ημερομηνία 15/4/2019, παρουσιάζεται ότι ελήφθησαν 3 οικονομικές προσφορές από αντίστοιχες εταιρείες, όπου και στις 3 ο κ. Διαμαντής είναι ιδιοκτήτης ή συνιδιοκτήτης (Opinion Poll, REPOSITION STRATEGY και MINOBI IKE) και μάλιστα στεγάζονται στην ίδια διεύθυνση. Μάλιστα, ο εκπρόσωπος των Opinion Poll και REPOSITION STRATEGY κ. Ζούπης, κατά την κατάθεσή του παρακάτω, αναφέρει ότι οι δυο εταιρείες δεν έχουν κοινό πεδίο δραστηριοτήτων. Πώς, λοιπόν, εμφανίζονται να διεκδικούν με προσφορές το ίδιο έργο αφού δραστηριοποιούνται σε τελείως διαφορετικά πεδία; Ο ΣΠΑΠ πήγε λοιπόν να καλύψει το γεγονός ότι έργο προοριζόταν για τον κ. Διαμαντή, παρουσιάζοντας ως πρόσχημα μια στημένη διαδικασία λήψης προσφορών. Ο κ. Ζούπης το μόνο που είχε να απαντήσει για το θέμα είναι ότι ο ΣΠΑΠ θα μπορούσε να δώσει το έργο και χωρίς να πάρει προσφορές, αποφεύγοντας την ουσία του θέματος. Σημειώνεται και σε αυτή την περίπτωση, ότι ο κ. Σιώμος που υπογράφει την απόφαση ανάθεσης είναι επί χρόνια στέλεχος της ΝΔ και Μέλος της Πολιτικής της Επιτροπής. Η διαδικασία ανάθεσης που περιγράφεται παραπάνω και αποδεικνύεται με έγγραφα που κατατέθηκαν στα πρακτικά είναι παράνομη. Επίσης φαίνεται για άλλη μια φορά η προνομιακή σχέση των εταιριών του κ. Διαμαντή με στελέχη της Νέας Δημοκρατίας και τη διασπάθιση δημοσίου χρήματος με παράνομες διαδικασίες. (<https://spap.org.gr/%CE%B2%CE%BB%CE%AC%CF%83%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%83%CE%B9%CF%8E%CE%BC%CE%BF%CF%82/>).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Βλέπουμε ότι το όνομα της Opinion Poll δεν είναι η πρώτη φορά που εμπλέκεται σε περιέργες δημοσκοπήσεις που παρουσιάζουν θετικά αποτελέσματα για πολιτικούς που ταυτόχρονα δίνουν από θέσεις αιρετών έργα με απευθείας αναθέσεις στη REPOSITION STRATEGY. Το γεγονός αυτό ενισχύει τις ενδείξεις ότι ο κ. Διαμαντής μέσω της Opinion Poll διεξάγει δημοσκοπήσεις «κατά παραγγελία αιρετών πολιτικών προσώπων», πράγμα για το οποίο ελέγχεται από την Εξεταστική Επιτροπή.

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 15/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Σελ.77-78

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: [...]

[...] εδώ υπάρχει ένα μόνιμο μοτίβο απευθείας αναθέσεων από το στέλεχος της Νέας Δημοκρατίας κ. Πατούλη ως Δήμαρχος Αμαρουσίου με 19.000 ευρώ σε μόνιμη βάση, ετήσια, τον 9/2016, τον 3/2017 και τον 2/2018, για να συστήσει γραμμή δημότη. Ταυτόχρονα, ο κ. Πατούλης ήταν και Πρόεδρος τότε, γιατί ήταν Δήμαρχος Αμαρουσίου και έκανε τη γραμμή δημότη και την Repository, ήταν και Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών. Πάλι εκεί, λοιπόν, έδινε απευθείας ανάθεση στη Reposition Strategy. Και ω του θαύματος, δύο χρόνια μετά τις περιφερειακές εκλογές -τα καταθέτω και στα Πρακτικά αυτά τα έγγραφα για τις απευθείας αναθέσεις-, όταν δεν ξέρουμε, γιατί δεν είναι πολιτικό κόμμα οι περιφερειακές εκλογές, ποιοι θα είναι υποψήφιοι στην επόμενη διαδικασία, υπάρχει μια δημοσκόπηση της Opinion Poll για λογαριασμό της Political. Πότε; Σε ουδέτερο πολιτικό χρόνο, 9 Φεβρουαρίου 2021, όπου αδηρίτως ο κ. Πατούλης παίρνει 39,6% και όλοι οι υπόλοιποι, η κ. Δούρου 16,2%, ο κ. Σγουρός 11,1%. Δεν ξέρουμε εάν θα είναι υποψήφιοι αυτοί. Αλλά βγαίνει τον Φλεβάρη η Opinion Poll, εταιρεία του ίδιου που παίρνει απευθείας ανάθεση από τη Reposition Strategy και βγάζει τον Πατούλη σε μια άσχετη στιγμή, ουδέτερη πολιτικά, δύο χρόνια μετά τις περιφερειακές εκλογές και δύο χρόνια πριν τις επόμενες.

Σας θυμίζει κάτι αυτό το μοτίβο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι;

- Σελ.80

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Στον μάρτυρα, λοιπόν. Απευθύνθηκα με επισήμανση προς τους Βουλευτές, ότι εδώ κάνοντας την έρευνα, επειδή τα αναφέρει στο πρακτικό για τη γραμμή δημότη του Δήμου Αμαρουσίου, ότι υπάρχει αυτό το μοτίβο των απευθείας αναθέσεων και η προνομιακή σχέση με το γαλάζιο στέλεχος της Νέας Δημοκρατίας, τον κ. Πατούλη. Και τον ρώτησα εάν έχει πέσει σε αυτή την έρευνα. Το γνωρίζετε αυτό;

[σ.σ.: απευθύνεται στον μάρτυρα κ. Κόλλια που ισχυρίζεται ότι έκανε έρευνα για την προϋπηρεσία της REPOSITION STRATEGY πριν της αναθέσει ο ΕΔΥΤΕ την 1^η σύμβαση, η οποία αποτυπώνεται και στην απόφαση του ΔΣ της 10/7/2020 και η οποία περιλαμβάνει το έργο της γραμμής δημότη του Δήμου Αμαρουσίου]

- Σελ.82-85

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Είχατε γνώση για αυτό;

[σ.σ.: εννοεί το ερώτημα που έκανε παραπάνω]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Προφανώς και δεν είχα, αλλά μπορώ να σας πω ότι σε όλη μου την καριέρα ελέγχω τεχνικά τις προσφορές που κρίνω. Το νομικό μου τμήμα τις κρίνει με το νομικό και έτσι βγαίνει η απόφαση. Δεν μπορώ να ξέρω τίποτε άλλο.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Μου αρκεί.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Ευχαριστώ.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Όμως, εκτός από αυτή την προνομιακή σχέση, να σας πω μία άλλη ανάθεση, πάλι τεχνική. Εδώ πέρα έρχεται και αποδεικνύει και τον πυρήνα της πρότασης για εξεταστική επιτροπή.

Κοιτάξτε να δείτε, 15/4/2019 έχει ανατεθεί η έρευνα ικανοποίησης κατοίκων-μελών για το έργο του ΣΠΑΠ. ΣΠΑΠ είναι ο Σύνδεσμος Δήμων για την Προστασία και την Ανάπλαση του Πεντελικού. Ήρθε, δηλαδή ο Σύνδεσμος των Δήμων για την Προστασία του Πεντελικού να κάνει μία έρευνα. Ποιος είναι Πρόεδρος του ΣΠΑΠ; Ο

κ. Βλάσιος Σιώμος. Ποιος είναι ο κ. Βλάσιος Σιώμος; Μέσα από το βιογραφικό του - εγώ δεν έχω λόγο να το διαψεύσω-, ψάχνοντας το διαδίκτυο, μέλος της Πολιτικής Επιτροπής της Νέας Δημοκρατίας πάρα πολλές φορές, Πρόεδρος της Τοπικής Οργάνωσης της Νέας Δημοκρατίας Πεντέλης τέσσερις φορές. Και τι βλέπω εδώ στο πρακτικό; Ότι παίρνοντας προσφορές ο κ. Σιώμος ως Πρόεδρος του ΣΠΑΠ, παίρνει από τη Reposition Strategy, αυτή που ανατέθηκε εντέλει το έργο του ΕΔΥΤΕ, δεύτερη εταιρεία που κατέβηκε με πρόχειρο διαγωνισμό. Προσφορά κατέθεσε, επίσης, η Opinion Poll και αυτή έδρα Ισμήνης 10, ιδιοκτήτης Μιχαήλ Διαμαντή. Και τρίτη εταιρεία η ... , όπου αν ψάξει κανείς το ΓΕΜΗ και αυτή έχει έδρα την Ισμήνης 10 και κατά 50% και γενικός διευθυντής είναι πάλι ο κ. Διαμαντής.

Άρα, λοιπόν, εδώ βλέπουμε ένα μοτίβο της εταιρείας. Είναι νόμιμο αυτό, κύριε μάρτυρα, να κατεβαίνει αυτή η εταιρεία, της οποίας εσείς κάνατε έρευνα, για να γίνει ανάθεση; Εσείς αναθέσατε ως αναθέτουσα αρχή.

[σ.σ.: δεν ακούστηκε ότι η Τρίτη εταιρεία είναι η MINOBI IKE]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το ερώτημα είναι για εμένα;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ναι, για εσάς.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το ερώτημα είναι για εμένα; Εγώ...

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Ακούστε ποιο είναι το ερώτημα. Εσείς κάνατε έρευνα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Τεχνική έρευνα.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αναθέσατε, όμως.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Φυσικά.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αναθέσατε σε μία εταιρεία, η οποία ακολουθεί πρακτικές που απαγορεύονται από τον νόμο, να κατεβάσει ο ίδιος στημένο πρόχειρο διαγωνισμό με τρεις εταιρείες που ανήκουν στον ίδιο;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Συγγνώμη, αυτό είναι γνωστό; Είναι κάτι που μπορούσαμε να το ξέρουμε;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αν κάνατε έρευνα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ (Μάρτυς): Το ξέρατε εσείς; Εγώ δεν το ήξερα αυτό που λέτε. Δηλαδή τώρα μας φέρνετε ένα στοιχείο μετά από δύο χρόνια.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Εδώ, λοιπόν, αποδεικνύεται ότι αυτή η εταιρεία, επειδή είπε ότι είχε εμπειρία, ότι υπήρχε εν πάση περιπτώσει κύρος, υπήρχε γνώση, ότι είχε προαποφασιστεί...

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αυτή η εταιρεία σκοπίμως κατεβαίνει σε πρόχειρους διαγωνισμούς με τρεις εταιρείες του ίδιου ιδιοκτήτη, προκειμένου να είναι ο μοναδικός ανάδοχος. Και υπάρχει και με ένα μόνιμο...

[...]

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ: Αποδεικνύω, κύριε Πρόεδρε, την πρόταση για τη σύσταση της εξεταστικής. Είναι χρέος μου να αποδείξω αυτά τα στοιχεία τα οποία έχω βρει και είναι στην κατοχή μου [...]

ΒΛ. ΣΧΕΤ. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ 16/12/2021 ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Σελ.36-37

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): [...] Στην περίπτωση της Reposition, η Reposition δεν είναι θυγατρική ούτε της Opinion Poll ούτε είμαστε σε κάποιον όμιλο, ούτε έχουμε –ας τολμήσω να πω- κοινά συμφέροντα ή κοινό πεδίο δραστηριοτήτων.

Κατ' αρχάς να διευκρινίσω ότι επειδή κάπου και το όνομα αυτό έχει δαιμονοποιηθεί, η Reposition Strategy είναι πολύ πιο παλιά εταιρεία από την Opinion Poll. Πρέπει να έχει 17-18 χρόνια. Έχει πάρει εκατοντάδες δουλειές από δημόσιο, από ευρύτερο δημόσιο, από δήμους, από ιδιωτικό τομέα κ.λπ. Ασχολείται σαν σύμβουλος επιχειρήσεων για τεχνικά προγράμματα, σαν σύμβουλος ωρίμανσης έργων, υλοποίησης ευρωπαϊκών προγραμμάτων κ.λπ. Δεν έχει καμία σχέση με την Opinion Poll, η οποία είναι μία αμιγώς εταιρεία ερευνών και πολιτικής επικοινωνίας.

- Σελ.87-88

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ:

[σ.σ.: αναφερόμενος στο παραπάνω έργο που ανέθεσε ο ΣΠΑΠ]

[...] Και ξέρετε ποιο είναι το ερώτημα τώρα, κύριε μαρτυρά; Το έργο αυτό ήταν ύψους 3.95 ευρώ πλέον ΦΠΑ, άρα το σύνολο ήταν 4.898. Και κατέβηκε ο κ. Διαμαντής, ο ιδιοκτήτης, με τρεις δικές του εταιρείες. Αυτό σε πρόχειρο διαγωνισμό είναι παράνομο. Γιατί, όπως καταλαβαίνετε, σε έναν πρόχειρο διαγωνισμό όταν συμμετέχουν τρεις εταιρείες του ίδιου ιδιοκτήτη σε κάθε περίπτωση στην ίδια τσέπη θα πάνε τα λεφτά, στον ιδιοκτήτη. Και κατέβασε από την μία πλευρά την Reposition Strategy, μονοπρόσωπη ΕΠΕ κατά τη γνώμη σας, όπως ιδιοκτήτης είναι ο Μιχάλης Διαμαντής, την Opinion Poll, όπου ιδιοκτήτης είναι ο Μιχάλης Διαμαντής, και την Minobi IKE, πάλι με την ίδια διεύθυνση. Όλες στην ίδια διεύθυνση, όλες ιδιοκτησίας Μιχάλη Διαμαντή. Η Minobi για να διευκρινίσω όμως με βάση τα στοιχεία του ΓΕΜΗ που έψαξα, είναι κατά 50% αλλά Γενικός Διευθυντής και Διευθύνων Σύμβουλος και εν πάση περιπτώσει υπεύθυνος εταιρείας είναι ο κ. Διαμαντής.

Και αφού δεν έχουν σχέση οι δύο εταιρείες η Reposition -που της ανατέθηκε με τον τρόπο που της ανατέθηκε θα το εξηγήσω παρακάτω το έργο του ΕΔΙΤΕ-, και η Opinion Poll, πώς έκαναν προσφορά για το ίδιο έργο, κύριε Ζούπη, αφού δεν έχουν το ίδιο αντικείμενο για 3.950 ευρώ; Μπορείτε να μου το εξηγήσετε αυτό;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): [...]

Αυτή η έρευνα από τον σύνδεσμο νομίζω εκεί για το Πεντελικό μπορούσε να δοθεί και είναι στα πλαίσια -όποιος ξέρει από αυτοδιοίκηση- και νομικό πρόσωπο οποιοδήποτε στην αυτοδιοίκηση, χωρίς καμία προσφορά. Κατατέθηκαν αυτές και πάρθηκε η δουλειά. Η ανάθεση αυτή μιας έρευνας ύψους 3.950 δεν χρειαζόταν προσφορές. Αυτό θέλω να απαντήσω.

- Σελ. 187-190

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ: Ένα τελευταίο ζήτημα, κύριε μάρτυς. Υπάρχει η περίπτωση ενός εξώδικου που σας είχε γίνει σχετικά με τις δημοτικές εκλογές του 2014 από τον Δήμαρχο Λέρου, που φαίνεται να υπάρχει το εξής μοτίβο. Η Reposition είχε συμβάσεις πολλών χιλιάδων ευρώ με την προηγούμενη δημοτική αρχή και

έβγαζε χαμηλά τον επόμενο δήμαρχο, ο οποίος έκανε και το εξώδικο. Δεν θυμάμαι αυτή τη στιγμή το όνομά του.

Υπάρχει, επίσης, η περίπτωση του Δήμου Αγράφων, όπου κάποιος δημοτικός σύμβουλος κατηγορεί περίπου για το ίδιο πράγμα πάλι Opinion Poll και Reposition. Δηλαδή, τη Reposition είναι συμβάσεις πάλι πολλών χιλιάδων ευρώ, 258.000 ευρώ και την Opinion Poll ότι με βάση αυτό, παραγγέλνει στην ουσία δημοσκοπήση. Σας λέω ποια είναι η έγκληση, δεν τα υιοθετώ.

[...]

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ: Θα τα καταθέσω. Υπάρχει και το αντικείμενο της εξεταστικής επιτροπής, που είναι Reposition Strategy με την ΕΔΥΤΕ, από όπου παίρνει 270.000 ευρώ απευθείας ανάθεση και Opinion Poll, η οποία διεξάγει γενικές πολιτικές δημοσκοπήσεις.

Δεν σας ρωτώ ως διευθύνοντα σύμβουλο και ως κ. Ζούπη. Σας ρωτώ σαν οποιονδήποτε πολίτη αυτής της χώρας: Αυτά τα τρία παραδείγματα που σας φέρνω, το ένα είναι της εξεταστικής, σας δημιουργούν την εικόνα ενός μοτίβου λειτουργίας του κ. Διαμαντή και των εταιρειών του; Δηλαδή, η Reposition που παίρνει συγκεκριμένη θέση, επιχειρηματική εννοώ, και η Opinion Poll που διεξάγει δημοσκοπήσεις, αν σας δημιουργεί υποψίες. Να σας το πω πιο γενικά.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΟΥΠΗΣ (Μάρτυς): Εκεί, δηλαδή που η Reposition... Καταρχάς να ξέρετε ότι όλες αυτές οι καταγγελίες έχουν αναιρεθεί. Πήγαν να κινηθούν σε έναν άλλο δήμο, και το οποίο και εκεί σταμάτησε. Όλες αυτές οι καταγγελίες είναι στον αέρα. Μπορώ να σας στείλω και υλικό.

Γ. Επίσης, ως προς το διερευνώμενο ζήτημα της «**ENTERPRISE GREECE**» προέκυψαν τα ακόλουθα:

Αντικείμενο διερεύνησης απετέλεσε το αν η σύμβαση μεταξύ της εταιρείας με την επωνυμία «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ» και το διακριτικό τίτλο «Enterprise Greece» και της εταιρείας Edelman με αντικείμενο την παροχή προς την Ελληνική Κυβέρνηση των βέλτιστων στρατηγικών συμβουλών και

υπηρεσιών για τη την χάραξη πολιτικής με απώτερο στόχο τη θετική προβολή της Ελλάδας χρησιμοποιήθηκε στην ουσία ως προκάλυμμα της παροχής συμβουλών και υπηρεσιών για τη θετική προβολή όχι της Ελλάδας, αλλά του Έλληνα πρωθυπουργού και συγκεκριμένως για το «χτίσιμο» του επικοινωνιακού προφίλ του Πρωθυπουργού και της Κυβέρνησης σε διεθνή μέσα.

Η εταιρεία με την επωνυμία «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ» και το διακριτικό τίτλο «Enterprise Greece» έχει ως κύρια δραστηριότητα την προσέλκυση επενδύσεων στην Ελλάδα και την προώθηση εξαγωγών, με στόχο την προβολή της χώρας ως σημαντικού στρατηγικού εταίρου παγκοσμίως. Ειδικότερα ο σκοπός της Enterprise Greece είναι η προσέλκυση, η υποδοχή, η προώθηση, η υποστήριξη και η διατήρηση επενδύσεων στην Ελλάδα, η συμβολή στη διαρκή βελτίωση του θεσμικού πλαισίου τους, η υποστήριξη των διεθνών επενδυτικών συνεργασιών, η προώθηση της χώρας ως επενδυτικού προορισμού, μέσω ανάπτυξης θεσμικών συνεργασιών με διεθνείς φορείς, η προώθηση και ανάπτυξη κάθε είδους εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών, η παροχή ενημέρωσης μέσω της λειτουργίας ενιαίας εθνικής ηλεκτρονικής πύλης για την εξωστρεφή επιχειρηματικότητα και η παροχή πληροφόρησης, συμβουλευτικής βοήθειας και κάθε άλλης υποστηρικτικής υπηρεσίας προς τις ελληνικές επιχειρήσεις με στόχο τη διευκόλυνση επιχειρηματικών επαφών και τη στήριξη των ελληνικών εξαγωγών και της ελληνικής επιχειρηματικότητας στις διεθνείς αγορές. Για την επίτευξη του σκοπού της η εταιρεία ασκεί τις ειδικότερες αρμοδιότητες που αναφέρονται στο άρθρο 2 του Καταστατικού της (άρθρ. 1 παρ. 3 του Ν. 2372/1996 (ΦΕΚ Α' 29/ 28.02.1996), όπως ισχύει.

Μετά από Ανοικτό Ηλεκτρονικό Διαγωνισμό Παροχής Υπηρεσιών (αριθμός προκήρυξης: 09/2020 και Α.Π.: 5706/20), υπογράφηκε Σύμβαση ανάμεσα στην Enterprise Greece και την εταιρεία Edelman με σκοπό την παροχή προς την Ελληνική Κυβέρνηση των βέλτιστων στρατηγικών συμβουλών και την χάραξη πολιτικής με απώτερο στόχο τη θετική προβολή της Ελλάδας καθώς και τη διασφάλιση της εικόνας της χώρας σε σημαντικά κέντρα αποφάσεων στην Ευρώπη, με έμφαση στις ακόλουθες χώρες: Βέλγιο (Βρυξέλλες), Γαλλία, Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο, την παρακολούθηση των εξελίξεων μέσω συνεχούς αποδελτίωσης (monitoring και reporting) καθώς και ο σχεδιασμός στρατηγικής digital περιεχομένου.

Η διάρκεια της Σύμβασης ορίζεται σε οκτώ (8) μήνες, από την υπογραφή της και θα κοστίσει στο ελληνικό δημόσιο 980.000€ πλέον ΦΠΑ.

Όπως προκύπτει από την προκήρυξη του Διαγωνισμού, το αντικείμενο της εν λόγω σύμβασης έχει επί λέξει ως ακολούθως:

«Α1.Σχεδιασμός και υλοποίηση Στρατηγικής και Διαχείρισης σχέσεων με Διεθνή Μέσα, με αντικείμενο τη θετική προβολή της Ελλάδας καθώς και τη διασφάλιση της εικόνας της χώρας σε σημαντικά κέντρα αποφάσεων στην Ευρώπη, με έμφαση στις ακόλουθες χώρες: Βέλγιο (Βρυξέλλες), Γαλλία, Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο. Για το λόγο αυτό ο οικονομικός φορέας που θα αναδειχθεί οριστικός ανάδοχος του έργου είναι αναγκαίο να διατηρεί ενεργή παρουσία και γραφεία στο σύνολο των επιθυμητών χωρών (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο).

- Ανάπτυξη στρατηγικής για τη διασύνδεση της Ελλάδας με Διεθνή Μέσα, με έμφαση στα πλέον σημαντικά Μέσα και δημοσιογράφους που καλύπτουν τα Ευρωπαϊκά κέντρα αποφάσεων (online / offline)
- Σύνδεση με την ανώτερη ομάδα συμβούλων και εξασφάλιση διαρκούς πρόσβασης σε real time στρατηγική υποστήριξη για θέματα επικοινωνίας
- Χαρτογράφηση opinion leaders και key media contacts, που θα αποτελέσουν τους βασικούς συνομιλητές της Ελληνικής Κυβέρνησης
- Σχεδιασμός πλαισίου δράσεων για ανάπτυξη επαφών με Διεθνή Μέσα και key stakeholders / key opinion leaders
- Ανάπτυξη μηνυματικής πολιτικής και ατζέντας θεμάτων, για την ανάπτυξη διαλόγου και επικοινωνίας με το σύνολο των επιθυμητών κοινών, ανά χώρα-στόχος
- Διαρκής παροχή intelligence και ανάλυση του τοπίου Διεθνών Μέσων (media landscape) που σχετίζονται με τα θέματα ενδιαφέροντος της Ελληνικής Κυβέρνησης
- Συμβουλευτική και υποστήριξη σχετικά με τη διεθνή επικοινωνιακή τοποθέτηση της χώρας και τη δημιουργία σχετικών επικοινωνιακών υλικών, π.χ. ομιλίες, op-eds, κ.λπ.
- Σχεδιασμός και επικαιροποίηση επιμέρους επικοινωνιακών υλικών, ανάλογα με τις προτεραιότητες που θα θέσει η ελληνική κυβέρνηση και τις

εξελίξεις της επικαιρότητας που θα αφορούν στην Ελλάδα, για τη διαρκή ενημέρωση και διατήρηση επαφών με τα Διεθνή Μέσα (Δελτία Τύπου, ανακοινώσεις, *holding statements*, κλπ

- Προώθηση των σχετικών επικοινωνιακών υλικών στα Διεθνή Μέσα • Διαρκής διαχείριση της επαφής με τα Διεθνή Μέσα (*proactive – reactive*) και προώθηση σχετικής μηνυματικής/επικοινωνιακών υλικών, ανάλογα με τις προτεραιότητες που θα θέσει η ελληνική κυβέρνηση και τις εξελίξεις της επικαιρότητας που θ' αφορούν στη δημόσια προβολή της χώρας
- Μηνιαίες συνεδρίες στρατηγικής και τριμηνιαίες συνεδρίες επισκόπησης στρατηγικής

A2. Παρακολούθηση εξελίξεων – αποδελτίωση (*monitoring & reporting*)

- Καθημερινή σταθερή παρακολούθηση και αποδελτίωση των Διεθνών Μέσων, με έμφαση στα πλέον σημαντικά Μέσα (*online / offline*)
- Έγκαιρη σάρωση και παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο της δημοσιότητας για κρίσιμα ζητήματα που αφορούν την εικόνα της χώρας και της ελληνικής κυβέρνησης (*alert*), ώστε να διασφαλιστεί ότι θα υπάρχει έγκαιρη ενημέρωση και άμεση επικοινωνιακή τους αντιμετώπιση
- Πρόταση επικοινωνιακού χειρισμού για θέματα με την ένδειξη *alert*, καθώς και διαρκής υποστήριξη ανάλογα με την επικοινωνιακή κλιμάκωση
- *Ad hoc* συνεχής κάλυψη και ποιοτική ανάλυση δημοσιότητας (ανάλογα με τις ανάγκες που θα προκύψουν), που θα σχετίζεται με σημαντικές προτεραιότητες, εξελίξεις ή θέματα με την ένδειξη *alert*
- Περίληψη και καθημερινή ηλεκτρονική αποστολή (*email*) της σταθερής δημοσιότητας που σχετίζεται με τη διεθνή εικόνα της Ελλάδας και τα θέματα ενδιαφέροντος, σε χρονικό πλαίσιο που θα προαποφασιστεί
- Διαρκής ανάλυση *sentiment* της δημοσιότητας και του αφηγήματος για την χώρα και την Ελληνική Κυβέρνηση, προκειμένου να λαμβάνονται εγκαίρως πρωτοβουλίες επικοινωνιακής βελτίωσης, σε βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα

A3. Σχεδιασμός Στρατηγικής Digital Περιεχομένου και Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών

- Αξιολόγηση της *Online* εικόνας της Ελλάδας και της Ελληνικής Κυβέρνησης και προσδιορισμός των αναγκών *digital* επικοινωνίας
- Σχεδιασμός και ανάπτυξη της κατάλληλης στρατηγικής δημιουργίας *digital* περιεχομένου για τη προστασία και προβολή της φήμης της χώρας και της Ελληνικής κυβέρνησης στο *online* περιβάλλον, με έμφαση στις ακόλουθες χώρες/κέντρα αποφάσεων: Βέλγιο (Βρυξέλλες), Γαλλία, Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο.
- Προσαρμογή της μηνυματικής και δημιουργία περιεχομένου για τη διαχείριση του διαλόγου στο *online* περιβάλλον (σε *online / social assets*), ανταποκρινόμενη στις ανάγκες επικοινωνίας των Διεθνών Μέσων και των *key opinion leaders* στα Ευρωπαϊκά κέντρα αποφάσεων
- Δημιουργία εβδομαδιαίου *calendar* θεματολογίας βάση των στόχων επικοινωνίας με γνώμονα το *engagement / growth* του *community* και δημοσίευση στις αντίστοιχες πλατφόρμες
- Προώθηση στοχευμένου *digital content* (*online advertorials/αρθρογραφία*), σε συντονισμό με *key spokesperson* της Ελληνικής Κυβέρνησης και ειδικούς
- Υποστήριξη διαχείρισης περιεχομένου, *commenting*
- Διαχείριση σχολίων χρηστών, με βάση εγκεκριμένα *guidelines*
- Δημιουργικές εργασίες σε φωτογραφικό ή και βίντεο υλικό που θα διατίθεται προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για τις αναρτήσεις καθώς και δημιουργία νέου βάσει αναγκών (*infographics / videographics*)
- Διαρκής παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στη διαμόρφωση και υλοποίηση της *online* επικοινωνιακής στρατηγικής
- Συνεχής παρακολούθηση και ανάλυση «συναισθήματος» (*sentiment*) γύρω από τις συνολικές αναφορές για την χώρα και το έργο της Ελληνικής Κυβέρνησης
- Συνεχής αξιολόγηση των “*online* συζητήσεων” αντιλαμβανόμενοι πλήρως διαφορετικές δυναμικές και ατζέντες που αφορούν την Ελληνική Κυβέρνηση και τη χώρα
- *Monitoring & Reporting*: αποτύπωση της *Online* δημοσιότητας και καθημερινή κατηγοριοποίηση θεματολογίας ανάλογα με την πηγή, την σημαντικότητα και την *agenda*

- Καθημερινό alerting (εφόσον απαιτείται) και ανάλυση των θεμάτων που χρήζουν στρατηγικής τοποθέτησης σε πραγματικό χρόνο
- Μηνιαία ανασκόπηση (reporting) σχετικά με την επικοινωνιακή εικόνα και τοποθέτηση της Ελληνικής Κυβέρνησης, σε συνάρτηση με την επικαιρότητα και τα θέματα ενδιαφέροντος
- Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στην υλοποίηση του πλάνου social media προώθησης (campaigns / activations)
- Συμμετοχή σε συστηματικές συναντήσεις για απολογισμό, αξιολόγηση και αναθεώρηση στρατηγικής εφόσον χρειαστεί.

Σε σχέση με την προκήρυξη του εν λόγω έργου παρατηρούνται κατ' αρχάς τα κάτωθι:

- **Πρώτον:** Εντοπίζεται προχειρότητα στη σύνταξη της προκήρυξης εκ του γεγονότος ότι υπάρχουν διαφορές στο κείμενο (και ιδιαίτερα σε αυτό που αφορά στο αντικείμενο της Σύμβασης, ενώ δεν θα έπρεπε να υπάρχουν. Παραδείγματος χάρη το κείμενο στο Παράρτημα Ι (σελίδες 42-45) με το κείμενο στο άρθρο 1 (σελίδες 54-57) που αφορά στο ίδιο θέμα θα έπρεπε να ταυτίζονται ενώ δεν συμβαίνει αυτό.
- **Δεύτερον:** Η έννοια παραδοτέα είναι πολύ αφηρημένη μέσα στο κείμενο της Προκήρυξης χωρίς να προβλέπεται πουθενά τι και πότε θα έπρεπε να παραδοθεί (συγκεκριμένα παραδοτέα και χρονικός ορίζοντας). Ήδη έχουν περάσει περίπου 5 μήνες από την υπογραφή της Σύμβασης και από την πλευρά της αναδόχου εταιρείας δεν έχει παραδοθεί τίποτε.
- **Τρίτον:** Το εν λόγω έργο θα έπρεπε να αναλάβει να εκπονήσει το Υπουργείο Εξωτερικών δια των δυο Διευθύνσεων του της Διεθνούς Επικοινωνίας και της Διπλωματίας Μέσων Ενημέρωσης, σύμφωνα με το νέο Οργανισμό του ΥΠΕΞ (ΠΔ 81/2019 ΦΕΚ119Α/ 9.7.19),.
- **Τέταρτον και κυριότερο:** Προκηρύχθηκε ένα έργο που δεν εμπίπτει στο σκοπό και τις αρμοδιότητες της Enterprise Greece αλλά ως μοναδικό σκοπό έχει «χτίσιμο» του επικοινωνιακού προφίλ του Πρωθυπουργού και της Κυβέρνησης σε διεθνή μέσα και μάλιστα με δαπάνη δημόσιου χρήματος (στην προκειμένη περίπτωση πλέον του 1 εκ. €), όπως προκύπτει από τις επαναλαμβανόμενες αναφορές του κειμένου της προκήρυξης στην ελληνική κυβέρνηση.

Ως βασικός μάρτυρας για το υπό διερεύνηση έργο εξετάσθηκε ο κ. Γεώργιος Φιλιόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος της «Enterprise Greece».

Χαρακτηριστική είναι η ακόλουθη κατάθεσή του:

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ: Ζητάγατε να εξαιρεθείτε από τη Διαύγεια, κύριε Φιλιόπουλε. Και έτσι καταλήγει η γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου ότι το Enterprise Greece υπέχει υποχρέωση ανάρτησης στο διαδίκτυο των πράξεων που εκδίδουν τα όργανά του. Άρα, θέλατε να μην υπάρχει κάτι στο διαδίκτυο στη Διαύγεια απ' αυτά τα οποία κάνει το Enterprise Greece. Σωστό;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΟΠΟΥΛΟΣ (Μάρτυς): Υπάρχουν τα πάντα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ: Αλλά, εσείς μην υπερηφανεύεστε. Θέλατε να μην υπάρχουν στη Διαύγεια. Και όλα αυτά που συζητάμε σήμερα δεν θα τα ήξερε ο ελληνικός λαός και η ελληνική κοινωνία και τα κόμματα της αντιπολίτευσης. Ναι ή όχι;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Κύριε Φιλιόπουλε. Ζητήσατε την εξαίρεση του Enterprise Greece από τη «Διαύγεια»;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΟΠΟΥΛΟΣ (Μάρτυς): Σωστά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ως γνωστόν εσείς δεν μπορείτε να απευθύνεστε στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους αυτοτελώς. Σωστά; **Μόνο η Κυβέρνηση μπορεί να υποβάλει ερωτήματα προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και να παίρνει απαντήσεις. Σωστά;**

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΟΠΟΥΛΟΣ (Μάρτυς): Σωστά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Επομένως, η Κυβέρνηση, κύριε Φιλιόπουλε, υιοθέτησε το αίτημά σας να εξαιρεθεί το Enterprise Greece από τη «Διαύγεια» και αυτό το ερώτημα και κατά πόσο μπορεί κάτι τέτοιο να συμβεί το έθεσε υπόψιν του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Σωστά;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΟΠΟΥΛΟΣ (Μάρτυς): Σωστά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Λοιπόν, τελευταίο ερώτημα, κύριε Φιλιόπουλε: Έχει καταγγελθεί από ένα μέσο ενημέρωσης και συγκεκριμένα το μέσο ενημέρωσης Reporters United, ότι πριν συνάψετε τη σύμβαση τη συγκεκριμένη -που συνάψατε ως Enterprise Greece με την Edelman- η Edelman είχε αποστείλει e-mail, το οποίο λέει το ίδιο αυτό δημοσίευμα ότι είναι στη διάθεση του συγκεκριμένου μέσου ενημέρωσης και με βάση το οποίο προκύπτει και αποδεικνύεται ότι ενεργούσε η Edelman, είχε

δραστηριοποιηθεί η Edelman, πριν από τη σύναψη της συμφωνίας με σας. Το ξέρετε αυτό το δημοσίευμα;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΟΠΟΥΛΟΣ (Μάρτυς): Μα, αυτό που λέτε αφορά σε ένα e-mail το οποίο, προφανώς, με βάση αυτά που λέτε εσείς, δεν εστάλη σε μας. Άρα, **πώς να επιβεβαιώσω ή να διαψεύσω κάτι τέτοιο;**

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Κύριε Φιλίопουλε, εμείς έχουμε ζητήσει να έρθει εδώ, αλλά η πλειοψηφία το έχει αρνηθεί στο πλαίσιο της συσκότισης, ο συγκεκριμένος δημοσιογράφος ονόματι κ. Λεοντόπουλος για να καταθέσει. Θα δεχόσασταν να καταθέσετε κατ' αντιπαράσταση με τον κ. Λεοντόπουλο;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΟΠΟΥΛΟΣ (Μάρτυς): Αν με υποχρεώσει η επιτροπή, αν μου δώσει κλήση η επιτροπή, οφείλω να υπακούσω στις κλήσεις τις επιτροπής.

Από την εξέταση του κ. Φιλίοπουλου προέκυψαν τα εξής:

1. Ο κ. Φιλίοπουλος ως Διευθύνων Σύμβουλος της Enterprise Greece σχεδίασε, διαμόρφωσε, αποφάσισε και πρότεινε το εν λόγω έργο (δαπάνης πλέον του 1 εκ €) ο ίδιος στο Διοικητικό Συμβούλιο της Enterprise Greece χωρίς να διαβουλευτεί υπηρεσιακούς παράγοντες και χωρίς καμία προηγούμενη συνεννόηση με κάποιο κυβερνητικό στέλεχος. Ωστόσο, για ένα τέτοιο έργο θα έπρεπε να έχει διαβουλευτεί τους αρμόδιους υπηρεσιακούς παράγοντες και να μην έχει λειτουργήσει ως «παντογνώστης». Δηλαδή σύμφωνα με τον κ. Φιλίοπουλο η ίδια η Enterprise Greece αγνοούσε μελλοντικές υποχρεώσεις της, τις οποίες γνώριζε μόνο ο Διευθύνων Σύμβουλος καθώς και επίσης η Κυβέρνηση κάποια στιγμή στο μέλλον θα ελάμβανε πληροφόρηση για την εικόνα της στο εξωτερικό και συστάσεις για τη βελτίωσή της (ενώ μέχρι εκείνη τη στιγμή δε γνώριζε ότι μια τέτοια δράση ήταν σε εξέλιξη).
2. Πραγματοποιήθηκε στη συνέχεια ένας ανοικτός διεθνής διαγωνισμός σύμφωνα με τις διατάξεις που προβλέπει ο νόμος, ωστόσο προσήλθε μόνο μια εταιρεία, παρά το γεγονός ότι σύμφωνα με το μάρτυρα υπήρχαν τουλάχιστον άλλες 16 εταιρείες που θα μπορούσαν να συμμετάσχουν. Και ενώ όπως ο ίδιος είπε ότι είναι πολύ καλός γνώστης της αγοράς δεν μπόρεσε να εξηγήσει για ποιο λόγο δεν υπήρξε ενδιαφέρον από άλλες εταιρείες παρά μόνο από την Edelman.

3. Κατά τον κ. Φιλιόπουλο οι συνεχείς αναφορές του κειμένου στην ελληνική κυβέρνηση, γίνονται γιατί η κυβέρνηση «ταυτίζεται» με τη χώρα υπό την έννοια ότι η κυβέρνηση εκπροσωπεί τη χώρα στο εξωτερικό και είναι αυτή που «μιλά» για λογαριασμό της χώρας στο εξωτερικό. Όμως αυτή η απάντηση του κ. Φιλιόπουλου δεν είναι πειστική, αφού, όπως προκύπτει από το παραπάνω κείμενο η ελληνική κυβέρνηση και η Ελλάδα ως χώρα, ουδόλως ταυτίζονται και αντιμετωπίζονται ως διαφορετικές έννοιες, αφού αναφέρονται ξεχωριστά (πχ: *Σχεδιασμός και ανάπτυξη της κατάλληλης στρατηγικής δημιουργίας digital περιεχομένου για τη προστασία και προβολή της φήμης της χώρας και της Ελληνικής κυβέρνησης στο online περιβάλλον, με έμφαση στις ακόλουθες χώρες/κέντρα αποφάσεων: Βέλγιο (Βρυξέλλες), Γαλλία, Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο.*
4. Ο κ. Φιλιόπουλος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 84 του ν. 4635/2019 ζήτησε η Enterprise Greece να εξαιρεθεί από την υποχρέωση να κοινοποιεί πράξεις που εκδίδουν τα όργανά της στη Διαύγεια πλην όμως, το εν λόγω αίτημα του απορρίφθηκε από το Νομικό Συμβούλιο. Από αυτό συνάγεται ότι έγινε προσπάθεια χειραγώγησης της διαδικασίας με προφανή σκοπό το εν λόγω έργο να μην αναρτηθεί στη Διαύγεια.
5. Η Enterprise Greece έχει εμπλακεί και εμπλέκεται και με άλλες διαφημιστικές εκστρατείες, άσχετες με τους καταστατικούς σκοπούς της, όπως με την ανάθεση στην εταιρεία Red Lemon IKE, του έργου «για την παροχή υπηρεσιών διαφημιστικής καμπάνιας σε περιφερειακά μέσα στο πλαίσιο δράσεων που έχει αναλάβει το Enterprise Greece για την υποστήριξη της συντονιστικής επιτροπής του σχεδίου δίκαιης αναπτυξιακής μετάβασης, ΣΔΑΜ, των λιγνιτικών περιοχών της δυτικής Μακεδονίας και του δήμου Μεγαλόπολης». Από αυτό προκύπτει ότι η Enterprise Greece χρησιμοποιήθηκε και χρησιμοποιείται από την Κυβέρνηση ως «ταμείο για κάθε χρήση» προκειμένου να πραγματοποιηθούν διαφημιστικές εκστρατείες που καμία σχέση δεν έχουν με το σκοπό της εταιρείας

Από το σύνολο το προεκτεθέντων προκύπτει ότι η σύμβαση μεταξύ της Enterprise Greece και της εταιρείας Edelman με αντικείμενο την παροχή προς την Ελληνική Κυβέρνηση των βέλτιστων στρατηγικών συμβουλών για τη την χάραξη πολιτικής με

απώτερο στόχο τη θετική προβολή της Ελλάδας συνήφθη με αδιαφανείς όρους και διαδικασίες και χρησιμοποιήθηκε στην ουσία ως προκάλυμμα της παροχής συμβουλών και υπηρεσιών για τη θετική προβολή όχι της Ελλάδας, αλλά του Έλληνα Πρωθυπουργού και της Κυβέρνησής του και συγκεκριμένως για το «χτίσιμο» του επικοινωνιακού προφίλ τους σε διεθνή μέσα. Προκύπτει δηλαδή ότι σπαταλήθηκε δημόσιο χρήμα ανώτερο του 1.000.000€ για σκοπούς, που ουδόλως εξυπηρετούν τα συμφέροντα της χώρας, αλλά τις ιδιοτελείς επικοινωνιακές ανάγκες του Πρωθυπουργού και των Υπουργών του με προφανή ζημία του Ελληνικού Δημοσίου.

III. ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

A. Ενόψει όλων των ανωτέρω συμπερασμάτων, που ειδικώς αναλύονται σε κάθε επιμέρους θεματική ενότητα του παρόντος Πορίσματος, καθίσταται βέβαιο ότι επιβεβαιώθηκε η επιλογή του ΣΥΡΙΖΑ, που υπερψηφίστηκε από όλα τα Κόμματα της Αντιπολίτευσης, να προτείνει τη σύσταση της παρούσας Εξεταστικής Επιτροπής.

Μολονότι η κυβερνητική πλειοψηφία της παρούσας Επιτροπής επιχείρησε αντιθεσμικά, με τον αποκλεισμό ουσιαστών μαρτύρων, τη μη διενέργεια υποδειχθέντων ανακριτικών πράξεων στο πλαίσιο των καθηκόντων της και την απόκρυψη σημαντικών εγγράφων και στοιχείων, τα οποία θα διεύρυναν το βαθμό ευθύνης και τον κατάλογο των προσώπων, και κυρίως των πολιτικών, που εμπλέκονται στις διερευνηθείσες θεματικές ενότητες, να ακυρώσει de facto τη λειτουργία της Επιτροπής, εντούτοις τελικά δεν κατέστη εφικτό να αποκρυσταλλωθεί ότι η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας εργαλιοποίησε την πανδημία, ώστε με αφορμή αυτή να προβεί με παντελώς αδιαφανείς τρόπους, χωρίς κανόνες και αντικειμενικά, μη πολιτικά, κριτήρια (απευθείας διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση, πρόσκληση διάρκειας λίγων ημερών κλπ), στην κατασπατάληση πολλών εκατομμυρίων ευρώ δημοσίου χρήματος προς φιλικά σε αυτή διακείμενα φυσικά και νομικά πρόσωπα, ώστε να επιτύχει τον έλεγχο των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Η Κυβέρνηση αποκλειστικά, ως αναθέτουσα αρχή, ήταν αυτή που αποφάσισε και ενέκρινε τα ΜΜΕ που εντάχθηκαν στη Λίστα Πέτσα και στην εκστρατεία – καμπάνια για τον κορωνοϊό. Η ανάδοχος εταιρεία ήταν αυτή που απλώς πρότεινε μέρος των ΜΜΕ και σε καμία περίπτωση δεν ήταν αυτή η οποία ενέκρινε και αποφάσισε. Όπως πληθώρα μαρτύρων κατέθεσαν η λίστα Πέτσα τελικά

διαμορφώθηκε χωρίς κριτήρια και κανόνες, καθώς και χωρίς δημόσια πρόσκληση προς τα ΜΜΕ για να δηλώσουν ότι επιθυμούν να συμμετέχουν στην εκστρατεία για τον κορωνοϊό.

Με τις διερευνηθείσες αποφάσεις και πρακτικές, οι οποίες λήφθηκαν κατά σαφή και ευθεία παράβαση του ενωσιακού και εθνικού δικαίου, των γενικών αρχών του ανταγωνισμού, της διαφάνειας και της αμεροληψίας κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών, αποδείχθηκε ότι η Κυβέρνηση εκτέλεσε μια στρατηγική ποδηγέτησης των ΜΜΕ, χρησιμοποιώντας το δημόσιο χρήμα ως επιβράβευση για την δημόσια εξύμνηση αυτής και του Πρωθυπουργού προσωπικά και ταυτόχρονα ως μέσο ουσιαστικής φίμωσης των αντιπολιτευτικών φωνών και τροχοπέδη για την άσκηση σε βάρος τους κριτικής για την πολιτική, που ασκούν.

Υπό τις ανωτέρω συνθήκες επιρροής και εξαναγκασμού η πολιτική της Αντιπολίτευσης και η από μέρους της άσκηση κριτικής στις κυβερνητικές επιλογές αλλά και στις επιλογές του Πρωθυπουργού προσωπικά περιθωριοποιήθηκαν επικοινωνιακά με ολιγόχρονη προβολή ή με τυπικές αναφορές, ενώ φαινόμενα σημαντικών πολιτικών παρεμβάσεων, σημαντικών κοινωνικών φαινομένων, διαμαρτυριών και κινητοποιήσεων με μείζον πολιτικό ενδιαφέρον προβλήθηκαν ανεπαρκώς.

Σε αυτό πλαίσιο της επιχείρησης χειραγώγησης των ΜΜΕ και εντεύθεν της προσπάθειας διαμόρφωσης συγκεκριμένων πολιτικών στάσεων στους Έλληνες πολίτες χρησιμοποιήθηκε το δημόσιο χρήμα και για την κατά παραγγελία διενέργεια δημοσκοπήσεων, όπως χαρακτηριστικά αποδείχθηκε στην περίπτωση της δημοσκοπικής εταιρείας Opinion Poll, η οποία διενήργησε δημοσκοπήσεις κατά παράβαση κάθε έννοιας δεοντολογίας, αξιοπιστίας και επιστημονικότητας, με μόνο στόχο την εξυπηρέτηση των πολιτικών στόχων της Κυβέρνησης και του Πρωθυπουργού προσωπικά για τη διαμόρφωση συγκεκριμένων πολιτικών τάσεων και τη χειραγώγηση των πολιτών.

Β. Από όσα έχουν ήδη εκτενώς αναπτυχθεί προκύπτει ότι εν γένει μια εξεταστική επιτροπή δεν συστήνεται μεν για να διενεργήσει προκαταρκτική εξέταση (όπως γίνεται στην περίπτωση της λεγόμενης προανακριτικής επιτροπής), όμως, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της ενεργεί έχοντας όλες τις εξουσίες προανακριτικής αρχής και εισαγγελεία. Αυτό σημαίνει ότι ακόμη και αν δεν έχει ως σκοπό τη

διερεύνηση ποινικών ευθυνών, στην πράξη, όταν αφήνεται να διερευνήσει ελεύθερα το αντικείμενο που έχει αναλάβει, μπορεί, επειδή κάνει χρήση διερευνητικών εργαλείων που είναι αντίστοιχα αυτών που χρησιμοποιεί η εισαγγελική αρχή, να φτάσει να βρει και να αναδείξει ακόμη και στοιχεία που συνάπτονται με ποινικές ευθύνες. Πρακτικά, αυτό έχει ενδιαφέρον γιατί σύμφωνα με το άρθρο 38 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας όλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι έχουν υποχρέωση να ανακοινώσουν χωρίς χρονοτριβή στον αρμόδιο εισαγγελέα αξιόποινες πράξεις που διώκονται αυτεπάγγελα τις οποίες πληροφορήθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Οπότε στην περίπτωση αυτή θα μπορούσε επιγενόμενα να ενεργοποιηθεί ακόμη και μια διαδικασία ποινικού χαρακτήρα.

Όμως, στην προκειμένη περίπτωση η πλειοψηφία της Επιτροπής από νωρίς ενήργησε με τρόπο που φαλκίδευε το έργο της Επιτροπής και εναγωνίως περιόρισε καθοριστικά το εύρος των ερευνητικών και εξεταστικών δυνατοτήτων που θα είχε αυτή αν ασκούσε πιστά τις εξουσίες που της δίνει ο Κανονισμός της Βουλής. Ιδίως, αυτό συνέβη με τον περιορισμό του καταλόγου μαρτύρων και τον αποκλεισμό της εξέτασης των κρίσιμων πολιτικών προσώπων, μόνων ή κατ' αντιπαράσταση με άλλα πρόσωπα, αλλά και με τον εσκεμμένο περιορισμό της πρόσβασης σε κρίσιμα αποδεικτικά έγγραφα. Εξάλλου, η επιτροπή, υπό την συγκεκριμένη πλειοψηφία, δεν ενήργησε και οποιαδήποτε άλλη προανακριτική ενέργεια, από εκείνες που είχε στη διάθεσή της και θα μπορούσε να ενεργήσει, όπως είναι λ.χ. οι έρευνες.

Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και έτσι, δεν έγινε δυνατό να αποκρυβούν τα στοιχεία που έχουν ήδη παρατεθεί αναλυτικά στα οικεία κεφάλαια, τα οποία βοούν για την ύπαρξη βαριών ευθυνών.

Από το σύνολο των στοιχείων που προέκυψαν, από τις καταθέσεις των μαρτύρων, από τα έγγραφα που ήρθαν στα χέρια της επιτροπής και από τον αλληλοσυσχετισμό τους, δεν προέκυψαν μόνο πολιτικές ευθύνες ή απλές παραβάσεις υπηρεσιακών κανόνων εκ μέρους κυβερνητικών και υπηρεσιακών παραγόντων, αλλά προέκυψαν ενδείξεις που θα μπορούσαν να στηρίξουν την κρίση ύπαρξης βάσιμων υπονοιών για την τέλεση ποινικά αξιόποινων πράξεων και να προκαλέσουν, μετά από ιδιαίτερη έρευνα, από τις αρμόδιες εισαγγελικές και δικαστικές αρχές, ποινική δίωξη εναντίον των δραστών αυτών των πράξεων.

Ενόψει αυτών τα μέλη της Επιτροπής που είμαστε οι συντάκτες και συντάκτριες της παρούσας γνώμης προτείνουμε στην Επιτροπή, και δι' αυτής και στην Ολομέλεια, τη διαβίβαση όλων των στοιχείων που έχουν προκύψει στις αρμόδιες δικαστικές αρχές, προκειμένου εκείνες να ερευνήσουν περαιτέρω με πλήρη τρόπο και σε πλήρη έκταση όλα τα στοιχεία που έχουν ήδη αναδειχθεί και θεμελιώνουν την ύπαρξη ποινικών ευθυνών.

Άλλωστε, σε σχέση με τους υπουργούς της κυβέρνησης, σε ό,τι αφορά τις πράξεις που εμπίπτουν στο άρθρο 86 παρ. 1 Συντ., την αρμοδιότητα αυτή δύναται να ασκήσει μόνο η ίδια η Ολομέλεια της Βουλής. Πέραν, λοιπόν, της διαβίβασης των κρίσιμων στοιχείων στην τακτική δικαιοσύνη, η διαβίβαση του παρόντος πορίσματος στην ίδια την Ολομέλεια της Βουλής, χωρίς κανέναν περιορισμό ως προς την παραγραφή των αξιόποινων πράξεων, συνιστά σαφή δικαίωση της πρωτοβουλίας του ΣΥΡΙΖΑ -ΠΣ για τροποποίηση του άρθρου 86 του Συντάγματος. Κι αυτό γιατί πρόκειται για παρακαταθήκη στοιχείων που η Εθνική Αντιπροσωπεία θα μπορέσει να αξιοποιήσει οποτεδήποτε στο εξής, όταν θα μπορεί πραγματικά να αξιώσει το ρόλο να ελέγξει και ποινικά όλες τις περιπτώσεις διασπάθισης δημοσίου χρήματος που έκανε η σημερινή κυβέρνηση με σκοπό τη χειραγώγηση της κοινής γνώμης, καθώς και κάθε συναφή με αυτές πράξη.

Οι καταθέτοντες βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ

Γκαρά Νατάσα

Καλαματιανός Διονύσης

Κατρούγκαλος Γιώργος

Κάτσης Μάριος

Κόκκαλης Βασίλης

Ξανθόπουλος Θεόφιλος

Ραγκούσης Γιάννης

Τζάκρη Θεοδώρα

Τσίπρας Γιώργος

Χατζηγιαννάκης Μιλτιάδης